

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Čekovni račun: Ljubljana številka 10,650 in 10,349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II.

V enem najusodnejših in najtežjih trenutkov evropske zgodovine praznuje Jugoslavija rojstni dan svojega kralja Petra II., ki je danes dokončal šestnajsto leto svojega življenja in bo po dveh letih z vso vladarsko oblastjo zasedel prestol svojih očetov.

V času, ko se že preliva na bojiščih kri velikih in omikanih narodov in njihovi sosedi žive v strahu, da ne bi vojni požar zajel tudi njih, je nam dano, da smemo te dni in, če Bog da, tudi prihodnje preživeti v miru, čeprav nas usoda v vojni plamen zavitega sveta hudo boli in nam ne bodo prizanešene žrtve, ki v takem primeru zadenejo tudi neudeležene. Da pa je in, kakor smemo upravičeno upati, tudi bo vse do konca od nas odvrnjena najhujša žrtev, za to se moramo zahvaliti vladi pod modrim vodstvom kneza namestnika, ki varuje državo za našega mladostnega kralja.

Zato bo danes, ko se vsi oziramo k podobi našega vzvišenega godovnjaka, ljubljene mladega kralja, naša radost ne samo odkrita in globoka, ampak tudi polna, neprimešana s čustvi strahu, malosrčnosti in negotovosti. Vemo namreč, da bo država, ki jo vodi tako vešč krmar iz Karadjordjevskega doma, plemeniti in dalekovidni kraljev stric, varno preplula razburkane valove sedanjega časa, tako da jo bo po dveh letih sprejel v svojo oblast mladi kralj celo, neodvisno in ugledno ter okrepljeno v mirnem delu in napredku ter popolnem notranjem redu, pa da bo mogla reči v razburkanem svetu važno besedo v prilog splošnega pomirjenja in pravične ureditve Evrope.

Srečni so jugoslovanski narodi države — in bodo to danes pokazali v svojih molitvah in drugih prisrčnih izjavah svojih čustev — srečni so, da ves čas, kar se mladi kralj pripravlja na svoj visoki položaj in z najvišjimi dolžnostmi združeno čast in oblast, božja roka očitno varuje našo domovino in jo vodi skozi vse pretrse naše dobe v srečnejšo bodočnost, v kateri bo lice sveta po hudih preizkušnjah v marsičem čisto izpremenjeno. Ta leta, ko se je kralj v tihoti vzgajal, obdan od ljubezni svoje vzvišene matere, je dozorelo veliko delo sprave med nami, ki je končalo trenja, nesoglasja in spore, ki imajo svoje korenine veke in veke nazaj v preteklosti, in je položilo državi temelj na pravi demokraciji enakopravnih bratskih narodov. S tem pa je bilo z najmočnejšo oporo podkrepljeno prizadevanje kraljevega namestnika kneza in njegove vlade, da moremo v prijateljskih odnosih z vsemi velikimi državami in sosedami, ostati v sedanjem velikem spopadu nevtralni, čuvajoč edino svojo neodvisnost in nedotakljivost svojega ozemlja. Zakaj danes je naša notranja sloga popolna, z njo je zrastle naš ugled, ki počiva na naši notranji moči, in jugoslovanski rodovi v tej državi bodo v popolni vzajemnosti podprli delo, ki jamči obenem za naš mir kakor za našo varnost pred vsakim presenečenjem. Našemu mlademu kralju pa bomo mogli izročiti državo, ki bo v tem razdobju še bolj okrepljena po izvajanju sporazuma navznotraj in po poglobljenih prijateljskih zvezah nazunaj, ki nam ne bodo samo omogočale, da ohranimo v vojni vihuri mir, ampak nam bodo tudi odkazale pomembno vlogo v delu za obnovo naše celine.

Zato moramo danes biti radostni iz cele in polne duše; zato je vsak srečen, da nam vlada dom Karadjordjevičev, s katerim je združena sreča naše domovine; zato se dvigajo danes iz naših src goreče želje, da bi bila božja milost našemu kralju naklonjena i poslej i ves čas njegovega življenja in vladanja; zato mu danes vsi bratski narodi Jugoslavije izražajo svojo resnično ljubezen in močato zvestobo, zakaj naš kralj nam je osebno drag in je živ simbol naše ljubljene domovine.

Na poljskih bojiščih se razvijajo vedno hujše borbe

Poljaki poročajo o mogočnih zmagah v dveh odsekih: v Šleziji in v Vzhodni Prusiji. — Nemška poročila pravijo, da so Nemci ujeli 15.000 mož z generalom vred. — Letalski napadi na poljska mesta trajajo dalje

Poljska poročila

Varšava, 5. septembra. c. Poljsko vojno poročilo pravi, da je poljska konjeniška brigada vdrla čez nemško mejo v Vzhodni Prusiji. Nemške čete se umikajo v notranjost dežele.

Varšava, 5. septembra. AA. Havas. Ko je bilo prečitano uradno poročilo vrhovnega poveljstva, je radiopostaja v Varšavi objavila sledečo vest:

V zadnjem trenutku se izve, da je poljska brigada prešla mejo vzhodne Pruske v okolici Kowalowa. Nemci so bili potisnjeni nazaj ter brigada nadaljuje napredovanje v notranjost vzhodne Pruske.

Varšava, 5. sept. AA. Pat. Borbe v južni Poljski in v pokrajini okrog Poznania se nadaljujejo. Hiter premik poljskih čet proti nemški meji je povzročil nered v oddelkih nemških čet, ki so v defenzivi. Poljske čete, ki so preganjale sovražnika, so ujele veliko število Nemcev. Omeniti je treba učinkovit protinapad poljskih čet proti nemškim motoriziranim enotam, ki so se v južni Poljski premikale v smeri proti Bijelcu. Sovražnik je pustil na bojišču veliko število tankov in avtomobilov, katerih posadko so Poljaki ujeli. Število ujetnikov je veliko.

Varšava, 5. sept. AA. Pat. Boji na južnem Poljskem in v poznanski pokrajini se nadaljujejo. Hitri sunki poljskih čet proti nemški meji so povzročili zmedo v nemških četah. Pri preganjanju sovražnika so naše čete ujele veliko število Nemcev. Zabeležen je močan protinapad na nemške motorizirane oddelke, ki so prodirali v Južni Poljski v pokrajini Sjerezca. Sovražnik je pustil na bojišču veliko število tankov. Število ujetnikov je veliko.

Varšava, 5. septembra. AA. Pat. Danes opoldne je vlada izdala tale proglas: Vlada poljske republike poziva vse državljane, naj ohranijo mir v trenutku, ko položaj zahteva potrebne preventivne ukrepe. Vlada zagotavlja prebivalstvu, da bo izvedla delo državne obrambe do konca po ukazih vrhovnega šefa Poljske in njenih zaveznikov.

Berlin, 5. sept. b. Dopsnik »Associated Press« poroča, da je poljsko letalstvo uspešno napadlo nekaj nemških mest v okolici Oderbeitscha v nemški gornji Šleziji.

Varšava, 5. sept. c. Pat poroča, da boji v južni Poljski in na Poznanski se trajajo. Prodiranje poljskih čet je presenetilo nemške oddelke. Poljaki so ujeli mnogo Nemcev.

Na južnem Poljskem so poljski oddelki izvedli uspešen protinapad proti nemški motorizirani diviziji, ki je prodirala v poljsko ozemlje. Poljaki so jo ustavili, ujele mnogo Nemcev in zaplenile mnogo tankov.

Poljaki zapustili Bidgošč

Pariz, 5. sept. b. Francosko vojno ministrstvo je objavilo sledeče uradno poročilo: Poljsko poslanstvo v Parizu je sporočilo, da so morale poljske vojaške sile izprazniti mesti Grudziadz in Bidgozecz v Pomorju. Obe mesti ležita med Gyranyjo in vzhodno Prusijo. Poljska konjenica pa je uspešno prodrla v notranjost vzhodne Prusije, kjer se nadaljujejo erditji boji.

Nemška poročila

Berlin, 5. sept. AA. Nemške čete, ki hitro napredujejo na jugu Poljske, prihajajo iz Šlezije, so ujele že okoli 15.000 mož. Poljaki se umikajo iz Krakova proti severu. Nemške čete takoj sledijo Poljakom, ki se skoro nikjer ne upirajo.

Berlin, 5. septembra. AA. DNB. Nemške čete prodirajo na Poljskem tako hitro, da se jim je

večkrat posrečilo ujeti celo častnike iz poljskih štabov. Včeraj je nek oddelek tako naglo napredoval, da je ujel celo generala — poveljnika poljske divizije.

Berlin, 5. sept. AA. DNB. Prebivalstvo v zasedenih krajih ponovno opravlja svoje vsakdanje delo. Med poljsko vojsko je nastala panika, ter se hitro umika. Prihod Hitlerja v prvo bojno četo je povzročil veliko navdušenje med četami.

Berlin, 5. sept. AA. DNB. V prvih treh dneh poljsko-nemških bojev so nemške čete prodrle 100 kilometrov v sovražno ozemlje. Posamezni nemški oddelki so napredovali kljub stalnemu odporu sovražnika in kljub slabim cestam po 30 km na dan. K temu uspehu je mnogo pomagalo delovanje letalstva in njegovo tesno sodelovanje s četami.

Berlin, 5. sept. AA. DNB. »Der deutsche Dienst« ponovno piše o lažljivih vesteh varšavskega radia, da so Poljaki sestrelili 64 nemških letal, medtem ko so jih sami izgubili samo 12. Čuditi se je treba, čemu naj služijo take netočne vesti, ko se ve, da je nemška vojska praktično že uničila poljsko letalstvo. V toku 2 dni je bila poljska mornarica, ki so jo toliko hvalili, popolnoma premagana s strani nemškega letalstva.

Takorekoč vsa poljska letališča so razrušena. Zračni prostor poljskega letalstva pripada sedaj nemškemu letalstvu, ki uspešno podpira prodiranje nemških čet na vseh bojiščih. Nemško letalstvo je istotako uničilo vse poljske vojaške objekte, skladišča in transporte. Nemška mornarica je uspešno sodelovala pri uničenju poljske mornarice v kolikor poljske vojne ladje niso bežale pred njo. Naše izgube so minimalne. V zvezi s tem priporočamo, da bi vse nevtralne države, predno objavijo te lažne poljske vesti, poslale svoje ljudi, ki bi z nemškimi letali leteli nad Poljsko ter tako imeli priliko osebno prepričati se, kaj je nemška oborožena sila tam dosegla.

Berlin, 5. septembra. AA. DNB. Nemške pomorske sile so uničile danes pred gdanskim zalivom tretjo poljsko podmornico.

Berlin, 5. sept. AA. DNB. Industrijska pokrajina v vzhodni Gornji Šleziji je zdaj po večini zasedena z nemškimi četami. Večina industrijskih naprav je nepoškodovana padla v nemške roke.

Dunaj, 5. sept. c. Nemško vojno poročilo pravi, da so nemške čete zasedle Katovice in Königs-hütte, glavni industrijski središči Gornje Šlezije. Vsa poljska Gornja Šlezija je zasedena in nemško poročilo pravi, da industrija ni preveč poškodovana, ker Poljaki niso imeli časa porušiti glavnih industrijskih središč.

Berlin, 5. sept. c. Nemška letala vozijo v sledje poljskih čet nemške oddelke, ki pristajajo s padali. Tako je včeraj pristalo na poljskem ozemlju s padali 31 emških vojakov. Poljaki pa so jih proglasili za vohune in kot vohune so jih takoj postrelili.

Nemški pristojni krogi poudarjajo, da to postopanje ni bilo pravilno in je v nasprotju z dolečili mednarodnega prava. S padali so pristali samo nemški vojaki in bi morali znjimi postopati kot jetniki ne pa da so jih kot vohune postrelili.

Danska v ognju letalskih bomb

Kodanj, 4. septembra. AA. Havas: V zvezi z bombardiranjem Esbjerga s strani nekega neznanega letala, ugotavlja agencija Ricau, da je neznano letalo vrglo štiri bombe, od katerih je samo ena eksplodirala. Do zdaj je bilo ugotovljeno, da je bilo 10 oseb ranjenih, od teh 4 težko.

Kopenhagen, 5. septembra. b. Danski zunanji minister je sprejel danes najprej nemškega, nato pa britanskega poslanika ter protestiral proti bombardiranju danskega področja. Britanski veleposlanik je odločno zavrnil nemško trditev, da

gre za angleško provokacijo. Dejal je, da angleška vlada lahko čiste vesti pričakuje preiskavo odpadkov bomb, ki bi ugotovila, da ne gre za angleške letalske napade.

Zagrebska vrem. napoved: Oblačno s krajevnimi padavinami.

Zemunska vrem. napoved: V zahodni polovici države se bo pooblačilo in bo ponekod deževalo. Na vzhodu bo prevladovalo jasno vreme z zmerno košavo v Podonavju.

K položaju

Kljub silnemu prizadevanju Sv. Stolice in predsednika ameriških Združenih držav g. Roosevelta je Evropa zagazila v novo vojno tragedijo. Vsi napori onih, ki jih skrbi usoda človeštva, gredo sedaj za tem, da bi se vojska omejila na štiri velesile, ki so že dosedaj v vojnem stanju: Nemčija, Poljsko, Francijo in Veliko Britanijo. Pri vseh srednjih in malih evropskih državah prevladuje trdna volja ostati izven krvavega mečja. Druga za drugo izjavljajo, da žele ostati nevtralne in bi segle po orožju le, če bi kdo neposredno ogrožal njih ozemlje. Nevtralnost velikega števila evropskih držav bo v nadaljnjem političnem razvoju gotovo zelo važen činitelj. Razumljivo pa je, da so tudi nevtrali do neke stopnje v vojaški pripravljenosti. Kajti, tudi če samo ena hiša gori v vasi, bodo vsi pametni in previdni gospodarji ukrenili vse potrebno, da požar ne obljane še njihove strehe.

Druga velesila oslička, Italija, tudi do sedaj še ni segla po orožju. Ne vemo, kakšni so njeni nameni. Gotovo pa je, da se je g. Mussolini mnogo prizadeval, da ne pride v sedanjem trenutku do vojske, ker je mislil, da bi se s konferenco petih velesil poljsko-nemški spor mogel rešiti za zeleno mizo. Hitler se je v javni brzokavki tudi Mussoliniju zahvalil za vso dosedajšnjo diplomatsko pomoč in tudi za ono, kar bo šef fašistične Italije za skupno stvar osička storil v bodoče. Zato je verjetno, da bo italijanska diplomacija v začetnem smislu še tudi naprej delala. Hitler je bil mnenja, da zaenkrat vojske pomoči svojega italijanskega zaveznika ne potrebuje. Toda takrat še ni imel vojne napovedi od strani Velike Britanije in Francije. Pa tudi po vsej meri Italija biti Nemčiji dragocen zaveznik, tudi če ne seže po orožju. Italija, ki ne bi bila v vojnem stanju, bi imela slej ko prej odprta vsa morja in bi svoji severni zaveznici mogla nabavljati vse one surovine, ki so vojnoji Nemčiji potrebne. To bi utegnilo Nemčiji še več koristiti, kakor pa če se tudi Italija zaplete v vojno. Razen tega more vsa italijanska vojna industrija delati za nemško armado, ne da bi bila izpostavljena sovražnim napadom.

Med tem pa je vojska med Nemci in Poljaki že v polnem teku. Takoj spočetka boj se je pokazal, da je prava velika slabost Poljske njena skrajno slaba strateška meja napram Nemčiji, ki se je še poslabšala v trenutku, ko so Nemci zasledili Slovaško. Nemški generali so izrabili strateško prednost, ki jo jim daje že sama meja, ki tako rekoč od severa in juga obkrožuje Poljsko. Zato je glavni udarec nemških armad esleđil od severa in juga: Na severu prodirajo nemške divizije iz Vzhodne Prusije čez Mlavo v smeri proti Varšavi in iz Pomorjanske čez koridor na Vislo. Na jugu pa so napravile sunek čez Karpatce, posebno pa se prizadevajo, da jim prej zasedejo glavno poljsko industrijsko ozemlje v Šleziji. To se jim je zasedbo Katovic deloma tudi posređilo. In to je druga velika slabost Poljske, da ima svojo poglavito industrijo tako rekoč na nemški meji. Ako se nemški armadi posređi spravi trdno v svoje roke prevažno industrijsko ozemlje jugozapadne Poljske, bo poljska obramba na sila bistveno prizadeta, brez ozira na to, da je zmanjšana verjetnost udara poljskih armad na Češko in Moravsko. Razumljivo, da zato divjajo v šlezijem kotu najhujši boji, ki tudi po poljskem uradnem poročilu potekajo zaenkrat v prilog Nemcev.

Iz vojnih poročil je razvidno, da Nemci operirajo velikim z mehaničnim orožjem, da imajo posebno veliko tankov in pa mogočno letalstvo. In to je tretja slabost poljske vojske. Poljsko letalstvo je mnogo, mnogo šibkejšo in tudi tankov jim primanjkuje. Poročila javljajo o neprestanih napadih nemškega letalstva na poljsko zaledje in Poljaki priznavajo, da jim to dela veliko škodo. Brez ozira na človeške žrtve uničujejo Nemci tovarne, letališča, železnice, mostove in tako preprečujejo oskrbo in nemoteno premikanje poljskih armad. Letalo more postati strahovito in tudi zmagovito napadalno orožje kakor se je videlo v Abesiniji, ako ni primernega protirožja, kakor smo opazovali v španski državljanski vojski. Poljaki zaenkrat nimajo dovolj učinkovitega protirožja. Samo letalstvo zapadnih velesil, ki bi se bojevalo na poljskem ozemlju, bi jim moglo biti v učinkovito pomoč.

Moč Poljakov pa je hrabrost njihove pehote, ki se proti velikanski premoči ljudi in orožja junaske baje in mestoma celo prehaja v protinapad. Celo nemška poročila priznavajo, da je gotove objekte bilo mogoče osvojiti šele po izredno hudih bojih. Poljske čete so žilave in vztrajne, prežete so duha slavne tradicije in narodnega ponosa, kakor ga pozna malo kateri narod. Borba z njimi tudi hrabri in najpopolnejše tehnično opremljeni nemški armadi ne bo lahka. Jasno pa je, da dolgo Poljaki pred tolikšno premočjo ne bodo mogli zdržati, ako jim zapadni zavezniki hitro in učinkovito ne pomagajo. Ta pomoč pa je dosedaj še zelo oprezna in komaj opazljiva. Ako ne pride hitro, utegne priti prepozno.

Francija ima 2 milijona vojakov iz svojih kolonij

Sedanji francoski kolonialni minister Mandel Georges je v aprilu leta 1938 prevzel kolonialno ministrstvo. Mandel je znan kot zelo odločen in strog mož — v vsej svetovni vojni je bil osebni tajnik pokojnega Clemenceauja in se je navzel precej njegovih navad v delu in obravnavanju ljudi. Brž ko je prišel v kolonialno ministrstvo, je sklical vse glave voditelje in načelnike ministrstva in jih vprašal, koliko vojakov bi Francija lahko zbrala iz svojih kolonij. Odgovorili so mu, da največ 500.000. Mandel je zavrnil to številko, češ da imperij, kjer živi 100 milijonov ljudi, more pač dati francoski vojski večjo armado. Ukazal je takoj, da morajo vojaško dolžnost in izobrazbo raztegniti na dva milijona obveznikov v kolonijah.

Med svetovno vojno je Francija izvozila iz svojih kolonij na evropska bojišča 345.000 mož, v Franciji pa se je borilo vsega 275.000 mož te armade.

Mandel je kolonialno ministrstvo razdelil v dva odseka, v upravnega in vojaškega. Celo kolonialno ministrstvo je postalo deloma tudi vojno ministrstvo. Od Daladiera je Mandel zahteval naj sposobnejšega generala iz vojnega ministrstva — generala Bührerja, ki se je preselil v kolonialno ministrstvo in tam organiziral generalni štab bodoče velike francoske kolonialne armade. Pred kolonialno ministrstvo so postavili posled vojaške straže.

V kolonijah so reorganizirali vojsko tako, da bi se lahko kolonije same branile in da bi lahko

Jugoslavija - nevtralna

Vsi se moramo prilagoditi temu stališču

Naša vlada je v svoji objavi, ki jo je pričel večerjati »Slovenec«, zavzela jasno stališče glede zadržanja jugoslovanske države v mednarodnem položaju, ki je zadnje dni nastopil. Vlada izjavi pravi, da bo jugoslovanska vlada dosledno izvajala načela svoje dosedanje politike in da bo potemtakem ostala nevtralna pri vseh sporih, ki se tičejo neodvisnosti in nedotakljivosti države.

Razumljivo je, da je sveta dolžnost vseh državljanov, da se tej odločitvi onih, ki vodijo usodo države v teh težkih trenutkih, vsi radevolje podvržemo in da tem smernicam, ki veljajo za državo in njeno politiko, prilagodimo tudi svoje zasebno in javno življenje. Nevtralnost zahteva, da sledimo vsem usodepolnim dogodkom z mirom in nepristransko hladnokrvnostjo. Zato naj se javnost zadrži tako, da bo izostajalo vsako izražanje simpatij ali antipatij do katerekoli druge države.

Največjo pozornost pa moramo v teh hudih časih posvetiti zamotanemu razvoju našega gospodarskega življenja in je predvsem na tem po-

Kraljev rojstni dan v Belgradu

Belgrad, 5. sept. m. Za jutrišnji kraljevi rojstni dan je belgrajska mestna občina razkošno okrasila vse glavne ulice. Ulice so sijajno razsvetljene z žarnicami in reflektorji v državnih barvah. Državna in samoupravna poslopja so že danes razobesila državne zastave. Isto so storili tudi privatniki. Nekateri so poleg državnih razobesili tudi srbsko narodno zastavo.

Na čast kraljevemu rojstnemu dnevu ima občinski odbor nocoj slavnostno sejo. Ulice so polne ljudstva, ki občuduje krasno razsvetljeno mesto. Povsod vlada pravo slavnostno razpoloženje.

Jutri bodo po vseh cerkvah in molitnicah slovesne zahvalne službe božje, katerih se bodo udeležili poleg članov kraljevskega doma, vlade, generalitete in ostalih visokih državnih funkcionarjev tudi člani diplomatskega zbora. Zaradi zunanjepolitične situacije je za nocoj odpovedana baklada in za jutri revija čet na Banjici. Vse proslave so omejene na zahvalne službe božje v cerkvah.

Dr. Korošec v Belgradu

Belgrad, 5. septembra. m. Predsednik senata dr. Anton Korošec je prispel v Belgrad.

Belgrajski velesjem — odložen

Belgrad, 5. septembra. AA. Ker je belgrajski velesjem odložen, je generalno ravnanje državnih železnice razveljavilo odobreno vožnjo olajšavo na železnicah za obiskovalce tega sejma.

Osebnostne novice

Belgrad, 5. sept. m. Z odlokom socialnega ministra je postavljen za sekundarnega zdravniška državne bolnišnice za duševne bolezni v Ljubljani na Studencu v 8. skupini dr. Bogomir Magajna, uradniški pripravnik iste bolnišnice. Za sekundarno zdravnico za ženske bolezni v Ljubljani je postavljena dr. Stefanija Divjak, uradniška pripravnica iste bolnišnice.

Odlikovanja

Belgrad, 5. sept. m. Za jutrišnji kraljev rojstni dan je bila na predlog ministrstva odlikovana cela vrsta višjih državnih uradnikov. V resoru gradb. ministrstva so med drugimi odlikovani: z redom sv. Save 3. stopnje: inž. Gvido Kuljič, načelnik elektrostrojne oddelka, Anton Končan, član izvršilnega odbora Privilegirane agrarne banke, inž. Franc Rueh, načelnik tehničnega oddelka banke uprave v Ljubljani.

Z redom Belega orla 5. stopnje: inž. Tine Vončina, kabinetni šef g. ministra dr. Kreka.

Z jugoslovanske krone 4. stopnje: inž. Leo Mencinger, tehnični višji svetnik tehničnega oddelka banke uprave v Ljubljani; inž. Ubald Nasinbeni, pooblaščen inženir iz Maribora; dr. Josip Tomšič, okrajni načelnik v Krškem.

Z redom sv. Save 4. stopnje: inž. Janko Kuvkovec, tehnični višji svetnik v Novem mestu; dr. Josip Stolla, višji tehnični svetnik na tehničnem oddelku banke uprave v Ljubljani; Matevž Zihherl, načelnik cestnega odbora v Škofji Loki; Blaž Pristovšek, član cestnega odbora v Celju; Anton Rojina, mizarški mojster v Ljubljani.

Z redom jugoslovanske krone 5. stopnje: inž. Ivan Kodlušek, tehnični višji pristav na banski upravi v Ljubljani; Karel Cesen, župan v Kranju; Ferdo Hartner, župan v Murski Soboti; Ivan Seli, župan v Slovenskih Konjicah; Franc Slavič, žu-

pan v Ljutomeru; Franc Martinčič, ključavničarski mojster, Ljubljana; Konrad Golobčanec iz Celja; Karel Kavka, tesarski mojster iz Ljubljane; Franc Videl, župan iz St. Jerneja; Anton Marinčič, župan v Škofljani; inž. Jože Likar, župan iz Kostanjevice; Henrik Lazarini, župan iz Krškega; dr. Julij Urgelj, upravnik bolnišnice v Krškem; Franc Crkovič, župan v St. Jerneju; dr. Peter Jereb, notar v Radečah; Ignacij Škoda, župnik v Škofljani; Janko Dolenc, župnik v Trebelnem; Janez Sladič, župnik v Mokronogu; Anton Lovšin, župnik v Radečah; Franc Golob, dekan v Kostanjevici ob Krki; Andrej Župnik, župnik v Sv. Križu pri Krškem; Peter Flejnik, župnik v St. Rupertu.

lju potrebna največja disciplina. Opuščajmo vse, kar bi škodovalo normalnemu gospodarskemu življenju. Nobenega povoda ni — to je treba posebej poudariti — da bi se kdo hotel čezmerno zalagati z živčevjem ali z drugimi življenjskimi potrebščinami. Opozoriti moramo v tej zvezi tudi na to, da je po zakonu o pobijanju draginje življenjskih potrebščin najstrožje kaznovano brezvestno špekuliranje ter kupičenje življenjskih potrebščin za to, da bi se mogla blagu zvišati cena. Prodajalcem je najstrožje prepovedano zahtevati za blago višje cene, kot so one, ki jamčijo za običajni trgovski dobiček. Prepovedana je nadalje preprodaja in špekuliranje, ki imata namen podraževati cene življenjskim potrebščinam.

Resna doba, v katero je stopilo človeštvo, nalaga vsakemu izmed nas nove dolžnosti. Slova mora biti naše geslo, Slova okrog našega vladarja in našega kraljevskega doma slavni Karadževićev. V slogi zaupajmo v vrhovno državno vodstvo. Tako bo Jugoslavija brez hudih posledic prebrodila dobo viharjev, ki že divjajo onstran njenih meja.

Z redom sv. Save 5. stopnje: Ignacij Petje, šolski nadzornik v Krškem; Franc Vodopivec, načelnik cestnega odbora v Krškem; Jože Rozman, župan v Radečah; Leopold Grebenc, župan v Trebelnem; Jože Mauter, župan v St. Rupertu; Jože Znidarčič, župan v Studencih; Franc Star, župan v Leskovcu pri Krškem; Josip Miakar, župan Bohinjske Srednje vasi; Friderik Irkolič, župan v Veliki Nedelji; Janez Trkov, župan v Dobrunjah; Cengle Matevž, župan v Ribnici; Janez Košumar, župan v Železnikih; Janez Urbas, župan v Selnici ob Dravi; Alojz Zorenč, član banskega sveta iz St. Petra pod Svetimi gorami; Franc Šibar, tajnik cestnega odbora v Celju; Stefan Močnik, čestni nadzornik v Celju; dr. Jure Dolenc, tajnik v kabinetu gradbenega ministrstva.

Z zlato medaljo za vestno službo: Miha Lukman, čestni nadzornik v Celju; Miroslav Valjevec, čestni nadzornik v Ljubljani; Gabrijel Horvat, čestni nadzornik v Ljubljani; Avgust Buh, šef tehničnega razdelka v Kranju; Jože Sinkovec, čestni nadzornik v Ljubljani.

S srebrno kolajno za vestno službo: Franc Bukovec, Alojzij Banič, Josip Krevs, Ignacij Zupančič, čestarji v Novem mestu; Ivan Donat, Luka Tom, čestarja iz Ljubljane; Miha Stenovec, Franc Drenovec, Anton Eržen, čestarji iz Kranja; Anton Herič, Anton Zaplotnik, Boštjan Oblak, čestarji iz Maribora.

Belgrad, 5. sept. m. Vojno ministrstvo razpisuje natečaj za vojaško koračnico, ki bo ustrezala potrebam vojske pri defiliranju čet na revijah in paradah. Rok za izročitev koračnice s celim orkestralnim elaboratom je določen do 1. aprila 1940.

Urejanje hrvatske banovine

Hrvatski ban je zdaj razpustil vse občinske evele tudi v bivši primorski banovini ter v osmih občinah vrbaske, drinske in donavske banovine. Likvidacija primorske banovine je poverjena bankemu svetniku Sipriču.

Hrvatska banska uprava bo verjetno ukinila dosedanje načelnike, njihove posle pa bodo vršili predstojniki oddelkov, današnji načelniki pa bodo njihovi referenti oziroma svetovalci. Mesta predstojnikov oddelkov bodo poverjena najbrž političnim osebam.

Na kraljevi rojstni dan bodo na palačah hrvatske banovinske uprave visele po novi odredbi na desni strani od državne zastave hrvatske.

Za šefa kabineta hrvatskega bana je imenovan dosedanj okrajni glavar v Sieku Vladimir Šipuš, ki je banov sočlovek. Bil je eden izmed redkih okrajnih glavarjev na Hrvatskem, ki je delal v soglasju z ljudstvom in mu v težkih časih pomagal.

Položaj v Italiji

Nova poročila o Mussolinijevih načrtih Vojno-gospodarski ukrepi po vsej Italiji

Rim, 5. septembra. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Mussolini nadaljuje svoje miroljubne napore ter jih bo izvajal do zadnje ure. S ponosom se lahko prečita današnje obvestilo, iz katerega se vidi, kaj je Mussolini vse napravil za mir. Kakor vedno, ima Mussolini tudi sedaj pred očmi višje pogoje. Mussolini je točno zadel, ko je trdil, da so odredbe versajske pogodbe vsega krive, ker povzročajo zmede v Evropi. Pokazal je tudi pot, po kateri je mogoče priti iz tega nevarnega položaja. Potrebno je, da se ponovno proučijo členi versajske pogodbe, ki so 20 let povzročali stalne krize. Mussolini je predlagal, da se skliče za 5. september mednarodna konferenca. Priprani smo, da bi se našla trajna in častna rešitev vseh spornih vprašanj, če bi se bili Chamberlain, Daladier, Hitler in drugi predstavniki sestali nekje z Mussolinijem. V vsej Evropi bi nastalo olajšanje. Zavladal bi nov red na našem kontinentu in življenje bi dobilo polet na vseh področjih. Namesto vsega tega se objavljajo komunikacije o vojni.

Rim, 5. septembra. b. Tukajšnji listi v poročilih iz Belgrada objavljajo tekst odločitve jugoslovanske vlade o nevtralnosti Jugoslavije. »Giornale d'Italia« poudarja, da Jugoslavija pozdravlja miroljubno stališče Italije in odobrava italijanski postopek. »Piccolo« pravi, da je italijansko stališče naletelo na veliko razumevanje v Jugoslaviji, ker tam smatrajo, da bo to znatno vplivalo na ureditev položaja na Balkanu in da se bodo balkanske države orientirale prav tako kakor Rim in Belgrad.

Rim, 5. septembra. AA. Stefani: »Messaggero« piše o sklenitvi nenapadne pogodbe med Italijo

Nevtralne ostanejo

Romunija

Bukarešta, 5. septembra. AA. Rador: Ministrski svet je imel enoči pod predsedništvom Calinescu sejo ter po Calinescovem poročilu ugotovil, da vlada v vsej državi popoln mir, ki ga preveča edinstvo naroda. Narodne manjšine se udeležujejo ritma državnega življenja. Rešitev vprašanja pripadnikov manjšin in vprašanja cerkvenih šol je določil Sorocognadu ter ugotovil, da vlada vodi pravilno politiko v tem pogledu. Glede zunanje politike je vlada sklenila ohraniti še nadalje miroljubno stališče nadaljujoč dobre odnose s sosedi. V tem duhu vlada obnavlja predlog pakta o nenapadanju ter budno varuje državne koristi. Vlada je ukrenila vse potrebno za primer potrebe zaščite mej.

Bukarešta, 5. septembra. b. Zaradi negotovosti o namerah Rusije je kralj Karel izdal nalog za nadahno mobilizacijo 250.000 rezervistov, tako da ima Romunija danes pod orožjem 1 milijon vojakov.

Bolgarija

Sofija, 5. septembra. AA. Bolgarska telegrafska agencija: Sofijski radio poroča v zvezi z novo vojno, da Bolgarija spremlja dogodke, ki so vrgli Evropo ponovno v kri, nepristransko in brez sovražstva ter z močno voljo ohraniti mir in z jekleno odločnostjo braniti svojo zemljo. Radio je nato poročal o dolžnosti bolgarskega kmeta, ki obstaja sedaj v tem, da mirno pospravi žetev in plodove svojega dela. Nato je pozval vse Bolgare, da se zberejo v popolno skupnost, v eno dušo in eno voljo v popolnem zaupanju okoli kralja in prepričanju, da država in vlada varujeta z vso opreznostjo usodo države. Na kraju se poziva ljudstvo, da hladnokrvno nadaljuje delo za materialni in kulturni napredek Bolgarije, ki je združena v modri politiki miru in nevtralnosti.

Japonska

Tokio, 5. septembra. AA. DNB: Ministrski predsednik Abe je dal izjavo o položaju v Evropi. V njej je med drugim dejal, da se Japonska ne bo vmešavala v spore, ki so izbruhnili v Evropi. Japonska bo svoje sile zbirala za poravnavo spora na Kitajskem.

Čile

Santiago de Chile, 5. septembra. AA. Havas: Predsednik republike Aguirre Cerda je objavil uradno izjavo, da bo republika Čile ostala strogo nevtralna.

Stališče Slovaške

Bratislava, 5. septembra. AA. DNB: Pri velikih manifestacijah v Altoolu, katere se je udeležilo 20.000 ljudi, je govoril tudi slovaški zunanji minister Durčanský. Med drugim je dejal, da se bo z usodo Evrope odločila tudi usoda Slovaške. Slovaški narod odločno stoji na strani Nemčije.

Drobne novice

London, 5. septembra. b. Nepaleška vlada je ponudila Veliki Britaniji 8000 mož za vojno službo v Indiji.

Berlin, 5. septembra. AA. DNB: Veleposlanik Anglije in Francije eta dala pred odhodom nemške preločnice izjavo, da bosta njuni državi splošnovali zakone človeštva.

Zeneva, 5. septembra. AA. Reuter: Generalni tajnik zveze narodov je prejel brzojavko od angleške vlade, ki predlaga, da se preloži seja Zveze narodov, ki bi morala biti prihodnji ponedeljek.

Newyork, 5. septembra. AA. Havas: Mornariško ministrstvo in pomorska komisija eta poslala po radiu navodila vsem ameriškim ladjam, kako se morajo pri svoji vožnji ravnati. Ladjam svetujejo, naj naredo ameriške zastave na vseh poveljniških mostovih in na bokih ladje od daleč vidne in naj jih ponoči osvetle s reflektorji.

Kodanj, 5. septembra. AA. DNB: Od ponoči je ustavljen zasebni avtomobilski promet.

Pojasnilo JNS

Belgrad, 5. septembra. m. V Belgradu se je danes eesal ožji glavni odbor JNS ter razpravljal o položaju, ki je nastal po sklenitvi sporazuma s Hrvati.

V svojem obvestilu, ki ga je vodstvo stranke izdalo za javnost, JNS poudarja, da morajo vse spremembe ustave, izvršene po čl. 116, dobiti naknadno potrdilo narodnega predstavnštva. Istotako JNS smatra, da bi se moralo končno veljavno rešiti že sedaj vprašanje obsega področja in kompetence Banovine Hrvatske. Končno stališče do sporazuma s Hrvati bo JNS zavzela šele na eei širšega glavnega odbora, ki bo 17. septembra.

Rim, 5. septembra. AA. Stefani: Da se omeji potrošnja celuloze v papirnicah, bodo od sobote 9. septembra dnevnik izhajali samo na 4 straneh.

Rim, 5. septembra. AA. Stefani: Sprejet je sklep, da se začeni od nocoj vse restavracije, kavarne, bari in gledališča zapirajo popolnoči.

Rim, 5. septembra. AA. Stefani: Po prepovedi prometa z zasebnimi avtomobili se je pojavilo na rimskih ulicah znatno večje število kolesarjev. V dveh dneh se je število kolesarjev v Rimu podvojilo.

Newyork, 5. septembra. AA. Stefani: Listi s simpatijami poudarjajo ponovno vzpostavitev službe na italijanskih pomorskih progah. V kratkem bo odpula iz Genove prekoatlantska ladja »Rex« v Newyork. To tolažitvo kot namero Italije, da ostane izven spopadov.

Budimpešta, 5. septembra. b. »United Press« poroča, da male evropske države s pozornostjo gledajo danes na Italijo, ki ima v rokah odločitev, če ostane nevtralna ali se bo vmešala v sedanji spor. V Jugoslaviji, Romuniji, Bolgariji in Grčiji je želja za mirom zelo močna, vendar pa diplomati teh držav poudarjajo, da je njih stališče odvisno v glavnem od stališča Italije.

Boji na zapadni fronti

Angleški bombniki so dvakrat bombardirali nemške bojne luke. – Francoski generalni štab poroča, da se vse razvija po načrtu

Na zapadni fronti uradna poročila generalnih štabov molčijo ali pa so silno redkobesedna. Angleški generalni štab poroča samo o letalskem napadu na nemške vojne luke, medtem ko francoski generalni štab suhoparno pravi, da gre vse po načrtu in da so kopenske, letalske in pomorske bojne sile v polnem razmahu. Nemški generalni štab o zapadni fronti ni dal nobenih poročil, izvzemši o letalskem napadu na nemške vojne luke.

Angleški listi razlagajo ta zagonetni molk tako, da so se tamkaj razvile že srdite borbe in da francoske sile obstreljujejo Siegfriedovo črto, da bi razbremenile poljsko armado. Po časnikarski dolžnosti objavljamo vsa poročila, naj prihajajo od kateregakoli tabora.

Anglija v borbi

Napadi angleških bombnikov Dve nemški vojni ladji poškodovani

London, 5. sept. AA. Reuter. Ministretvo za informacije objavlja sledeče obvestilo:

Včeraj popoldne je kr. letalstvo izvršilo uspešne napade na nemške ladje v Wilhelmshafen in Brunsbüttelu ob ustju Labe. Angleške bombe so napravile na nemških ladjah veliko škodo. V Brunsbüttelu je bil izvršen napad na vojne ladje, ki so se nahajale razvrščene ob obali. Vojne ladje so pretrpele ogromno škodo. Za časa teh napadov, ki so bili izvršeni pod zelo neugodnimi vremenskimi razmerami, so bila naša letala napadena od protiletalskih baterij ter je bilo nekoliko sestreljenih.

London, 5. sept. c. Angleško informacijsko ministretvo je objavilo danes uradno poročilo, da so angleška letala danes popoldne zopet napadla nemška vojna pristanišča Kiel in Wilhelmshafen. Angleška letala so nad oba pristanišči spuščala bombe zelo velikega kalibra in je škoda zelo velika. Bombniki so zadeli veliko nemško vojno ladjo, ki je bila v pristanišču v Wilhelmshafenu. Tudi v Kielu so zadela letala eno vojno ladjo. Nemška letala so napadla angleške bombnike in angleško poročilo pravi, da smo imeli nekaj izgub. Prav tako so angleške bombnike obstreljevali nemški protiletalski topovi.

London, 5. sept. b. Letalsko ministretvo sporoča: Pri včerajšnjih letalskih napadih na nemške ladje in na vojne luke Kiel in Wilhelmshafen so naši bombniki hudo poškodovali dve nemški vojni ladji, eno pa potopili. Ena izmed ladij se je nahajala na pomoči od Schillingstrasse, druga pa se je nahajala v Brunsbüttelu. Angleški bombniki so hudo poškodovali tudi nemško kratkovalno radijsko postajo. Pri teh napadih, ki jih je izvršilo 12 britanskih bombnikov, podprtih z večjim številom lovskih letal, so imele britanske letalske sile tudi izgube. Nemško protiletalsko topništvo je sestrelilo skupaj 5 letal.

Tudi danes so angleški letalci zmetali po nemškem ozemlju ogromne množice letakov. Pri oglednih poletih, ki so jih angleški in francoski letalci izvršili med severno in zapadno Nemčijo, pa nemške zračne sile sploh niso stopile v dejstvo in so se vsa letala nepoškodovano vrnila nazaj.

Nemška poročila

Berlin, 5. sept. AA. DNB. Nemško poslaništvo v Haagu sporoča: Holandske radiopostaje so sporočile v ponedeljek vest, da so nemška letala letela v ponedeljek zvečer preko nizozemske meje. Ta vest ni resnična. Ugotovljeno je, da gre za angleške bombnike, ki so se po brezuspešnem napadu na Wilhelmshafen rešili s tem, da so leteli preko nizozemskega ozemlja. Nemški lovci in protiletalsko topništvo so uničili čez polovico angleških letal, ki so se udeležila napada na Kuxhafen in Wilhelmshafen.

Wilhelmshafen, 5. sept. AA. Snoči ob 18 so napadli mesti Wilhelmshafen in Kuxhafen angleški bombniki nove konstrukcije ter vrgli več bomb, ki niso povzročile nobene škode. Protiletalsko topništvo je takoj začelo streljati na letala ter 12 letal sestrelilo. Da bi se angleška letala umaknila topniškemu ognju, so odletela v smeri proti Nizozemski. (DNB)

Maginotova in Siegfriedova črta

Berlin, 5. sept. AA. DNB. Neko nemško izvidniško letalo je včeraj nad Dogerbankom zblilo na tla nek angleški bombnik. Izvidniško letalo se je nato spustilo na morje ter rešilo pilota. Letalo se je potopilo.

Kanada pošlje 250.000 mož

Ottawa, 5. sept. c. Kanadska vlada je obvestila angleško vlado, da pošlje v Evropo na bojišča takoj 250.000 mož kanadske vojske.

Južna Afrika z Anglijo

Capetown, 5. sept. o. Vlada dominiona Južna Afrika je sklenila prekiniti svoje stike z Nemčijo. To je sklenila na podlagi izglasovanja v parlamentu, kjer je 80 poslancev glasovalo za vojno proti Nemčiji, 57 pa proti. General Hertzog je odstopil.

London, 5. sept. AA. Reuter. Iz Salisburyja poročajo. Vsi Nemci, ki se mude v južni Rodeziji, so internirani v Salisburyju.

Capetown, 5. sept. c. Ker je parlament odklonil predlog, da naj Južna Afrika ostane nevtralna,

Francija v borbi

Pariz, 5. septembra. AA. Havas: Prvo poročilo vrhovnega poveljstva od 5. septembra zjutraj pravi: Vsa premikanja vseh suhozemskih, pomorskih in letalskih sil so potekala po načrtu.

Pariz, 5. septembra. AA. Drugo uradno poročilo z dne 4. septembra zvečer pravi, da se zveze s fronto postopno urejujejo. Francoske pomorske sile so prispele na kraje, ki so jim bili določeni. Letalske sile so začele s potrebnimi izvidniškimi poleti.

Pariz, 5. septembra. c. Tretje francosko vojno poročilo pravi, da se danes borba na kopnem, na morju in v zraku s vso silo nadaljuje.

Obe državi, Anglija in Francija, sta sicer še v polnem razvoju splošne mobilizacije in zbiranja čet, vendar poteka vse tako, kakor to zahtevajo naloge in načrti, ki so bili zadani obema vojskama. Angleško-francoski suneb bo razbremenil poljsko armado.

Vzbuna v Parizu

Danes zjutraj so v Parizu in nad vso vzhodno Francijo zadoneli alarmni znaki, da se bližajo sovražna letala. Ob 7 zjutraj je bil dan znak, da je nevarnost mimo. Nad Francijo so priletela tuja izvidniška letala, ki so v raznih smereh opravila več izvidniških poletov.

Povsod je prebivalstvo strogo upoštevalo navodila, ki so bila izdana proti letalskim napadom.

Senzacionalna vest angleškega lista: Siegfriedova črta predrti

Pariz, 5. sept. b. Vojni sotrudnik »Daily Express« poroča s francoskega bojišča:

Po hudi topniški pripravi, ki so jo izvedli Francozi v pretekli noči, so francoske čete davi navsezgodaj prodrle skozi Siegfriedovo črto blizu luksemburške meje. Francozi so izvedli prodor v globino nekaj kilometrov. V naskoku se je francoskim četam posrečilo zasesti več utrjenih nemških postojank.

je general Smuts, dosednji pravosodni minister dobil mandat, da naj sestavi vlado nar. ednosti.

Angleži potopili nemški parnik

London, 5. sept. c. Angleško ministretvo za obveščanje objavlja, da je angleška vojna ladja »Ajax« ustavila nemški parnik »Olinda« v južnem Atlantiku. Posadki so ukazali, da se mora izkrcati in oditi na angleško vojno ladjo. Nato so parnik Angleži torpedirali in potopili.

Angleška križarka potopila v Južni Ameriki 9 nemških ladij

London, 5. septembra. c. Angleška vojna ladja je v južnem Atlantiku lovila nemški parnik »Helgoland«, ki ima 2000 ton nosilnosti. Angleška vojna ladja je prisilila nemški parnik, da je zbežal v kolumbijsko pristanišče Puerto Columbia. Kolumbijske oblasti so preiskale nemški parnik in ugotovile, da ni vozil vojnih potrebščin.

Montevideo, 5. septembra. b. Angleške križarke so potopile na urugvajski obali doslej že 9 manjših nemških trgovskih ladij.

Angleška ladja »Anting« pri Honkongu torpedirana

Sanghai, 5. septembra. b. Po japonskih poročilih je bila pri Amoji torpedirana britanska ladja »Anting«, in sicer med Manilo in Hongkongom. Ladja je imela 3500 ton. Novica še ni potrjena. Iz istega vira pa poročajo, da so vse nemške trgovske ladje na Pacifiku oborožene in sposobne za borbo s francoskimi in angleškimi ladjami. Britanske oblasti so izdale vsem svojim trgovskim ladjam nalog, naj do nadaljnjega ostanejo v onih lukah, kjer se trenutno nahajajo.

London, 5. septembra. c. Danes je bil torpediran angleški parnik »Bosniac«, ki je imel 2400 ton nosilnosti. Parnik se je začel takoj potapljati, posadko pa je rešil neki norveški parnik.

Zaplamba nemškega parnika

London, 5. sept. AA. Reuter. Nemški trgovski parnik »Kristof Durnum« je bil po poročilu iz Halifaxa zaplenjen v Botwoodu na Novi Zemlji. Posadko so zaprli v Saint Johnu na Novi Zemlji.

Isti dopisnik je davi ob 10 sporočil, da se na vsej Siegfriedovi črti, zlasti pa v bližini Luksemburga, vodijo nadvse krvavi boji. Francosko težko in lahko topništvo se je pomaknilo za nekaj kilometrov naprej in obsipa Siegfriedovo črto s težkimi granatami. Prav tako so v dejstvu metali min, ki počasi omogočajo francoski pehoti napredovanje.

(To vest objavljamo z vsemi pridržki, ker ni bila od nobene druge strani potrjena. Op. ured.)

Poročila „United Press“ Boji na vsej Siegfriedovi črti

Pariz, 5. sept. b. »United Press« komentira prva poročila francoskega vojnega ministretva ter pravi:

Francoski in angleški generalni štab še vedno držita v popolni tajnosti stvarne operacije, iz katerih pa sledi, da nameravajo Angleži in Francozi stalno držati pod najhujšim ognjem tako imenovano Siegfriedovo črto, ki se razteza ob reki Reni. Že nekaj mesecev so pripravljali francoski in angleški generali načrt za britanski ekspedicijski zbor, ki naj okrepi francosko armado vzdolž Maginotove bojeve črte in iznad nje. Ta načrt določa, da mora Velika Britanija poslati v Francijo najmanj 20 motoriziranih divizij kot prvi angleški ekspedicijski zbor, ki se bo udeležil borb proti Nemčiji obenem s francoskimi vojnimi enotami. Istočasno mora nastopiti britansko vojno brodovje ter letalske sile. Francoske in britanske letalske sile imajo nalogo, da skupno držijo pod stalnim težkim bombardiranjem težko Siegfriedovo črto, tako da Nemcem sploh ne bi dali možnosti za kakšen protinapad.

Iz poročila francoskega vojnega ministretva, na čelu katerega je ministrski predsednik Daladier, se vidi, da so se sovražnosti med francoskimi in nemškimi četami pričele na vsej črti. Francoske pomorske sile pa so zasedle odrejene položaje, ki so bili v načrtu določeni. Francoski in angleški letalci so tudi v teku današnjega dne izvršili številne ogledne polete ter prinesli letalskemu poveljstvu dragocene podatke.

Kakšen je francoski načrt

Pariz, 5. sept. b. Po včeraj izdanem vojnem poročilu britanske in francoske armade trdijo merodajni politični opazovalci, da se vse vojne operacije omenjenih sil razvijajo v največji tajnosti. Vojne operacije prihajajo do izraza zlasti v strahovitem obstreljevanju nem-

Prvi zobobol
naj bo pri Tvojem
otroku tudi zgdnj!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

skih utrjenih postojank na zapadni meji in vzdolž vse Rene. Kakor znano, je bil operacijski načrt francoskih in angleških sil izdelan že pred meseci in glasom tega načrta se je morala britanska kopnena vojska priključiti francoski armadi. Zlasti hude napade izvaja angleško in francosko letalstvo na nemške utrdbе na zapadni meji.

Vrhovna poveljnika francoske in angleške obo-rožene sile general Gamelin in maršal lord Gort

Govor belgijskega kralja:

Bruselj, 5. sept. AA. Havas. Belgijski kralj Leopold je imel snoči govor po radiu, v katerem je med drugim dejal:

Ob naših mejah se je začela vojna. Belgija se nahaja pred gospodarskimi, moralnimi in človeškimi preizkušnjami. Varnost države je zavarovana. Naša vojska, ki je močna in disciplinirana, pozorno stoji ob mejah. Zato naj vsak posameznik tudi nadalje opravlja svoje vsakdanje dolžnosti dela kakor doslej. Položaj Belgije kot nevtralne zemlje bo težak, toda z božjo pomočjo bo Belgija prestala to preizkušnjo.

Španija bo strogo nevtralna

Madrid, 5. septembra. c. General Franco je danes dopolnje podpisal ukaz o strogi nevtralnosti Španije. Španija bo v tej vojni strogo nevtralna, branila pa se bo, če bi kdo skušal motiti to njeno nevtralnost.

Madrid, 5. septembra. AA. DNB: Španija je podvzela na mejah v Pirenejih in v Maroku daljnosežne obrambne ukrepe. Vsi vojaki, ki so na dopustu, so dobili poziv, da se takoj javijo svojim poveljstvom. Vrše se obsežni prevozi čet in materiala predvsem v smeri proti severni meji. V španskem Maroku so garnizije znatno okrepljene. Tam je zdaj skupno okoli 100.000 vojakov.

Mexico, 5. septembra. AA. Havas: Predsednik Cardenas je proglasil nevtralnost Mehike. Dejal je tole: Mehika bo sodelovala pri vseh prizadevanjih, da se omeje sovražnosti in vzpostavi mir.

Zaljubljenec:

Ali veste Zdenka kaj more
osrečiti dvoje ljudi?

Dekla:

Vem, NOVI

K&K

x okusom MAREL ICE

Proizvodi UNION, Zagreb

Rešeni očividci o torpediranju „Athenee“

London, 5. septembra. AA. Reuter: Preživeli brodomlci z ladje »Athene« so pripovedovali o mnogih dramatičnih prizorih, ki so se odigrali o priliki torpediranja te ladje. Izpovedali so, da je veliko število potnikov o priliki eksplozije bilo ubitih. Dva mlada judovska zakonca sta na laetne oči videla, kako sta se dva njuna sinova potopila, čim je voda vdrla v razbiti bok ladje. Tudi ženske so, prav tako kot moški, reševale ponekrečence in jim metale rešilne pasove. Številni oddelki v notranjosti ladje so bili naglo napolnjeni z vodo do visine ramen. Tedaj, ko se je pripetila nesreča, je sijala luna, morje pa je bilo razburkano. Neka žena, ki jo je voda odnesla s seboj, se je nekaj trenutkov zatem pojavila na morskoi površini. Slišala je, kako je vzkliknila »Moj otrok« zatem pa

je izginila v morskii valovih. Po pripovedovanju očividcev je jasno, da je torpedo eksplodiral v strojnem oddelku. Člani posadke smatrajo, da je bila četrtna ameriških potnikov ubitih zaradi eksplozije. Nek član posadke, doma iz Glasgowa, je dejal: Na ladji je bilo veliko število otrok. Odigrali so se pretresljivi prizori, ko so otroci začeli obupno klicati na pomoč svoje starše. Neko dekletce je pri tej priliki izgubilo očeta in mater.

London, 5. septembra. AA. Havas: Zaradi goste megle še nieta prispeli v Clyde dve ladji, na katerih so potniki, ki so se rešili z ladje »Athene«. Pričakujejo, da bosta prispeli v Greenock med 10 in 12. Rešilni vozovi so pripravljeni, da prepe-ljejo ranjence v Glasgowa.

Nevtralci

Ljubljana, 5. septembra.

Po vojni med Nemčijo in Poljsko sta stopili v vojno tudi Francija in Anglija. Obenem se je doslej pretežni del angleških dominionov izrazil za sodelovanje z Anglijo in začel sovražnosti proti Nemčiji.

Cela vrsta držav pa je ostala nevtralnih in je to svojo nevtralnost sporočila vsemu svetu.

V naslednjem navajamo našim čitateljem površino vojskujočih se ter nevtralnih držav kakor tudi število prebivalstva v njih in njih zunanjo trgovino. Površina je izražena v tisočih kvadratnih kilometrov, prebivalstva v milijonih, zunanja trgovina pa v milijonih zlatih dolarjev prejšnje paritete.

Vojujoče se države	površina	prebivalstvo	zunanja trgovina
Nemčija	586	79,8	2.546
protektorat	49	6,8	382
Slovaška	49	3,3	?
Poljska	389	34,5	279
Anglija	244	47,4	3.840
Francija	551	42,0	1.300
francoske kolonije (brez mandatov)	11.353	63,3	?
Kanada	9.542	11,2	960
Avstralija	7.704	6,9	611
Nova Zelandija	268	1,6	262
Indija	4.684	362,0	675
Egipt	1.000	16,0	191

V naslednjem podajamo še pregled onih držav, ki so doslej jasno in javno izrazile svojo nevtralnost. To so predvsem večje in manjše evropske države, katerim se počasi pridružujejo tudi prekmorske države. Nevtralne države so naslednje:

	površina	prebivalstvo	zunanja trgovina
Jugoslavija	248	15,4	136
Madžarska	105	10,1	165
Romunija	295	10,6	173
Bolgarija	103	6,3	75
Švica	41	4,2	392
Belgija	30	8,4	885
Holandija	34	8,6	797
Danska	43	3,8	411
Norveška	323	2,9	282
Švedska	449	6,3	580
Finska	388	3,6	215
Estonska	48	1,1	34
Latvija	66	2,0	52
Litva	53	2,5	46
Španija	503	25,0	280

Izven Evrope:

Brazilijska	8.511	43,2	348
Argentina	2.793	12,8	520
Čile	742	4,6	143
Mehika	1.969	19,3	175
Iran (Perzija)	1.643	15,0	137

Iz tega pregleda je razvidno, da je blok nevtralnih držav izredno velik in obsega zlasti manjše države. Če še pristojemo k temu bloku Japonsko, ki obeta ostati nevtralna, dobimo še večje število.

Kontrola zunanje trgovine

Iz Belgrade nam poročajo, da bo v najkrajšem času uvedena splošna kontrola uvoza iz neklinirskih držav. Ta kontrola bo uvedena v prvi vrsti iz valutarnih razlogov, da nam ne bo treba trošiti deviznih zalog. Naš izvoz je skoro popolnoma prenehal, ker je skoro ves mednarodni tovarni promet ustavljen. Če ne bi uvedli kontrole, bi bil odtok deviz prevelik, poleg tega pa je treba vpoštovati še potrebe našega trga kakor tudi preskrbo naše industrije s surovinami. Kar tiče kontrole izvoza, je treba poudariti, da je obstojala že od prej, pa se bo sedaj samo še okrepla. Zlasti bo treba gledati, da nam ostane dovolj surovin za industrijo ter živil, dočim bi izvoz ostalih predmetov šel še nadalje. Pri tem seveda bo potrebno paziti tudi na to, da bodo države, ki bodo hotele kupiti naše blago, zagotovile način, ki bo zagotovil normalni prevzem blaga.

Denarni zavodi so tudi v terek poslovali inteno kot prej, dan in zadovoljevali najnujnejše potrebe klijentele. V terek je bila v Belgradu konferenca merodajnih faktorjev z zastopniki bank in hranilnic, na kateri so se posvetovali o nadaljnjem poslovanju denarnih zavodov od 7. septembra dalje, ko poteče uredba o praznovanju denarnih zavodov in borz. Pričakovati je, da se bo našel način, kako pravilno zadovoljiti potrebe vlagateljev ter trgovske in industrijske klijentele, ne da bi bili denarni zavodi preobremenjeni zaradi dvigov vlagateljev.

Prispevajate za osrednji prosvetni »Slovenski dom« v Ljubljani!

Stanje naših kliringov

Dne 31. avgusta 1939 je bilo stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 22. avgusta 1939):

Aktivni kliringi: Nemčija 11.823.000 (—555.000) mark, češkomoravski protektorat 21.536.000 (+12.816.000) kron, Madžarska 35.438.000 (+1.866.000) din, Turčija 17.754.000 (—24.000) din, Bolgarija 1.279.000 (—226.000) din in Španija 2.935.000 pezeta.

Pasivni kliringi: Italija 129.518.000 (+6.960.000) din, Poljska 26.299.000 (—881.000) din, Švica 1.288.000 (—35.000) šv. frankov, Belgija 1.422.000 (—44.000) belg. Romunija 4.002.000 (—1.033.000) din in Bolgarija 1.425.000 (—7.000) dinarjev.

Znatnejše izpremembe izkazujejo: češkomoravski kliring, kjer se je naša aktivnost zelo povečala, nadalje madžarski, ki izkazuje ravnotako povečanje aktivnosti, dočim se je naša aktivnost v prometu z Nemčijo zmanjšala. Naša pasivnost v prometu z Italijo je narasla, dočim se je v znatnejši meri zmanjšala v prometu z Romunijo in Poljsko.

Gospodarstvo

Likvidnost denarnih zavodov

Prejeli smo poletno poročilo Narodne banke o gospodarskem položaju, ki pravi uvodoma, da razvoj našega gospodarstva ni bil pod vplivom čim večje izredne važnosti, ki bi mogli dovesti do konjunkturalnega dviga. Politična zaostrenost je še nadalje vplivala na tempo razvoja našega gospodarstva, ki je bil že itak vidno počasnejši. Nadaljevalo se je zmanjševanje obsega naše zunanje trgovine, tudi cene so padle. Tudi tempo naše industrijske proizvodnje je postal počasnejši. Zmanjšal se je uvoz strojev, znatna pa je bila tudi likvidnost na denarnem trgu. Obrestna mera kaže nagibnost k padanju in povečalo se je povpraševanje za državne blagajniške zapiske.

Za dokaz navajamo še podatke o glavnih bilančnih postavkah 20 največjih zasebnih bank v državi. Na koncu junija 1939 so imele te banke gotovine in na žirovni računih 573 milij. din, dočim so znašala menična posojila 929, tekoči ra-

čuni 2435 milij. din, razna aktiva 628 milij. Temu nasproti je stalo 1969 milij. din vlog na knjižice, 1035 milij. din vlog v tekočih računih in 1623 milij. din raznih upnikov.

V publikli, zlasti pa pri denarnih zavodih se nahajajo značne vsote državnih blagajniških zapisov, katere je mogoče vsak čas eskontirati pri državnih denarnih zavodih. Tako je znašala vsota izdanih blagajniških zapisov na koncu leta 1937 1.037.000 din, na koncu 1938 1.377.000 din, dne 22. aprila 1.470.580.000 din in dne 15. avgusta 1.486.000.000 din. Od slednje vsote je bilo trimesečnih zapisov, katerih rok je itak zelo kratek, 731.710.000 din, šestmesečnih je bilo za 142.800.000 dinarjev, enoletnih za 432.545.000 din, dvehletnih 178.610.000 din in triletnih 335.000.000 din. Ker je bila najvišja vsota zapisov s poldrugeto milijardo dosežena, je bila najvišja vsota za izdajo zapisov zvišana na 2 milijardi dinarjev dne 1. avg. 1939.

Premiera najslajnejšega glasbenega filma, umetnine, ki je doživela svoje krstno predstavo v pariški Veliki operi!

Zivljenje, ljubezen in umetniško ustvarjanje kralja valčkov Johanna Straussa in rojstvo njegovih najlepših muzikalnih del »Na sinji Donavici« v dunajskem lesuc itd.

VELIKI VALČEK

Luise Fernand Milica Režiser
Rainer Gravet Korjus J. Duvivier
Predstave danes ob 15., 17., 19. in 21. uri

KINO UNION, tel. 22-21

Kmetijska razstava na velesejmu

Kmetijstvo, kot glavni proizvajalec dobrin naše zemlje v veliki meri vpliva na razvoj ostalih gospodarskih panog, kakor na obrt, industrijo in trgovino. »Kmet bogat — vaek bogata«, je pravilo, katerega spodbuja naša država v svoji gospodarski politiki. Vendar pa je važno ob ekrih za dvig kupne moči našega največjega konzumenta-kmeta, da ob vaški priliki aktivno poseže v agrarno politiko tudi široka privatna iniciativa.

Kljub mnogim konkretnim predlogom za izboljšanje našega kmetijstva in agrarnim zakonomi, v katerih je mnogo tehničnega znanja in patriotičnega čuta, ni še vidnejšega napredka. Večinoma je naš mali kmetijski proizvajalec že od nekdaj finančno šibak, tehnično manj sposoben ter zaradi premajhnih posestev nedovoljno zaposlen. V vsej naši kmetijski proizvodnji vlada poleg pomanjkanja določene emeri tudi proizvajalna neurejenost in neenotnost. Proizvodnja ni uravnana, pridelki pa tržno manj vredni in za konkurenco manj sposobni. Za zasledovanjem novih poti in emeri predstavlja poleg dejstva, da je naša zemlja za kmeta pretesna in so zato kmečka posestva nenavadno majhna, največjo težavo konzervativnost našega kmeta. — Blagoostanje kmetijskega prebivalstva in visoka tehnična dovršenost kmetijske produkcije ne plohaja zgolj iz naravnih prednosti in smotrne državne uprave, ker na najrodovitejši zemlji kmet lahko gladuje, ako se ne reformira tudi njegova psihološka osnova, lahko pa v nasprotnem primeru tudi brez pomembnejše javne pomoči, iz elabe zemlje izvabi zadovoljivo žetev in vzdržuje rentabilnito svojega posestva na trajni, relativno zadovoljivi višini. Važna je torej neka minimalna, mera povprečne osebnosti inčiativnosti kmetovalca, prirojena ali privajena dovzetnost za dogajanja, ki leže izven tradicionalnega kroga in sprejemljivost za vse ono, kar je novega in kar stoji razvojno višje. Ako naj doseže kmet, ki je po svojem bistvu in načinu gospodarjenja tudi podjetnik in ne vodi zgolj naturalnega gospodarstva, svoj ekromen a zadosten podjetniški dobiček, ki ga danes mnogokdaj sploh nima, mora biti podjeten in umeti tvegati ob pravem času in čisto tudi spekulativno pogledati v bližnjo bodočnost preko onega, kar mu vsiljujejo prirodne sile. Da to dosežemo, pa je treba našemu kmetu zbuditi misel za inciativno samopomoč in vztrajno prikazovati boljše in rentabilnejše metode gospodarjenja.

Temu namenu v veliki meri služijo smotrno sestavljene in urejene kmetijske razstave. One vzgajajo v naših kmetijskih gospodarjih zaželjeno inciativno miselnost in jih odvrčajo od trdovratnega predsodka, da je v poljedelkem obratovanju tradicionalna navada najsigurnejše sredstvo. — S tem namenom je tudi prirejena letošnja kmetijska razstava na Ljubljanskem velesejmu.

Kmetijska razstava obsega strokovno-poučni oddelek Kmetijske zbornice, nadalje semenogojstvo, zelenjadarstvo, sadjarstvo, cvetlično vrtnarstvo, mlekarstvo in sirarstvo, vinarstvo, gobe, zdravilna zelišča, rejo perutnine, kuncev in malih živali v obče ter koz in ovac, ribogojstvo in kmetijske stroje.

Ocenitev razstavljenega sadja in sadnih sokov na Kmetijski razstavi jesenskega ljubljanskega velesejma

Ocenjevalna komisija je bila sestavljena po odredbi inž. Podgornika, načelnika kmetijskega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani. Tvorili so jo sledeči gospodje: Priol Josip, ravnatelj vinarske in sadjarske šole v Mariboru, Kuret Vladimir, kmetijski svetnik v Ljubljani, Škulj Andrej, okr. šol. nadzornik v p. v Ljubljani.

Komisija je ugotovila, da je ves aranžma jako lep, razstava prirejena smotrno, jako vzorno in

primerno času in našim gospodarskim prilikam. Po pregledu in presoji je komisija odločila nastopno:

Sveže sadje: 1. Dolinšek Ivan, drevesnica Kamnica pri Mariboru I. nagrada; 2. Kartuzija, Pleterje — St. Jernej I. nagrada; 3. Mestna občina, Ljubljana II. nagrada; 4. Stojan Joško, Dravljice II. nagrada; 5. Tanko Erna II. nagrada; 6. Pirc Alojz, Ravne — Krško II. nagrada; 7. Podružnica Rašica II. nagrada; 8. Podružnica Šiška II. nagrada; 9. Červan Peter, Vič — Rožna dolina II. nagrada; 10. Mihevc Anton, Vič I. nagrada; 11. Podružnica Brusnice II. nagrada; 12. Sreski Kmetijski odbor, Črnomelj II. nagrada; 13. Springer Jakob, Petrovas — Črnomelj II. nagrada; 14. Ban. kmetijska šola, Rakičan I. nagrada; inž. Rataj, Sv. Peter pri Novem mestu II. nagrada; 16. Zavadlav Josip, Podused I. nagrada; 17. Kmetijska šola, Grm I. nagrada.

Suho sadje: 1. Podružnica Brusnice II. nagrada; 2. Jelen Anton, St. Ilj pri Velenju II. nagrada; 3. Vinarska in sadjarska šola, Maribor I. nagrada.

Sadni sok: 1. Gusek Adalbert, Maribor (Reneta) I. nagrada; 2. Vinarska in sadjarska šola v Mariboru I. nagrada.

Nagradno tekmovanje jugoslovanskih harmonikarjev na Ljubljanskem velesejmu bo letos na nedeljo 10. septembra. Tekmovalo se bo v šestih skupinah: Diatonična harmonika, Kromatična harmonika, Mladinsko tekmovanje za tekmovalce do 10. leta na diatonični ali kromatični harmoniki. Profesionalni, proizvajalec in trgovec harmonik. Ansambli. Tekmovanje za prehodni pokal na diatonični in kromatični harmoniki in naslov jugoslovanskega prvaka za leto 1939-40.

Pogled na razstavo malih živali (golobov, zajcev itd.) na kmetijski razstavi

Zelenjadna razstava na velesejmu

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Otvoritev nove sezone. Danes ob 1/23, 1/26 in 1/29 ter jutri ob 8 uri vefilem v naravnih barvah z Dorothy l' Amour

Ljubezen v džungli Zveri pragozda

Borze

Dne 5. septembra 1939.

Denar

Curih. Ob 17. Pariz 10.23, London 18.12, New York 445.50, Bruselj 76.

Živinski sejm

Cene kmetijskih pridelkov v Trbovljah dne 1. septembra t. l.: Pšenica moka 3 do 3,50 din, govedina 10 din, teletina 12 do 20 din, svinjina 12 do 20 din, ovčje meso 8 do 10 din, svinjska mast 22 din, sveža slanina 17 din, prekajena slanina 22 din, krompir 1,25 din za kilogram. Mleko 2,25 din za liter in jajca 9 do 9,50 din za 10 komadov.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Dravogradu 1. septembra t. l.: Voli I. vrste 4,50, II. vrste 4, III. 3 din, telice I. vrste 4,50, II. vrste 4 din, III. 3 din, krave I. vrste 4, II. vrste 3,50, III. vrste 3 din, teleta I. vrste 6, II. vrste 4,50 din, prašiči špeharji 10 din, pršutarji 8 din za 1 kg žive teže. - Goveje meso I. vrste prednji del 10 din, zadnji del 12, II. vrste prednji del 9, zadnji del 11 din, III. vrste prednji del 8, zadnji del 10 din, svinjina 14 din, slanina 18 din, svinjska mast 18 din, čisti med 20, neoprana volna 24, oprana volna 34 din, goveje surove kože 10, teleče surove kože 11 din, svinjske surove kože 6 din za 1 kg. - Pšenica 275 din, ječmen 200, rž 200, oves 175, kornuza 170, fižol 300, krompir 75, lucerna 50 din, seno 40, slama 25, jabolka I. vrste 300, II. vrste 200, III. vrste 150 din, hruške I. vrste 400, II. vrste 300, III. vrste 250 din, pšenična moka 350, kornuza moka 200 din za 100 kg.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Mariboru (mesto) 4. septembra t. l.: Voli I. vrste 4,60, II. vrste 4,10, III. vrste 3,30 din, telice I. vrste 5,25, II. vrste 4,30, III. vrste 3,50 din, krave I. vrste 4,10, II. vrste 3,90, III. vrste 2,50 din, teleta I. vrste 5,50, II. vrste 4 din, prašiči špeharji 7,25, pršutarji 9,50 din za 1 kg žive teže. - Goveje meso I. vrste prednji del 10, zadnji del 12 din, II. vrste prednji del 8, zadnji del 10 din, III. vrste prednji del 6, zadnji del 8 din, svinjina 12 do 16 din, slanina 13 do 15 din, svinjska mast 16 do 18, čisti med 18 din, goveje surove kože 8,50, teleče 12,50, svinjske 6 din za 1 kg. - Pšenica 180 din, ječmen 195, rž 185, oves 185, kornuza 180, fižol 375, krompir 125, seno 85, slama 45 din, jabolka I. vrste 400, II. vrste 300, III. vrste 200, hruške I. vrste 500, II. vrste 350, III. vrste 200 din, pšenična moka 325 din, kornuza moka 170, ajdova moka 375 din za 100 kg. - Navadno mešano vino v gostilnah 10 din za liter, finejše sortirano vino v gostilnah 13 za liter. Drva 102,50 za 1 m³, surovo maslo 24 din za 1 kg, mleko 1,75 za liter in jajca 0,85 din za komad.

Italijanske izvozne prepovedi. Rim, 5. septembra. (Stefani) Poleg že obstoječih izvoznih prepovedi so bile sklenjene še nadaljne prepovedi izvoza. Novi ukrepi zadevajo zelo veliko število proizvodov: kmetijskih in industrijskih kakor tudi surovin, posebno maslo, krompir, živalska olja, rastlinska olja, težka olja, umetne tekstilne snovi, svila, železo, jeklo, železokovinske zlitine, aluminij, nikel, cin in vse zlitine teh kovin, avtomobili, letala, nove ladje, mineralna olja, kože itd.

Licitacije: Dne 12. sept. bo pri Štabu za utrjevanje v Ljubljani pisarna pogodba za dobavo pribora in rezervnih delov za motorne vozove, konzol, raznih vijakov, žičnikov i. dr.; 14. in 15. sept. raznih olj za avtomobile in pocinkane železne žice; 18. sept. držal za lopate in krampe; 19. ročnih lesenih vozičkov; 20. držal za lopate; 1. okt. naprave za filtriranje.

KINO MATICA tel. 21-24

Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri
Blagajna se odpre ob 11 uri

Rdeča plesalka (Mata Hari)

VERA KORENE - JEAN WORMS - JEAN GALLAND

Film o internacionalni špijonazi

Žrtev spovedne molčečnosti

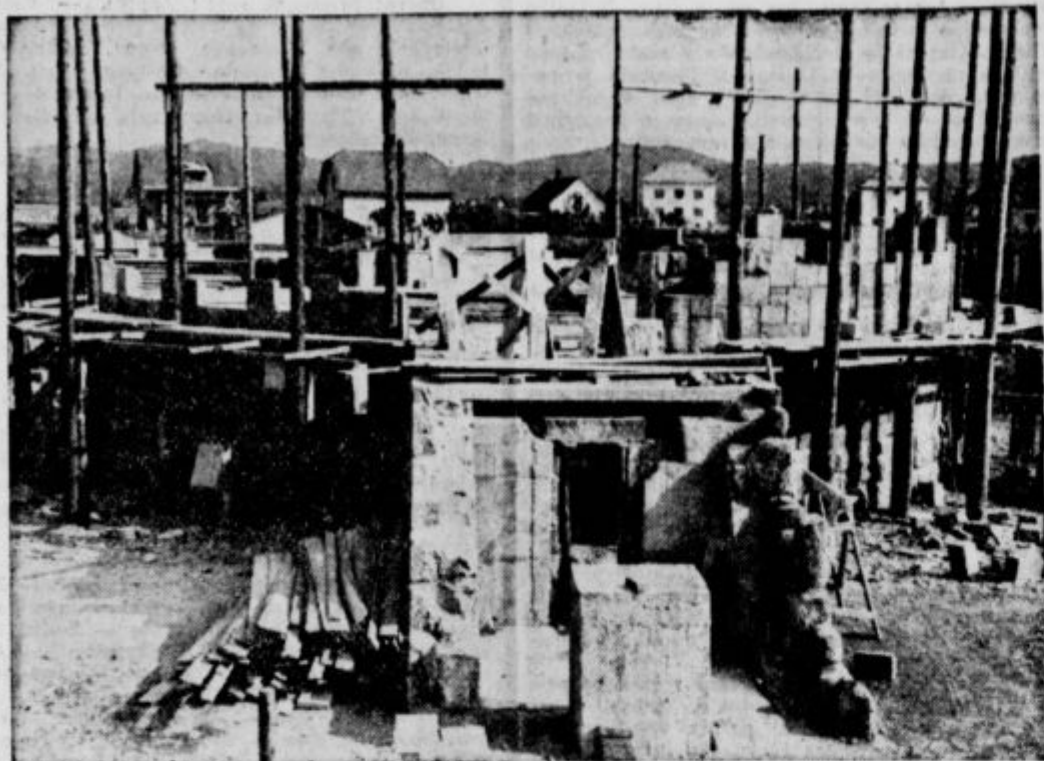
Krstna predstava je bila v Budimpešti ob času svetovega Evhariističnega kongresa. - Danes premiera. - Ob 15., 17., 19. in 21. uri

KINO SLOGA, telefon 27-30

Globoko pretresljiv film po znanem J. Spielmannovem romanu. Heroična borba plemenitega dušnega pastirja proti hudočini in zlobi. Žrtev spovedne molčečnosti! Film je obdelal prelat kanonik dr. J. Czapik. Film v stilu 'Kirchfeld, župnika' in 'Patra Vojteba'.

Spominu naših žrtev iz svetovne vojne

Pri Sv. Križu v Ljubljani gradijo mogočno kostnico. V lepi zgradbi bodo počivale kosti vojakov, pokopanih pri Sv. Križu

Nova Kostnica na pokopališču pri Sv. Križu raste iz tal. V ospredju začeto stopnišče, sredi katerega stoji betonski podstavek za kip »kranjskega Janeza«, ki je svoj čas stal v gaju judenburških žrtev

Pred četrto stoletja je zagorel nad Evropo strašen požar prve svetovne vojne. Štiri leta so krvaveli najboljši sinovi vseh evropskih narodov in ko je po štiriletnem klanju končno zopet nad razvalinami razbitih mest in uničenih pokrajin zavladala tišina in mir, je počivalo v grobovih 9 milijonov nedolžnih žrtev. Med nami pa so hodili in še hodijo živi dokazi nesreče, ki je tedaj zajela vso Evropo. Nešteto bojevnikov-invalidov živi še danes in vendar je dvajset let po koncu prve svetovne vihrje zadivjala druga, v katero so že zapletene skoraj vse evropske velesile.

Spomeniki po Sloveniji

Velikanske žrtve, ki jih je doprinesel naš narod za svobodo, so našle svoje zadnje počivališče na številnih bojiščih in raznih pokopališčih po Evropi. Z veliko ljubeznijo in spo-

na katerem so vrezana imena vseh padlih iz fare, ob kraju pa se dvigajo štirje vitki stebriči, ki nosijo ploščo, na kateri stoji velik zvon s križem na vrhu. Zvon je jeklen in je med svetovno vojno vabil vernike v cerkev. Po svetovni vojni pa se je umaknil bronastemu in bil postavljen na spomenik kot trajan simbol vse stiske, ki je takrat grozila našemu narodu. Na betonski plošči, na kateri stoji zvon, pa je napis: **Molimo za zdravo pamet!** Škoda, da ta napis ni na vseh spomenikih vojnih žrtev po Evropi. Morda bi kaj zalegal.

Pokopališče italijanskih vojakov

Največje pokopališče vojnih žrtev v Sloveniji pa je bilo pri Sv. Križu v Ljubljani. Poleg domačih so bili tu pokopani pripadniki vseh številnih narodnosti nekdanje Avstrije. Ni čudno, če jih je bilo nad 4000. Tudi italijanskih ujetnikov in ranjencev so položili k večnemu počitku na ljubljanskem pokopališču ogromno število. Prav veliko število vojaških grobov je tudi dolgo časa oviralo primerno ureditev grobov. Prva je bila italijanska država, ki je za svoje padle vojake uredila na ljubljanskem pokopališču lepo skupno grobišče, v katerega so prenesli vse na raznih mestih pokopane telesne ostanke italijanskih vojakov. Meseca maja leta 1930 so italijanske vojaške oblasti v dogovoru z našimi oblastmi začele pripravljati na novem delu pokopališča veliko skupno grobišče in dne 4. novembra 1931 je bilo to dokončno urejeno pokopališče blagoslovljeno z lepo slovesnostjo. Na tem italijanskem vojaškem pokopališču počivajo okostja 1132 italijanskih vojakov. V lepih vrstah in na štirih razsežnih poljih stoji 1097 enako velikih belih križev iz umetnega kamna. Vsak križ pa nosi napis, ime padlega vojaka. V 45 primerih leži pod križem po dva vojaka, mnogo križev pa nima drugega naslova kakor: **Italijanski vojak**, čigar ime se ni dalo določiti.

Zapuščeno vojaško grobišče

Potem, ko smo dobili pri Sv. Križu tako lepo urejeno pokopališče italijanskih vojakov, so se vedno bolj pogosto javljale zahteve, naj vendar tudi mi sami poskrbimo, da bodo naše vojne žrtve dobile primerno počivališče, urejeno tako, kakor to zahteva hvalečnost in spoštovanje do tistih, ki so žrtvovali vse za našo lepšo bodočnost. Sicer je bil postavljen v spomin vsem vojnim žrtvam med grobovi judenburških žrtev kip kranjskega Janeza. Oskrbovani pa so bili za silo le nekateri grobovi, a to je bilo tudi vse. Res žalosten je bil pogled na deloma zapuščene grobove, med katerimi so bili mnogi brez križev in sleherne oznake.

Nova kostnica

Šele lansko leto je vlada odredila, da se morajo urediti skupna vojaška grobišča in tako smo dobili tudi za ljubljansko vojaško pokopališče nov in lep načrt za zgradbo skupne kostnice. V bližini pokopališča judenburških žrtev in na mestu, kjer so bili skupinski grobovi vojnih žrtev, gradijo sedaj mogočno kostnico. Zgradba bo okrogla in meri 43 m v premeru, visoka pa bo 12 m. Zunaj bo vsa obložena z rezanim kamnom, vanjo pa bosta vodili dve monumentalni stopnišči, ki stojita diametralno drug drugemu nasproti. Kostnica bo še letos

pod streho, čeprav ne bo popolnoma dograjena. Gradbena dela je prevzelo stavbno podjetje A. Terčelj iz Ljubljane za okrog 400.000 din.

Prekopavanje starih vojaških grobov

Zanimiva so bila dela, potrebna za zgradbo kostnice. Lani so najprej prekopali stare vojaške skupinske grobove, kjer stoji sedaj kostnica. V teh grobovih je bilo vedno pokopanih po več vojakov. Našli so celo grobove, v katerih so bili kar na kup zložene desetorice vojakov. V največjem skupinskem grobu je bilo celo osemnajst vojakov. Razumljivo je, da okostij v takih skupinskih grobovih niso mogli več identificirati, saj je včasih ležalo kar na kupu po deset lobanj skupaj. Kostni pa so bile kar pomešane med seboj. Letos spomladi so prekopali vse druge vojaške grobove. V grobovih so našli tudi še zanimive ostanke, ki spominjajo na svetovno vojno. Tako so našli med okostjem več zarjavelih bajonetov, denarnice z drobižem, razne svetinje in nemale križev in molkov. V nekaterih grobovih so poleg celega okostja našli še kosti posameznih udov, rok in nog, kar dokazuje, da so pokopavali tudi ude, ki so jih ranjenecem pri operacijah odrezali.

4000 okostij

Vse kosti iz posameznih grobov so pri prekopavanju zbrali in spravili v vreče. Vsaka vreča je dobila številko, hkrati pa je komisija, ki je nadzorovala izkopavanje, vodila poseben zapisnik, v katerem je določeno, čigavi ostanke so pod to in to številko. Tako so spravili okrog 2500 okostij, za katere so se dala določiti imena. Vsega skupaj pa so odkopali nekaj nad 4000 okostij. Tudi okostja teh neznanih vojakov iz skupinskih grobov so spravili v vreče. Ko bo grobnica dograjena, bodo spravili okostja z imeni v lesene zabojčke in jih zložili v spodnji kletni etaži kostnice. Okostja neznanih vojakov pa bodo spravljena v vrečah in zložena v skupni grobnici, ki bo pod stopniščem. V pritlični višini bo okrogla kostnica hranila ostanke naših narodnih mučnikov, judenburških žrtev in koroških borcev. Ta del bo ves v notranjosti obložen z umetnim kamnom, prav tako pa bodo zemeljski ostanke teh narodnih borcev spravljani posamič v skrinjicah iz umetnega kamna. Kostnica bo imela v višini prvega nadstropja znotraj še balkon, ki bo dostopen iz obeh stopnišč. Sedaj so prekopali že vsi vojaški grobovi na pokopališču in so razkopane jame zopet zasute, tako da je

Da bo prijetno in lahko

ZA SIGURNO IN DOBRO HOJO, SAMO

PALMA

PODPETNIKI

videti široke njive s samimi svežimi grobovi, v katerih pa ne počiva nihče več. Na jesen bodo še odkopali okrog 20 žrtev, ki so bile pokopane na Suhem baierju potem pa bo to delo končano.

Mogočen memento

Kip kranjskega Janeza, ki je stal doslej v gaju judenburških žrtev, bo dobil novo mesto na enem izmed stopnišč, ki vodijo v kostnico. Stopnišče samo, kakor tudi zunanost kostnice, bo izredno monumentalna in primerena svojemu namenu. Po dvajsetih letih bodo končno žrtve svetovne vojne, ki so počivale na ljubljanskem pokopališču, dobile svoj stalni dom. Ali ni žalostno, da že sedaj, ko še niti nismo dostojno položili k počitku žrtev prve svetovne morije, že zopet pokajo topovi in že zopet padajo nove žrtve. Pa pravijo, da je zgodovina učiteljica narodov! Ali ne bi bilo prav, da bi na vidnem mestu dali kostnici napis: **Molimo za zdravo pamet!** in pripombo, da je bila dograjena v času, ko so drugod po svetu morali kopati sveže grobove za žrtve vojne, ki je izbruhnila dvajset let po prvi.

Kmetijski tabor v Sv. Lenartu v Slov. goricah

V nedeljo je št. Lenart oživel kakor malo-kdaj prej. Od blizu in daleč, celo iz Dol, Len-dave in iz dravogradskega okraja so prihiteli naši kmečki mošje in fantje, žene in dekleta na svoj tabor, ki ga je priredila okrajna organizacija Kmetijske zveze v št. Lenartu. Našemu kmetškemu ljudstvu prijazni in naklonjeni tržani so razobeli zastave.

Od naših odličnikov so se med drugimi kmetškega tabora udeležili ban dr. Marko Natlačen, minister na razpoloženju Franjo Snoj, okrajni glavar dr. Janko Šiška, bivši senator dr. Fr. Schaubach, dr. Josip Leekovar, bivša poslanca M. Kranjc in Fr. Zebot, vsi ti so se ob pol desetih zbrali na balkonu hiše g. Hrstelja in opazovali pester epredvod, ki je krenil po trgu. Konjeniki, narodne noše, tri godbe in vzkliki g. banu in ministru Snojso so dali sprevedu razpoloženje in živahnost.

Prostorno dvorišče pred prosvetno dvorano je bilo prirejeno za prireditve v okviru tabora. Postavljen je velik oder za gledališko predstavo in na katerem je bil dopoldan postavljen tudi oltar in govorniški oder. Ob desetih je bil obširen prostor do kraja poln kmetijskega ljudstva.

Cerkveni govor je imel duša prosvetnega življenja v Slov. goricah dekan in konzistorijalni svetnik g. Fr. Gomilšek. Sv. opravilo, med katerim so krepko odmevali napravi naših ljudskih nabožnih pesmi, je služil domači kaplan g. Vodeh. Sv. maši je sledila blagoslovitev nove zgradbe Mladinske kmetijske zveze v št. Lenartu, ki sta ji kumovala žena biv. poslanca Spindlerja in biv. poslanec F. Zebot, ki je ob tej priliki tudi spregovoril zbrani kmetijski mladini.

Cerkvenim slovesnostim je sledil kmečki tabor, ki ga je prišel in vodil bivši poslanec Josip Spindler in s katerega so bile ob navdušenem vzklikanju odposlani udanostni brzojavki kralju Petru II. in knezu namestniku Pavlu, pozdravni brzojavki pa dr. Korošču in kmetijskemu ministru dr. Čubriločiču.

Kot prvi govornik je nastopil ban dr. Marko Natlačen, ki je med drugim izjavil: Ko vi slavite svoj praznik, je nad nami nebo mračno. Kakor da bi ne hotelo povedati, da smo pred težkimi dogodki. Marsikje je sedaj vznemirjenje zaradi vpoklicev na orožne vaje. Gotovo sedaj težko pogrešajo delovno moč. Toda kadar pri sosedu gorji, moraš svojo hišo čuvati, da ogenj ne preskoči nanjo. Tako dela sedaj tudi naša država. Pri vsej

nejasnosti položaja v Evropi se moramo enega zavedati: Imamo modrega in miroljubnega kneza namestnika. Zato ga ceni vsa Evropa. Ne dajmo se razburjati od vesti, ki jih širijo neodgovorni ljudje. Imejmo zaupanje v vodstvo naše države, v vlado narodnega sporazuma, ki bo vse stori-la, da nas požar ne bo zajel. Zaupajmo naši vojski, ki bo storila svojo dolžnost in obrnila našo zemljo, zaupajte svojemu voditelju dr. Korošču. Ostanite mirni in opravljajte svoje posle kakor doslej.

Ob koncu svojega govora je g. ban Kmetijski zvezi čestital k lepi prireditvi in povdaril, da Kmetiska zveza ne more storiti kmetškemu stanu in narodu večje usluge, kakor da v kmetijski mladini vzbuja in goji ljubezen do domače grude, čeprav je na njej življenje včasih težko in bridko, pa še vedno lepše kakor ono v mestih kjer je beda in pomanjkanje. Govor g. bana so zborovalci večkrat prekinili z ovacijami. Zlasti so ga pozdravljali ob koncu govora.

Kot govornik je sledil minister na razpoloženju g. Franjo Snoj ki je orisal gospodarska in kulturna vprašanja kmetškega stanu, nato pa v zvezi z našo notranjo politiko in sporazumom izjavil, da bomo v prihodnjih tednih začeli graditi samoupravo Slovenije. Pri novem urejanju naše politike bodo sodelovali tudi zastopniki kmetškega stanu.

Na taboru so nato še govorili načelnik Kmet-ske zveze Brodar, predsednik Kmetijske zbor-nice Steblovnik, zastopniki raznih organizacij. Prisrčen pozdrav taboru je v imenu šentlenarske občine izrekel g. Hrstelj. Ob navdušenem vzklikanju in petju je g. Spindler zaključil tabor.

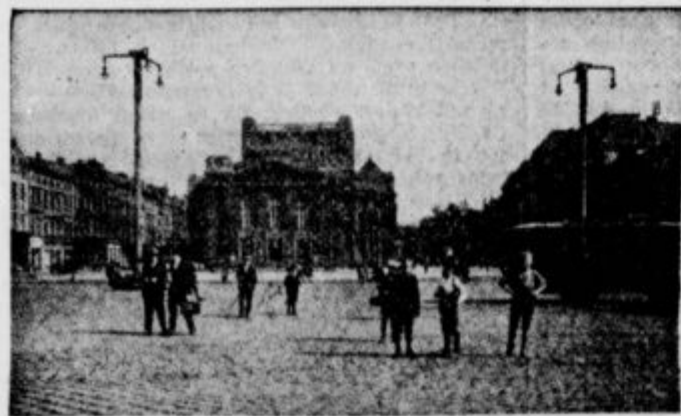
Popoldne so vprizorili Petančičevo igro »Slo-venkega kmeta poveste, ki je povsem uspela tako po izvedbi kakor po velikem številu gledalcev.

— Pri ljudeh, ki jih pogosto nadle-guje zapaka, vsled česar imajo vrenje v že-lodcu in črevih, pospešuje se temeljito či-ščenje celokupnih prebavil s čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužitje zjutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapake, obe-nem se pa doseže tudi boljši tepek. Reg. po min. soc. pol. in a. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Pogled na grobove italijanskih vojakov na vojaškem pokopališču pri Sv. Križu

štovanjem so farani postavili na svojih pokopališčih in drugih primernih krajih lepe spomenike vsem žrtvam svetovne vojne iz svoje fare. Tako so zrastle ponekod veliki in mogočni, drugod pa skromni spomeniki žrtvam svetovne vojne, vsi pa so bili postavljeni iz ljubezni in globoke hvalečnosti do vseh tistih, ki so dali svoje življenje za svobodo naše zemlje in za mir, ki smo ga tako težko pričakovali. Eden najlepših spomenikov je bil leta 1935 postavljen v Komendi. Njegova lepota ni le v zunanji obliki, ampak v njegovi notranji zamisli in nauku, ki ga nam daje. Mojster Plečnik je zamislil ta spomenik. Stoji na prostoru pred cerkvijo v Komendi in vodijo do njega široke stopnice. Sredi spomenika je masivni stebel,

Katovice: Gledališče in trg pred njim. — V sredi: Pogled na okolišno industrijo Katovic. — Na desni Gdinja: Pogled na пристanišče. — Kakor poročajo poročila, so Nemci zavzeli Katovice, glavno mesto poljske Šlezije ob nemški meji. Mesto šteje okoli 128.000 prebivalcev ter je sedež »vojvodstva«, pokrajinskega glavarja. — Gdinja pa je poljsko пристanišče, ki so ga pred desetimi leti zgradili Poljaki, da pritegnejo promet iz Gdanska v svojo luko. Leži sredi poljskega obrežja, ki ga zdaj ogrožajo nemške čete

Drole novice

Koledar

Sreda, 6. septembra: Čaharija, prerok; Peregrin. Kraljev rojstni dan. Prvi krajec ob 21.24. Herschel napoveduje dež.

Četrtek, 7. septembra: Marko in tovariši, mučenici.

Iz banovinske službe

Napredovali so: Kukman Nuša, banovinski višji pristav VII. pol. skupine za banovinskega tajnika VI. pol. skupine; Viktor Zlokarnik, upravitelj banovinske hiralnice v Vojniku v V. pol. skupini; Stanislava Blatnik, držav. dnevničarka-zvničnica pri banki upravi za zvničnico III. pol. skupine; Anica Župc za banovinskega pomožnega tajnika VII. pol. skupine; dr. Mirko Pokorn, zdravnik združene zdravstvene občine Vojnik, v VIII. pol. skupini; dr. Rutar Franc, banovinski veterinar pri pripravni v Zagorju ob Savi, za banovinskega veterinarskega pristava v VIII. pol. skupini. Obenem je premeščen v Višnjo goro. Božena Siegl, banovinska arhivska uradnica pri banki upravi, v VIII. pol. skupini; inž. Vinko Glanz za banovinskega tehničnega višjega pristava v VI. pol. skupini; Franc Novak, banovinski ekonom in vršilec dolžnosti upravnik banovinske trdnice in drevnice v Kapeli, v IX. pol. skupini; Franc Kogovšek, banovinski pomožni tajnik, v VI. skupini.

Postavljeni so: Rebernak Franc za banovinskega uradniškega pripravnika-veterinarja za območje sodnega okraja Mokronog s sedežem v Mokronogu; Ivan Zidanik za banovinskega uradniškega pripravnika-veterinarja v St. Jerneju, okraj krški; dr. Karel Bernik, zdravnik iz Kranja, za banovinskega uradniškega pripravnika pri banovinski bolnišnici v Brežicah; dr. Franc Artenjak, občinski veterinar v St. Jurju pri Celju, za banovinskega uradniškega pripravnika-veterinarja istotam; dr. Stanko Banič, zdravnik iz Brezja, p. Leskovec pri Krškem, za banovinskega uradniškega pripravnika pri banovinski bolnišnici v Murski Soboti; Angela Korenčan za banovinsko obrtno učiteljico VIII. pol. skupine na šipkarski šoli v Zireh; Alojzij Medved, državni dnevničar-služitelj pri okrajnem načelstvu Maribor levi breg, za služitelja II. skupine.

Premešteni so: Avgust Broman, banovinski podgozdar pri okrajnem načelstvu v Dravogradu, v Novo mesto; dr. Smola Josip, zdravnik združene zdravstvene občine Žužemberk, v Kostanjevico; Franc Globevnik, banovinski zvničnik iz Novega mesta v Mursko Soboti; Martin Potočnik, banovinski podgozdar, iz Murske Soboti v Dravograd; Alojzij Gunde, banovinski uradniški pripravnik-veterinar v Mokronogu, na banovinsko podkovsko šolo v Ljubljani.

Odpušteni iz državne službe Ciril Rataje, služitelj II. skupine pri državni bolnišnici za duševno bolne v Novem Celju.

TRGOVSKO UČILIŠČE ROBIDA s pravico javnosti LJUBLJANA, TRNOVSKA ULICA 15

vpisuje v enoletni trgovski tečaj vsak dan. Učilišče je osnovano kot redna enoletna trgovska šola. Dijaki imajo ugodnosti rodbinskih doklad, žel. vozni kart itd. kakor učenci državnih trgovskih šol. Ker je pouk popolnoma individualen, sprejme zavod samo določeno število učenec. — Vpisovanje tudi v nedeljo in na praznik dopoldne, Trnovska ulica 15

— Izseljenski duhovnik Grims Stanko javlja: Skupna vrnitev v Francijo še ni izvedljiva. Tisti moški, ki imajo svoje polne liste in se žele vrniti v Francijo, naj pridejo v četrtek, 7. septembra zjutraj v Ljubljano na Rafaelovo družbo, da si oskrbe potrebne vizume in se vrnejo čez Italijo v Francijo. Z moškimi potujejo lahko tudi žene in otroci, ki so vpisani na potnem listu. Vsi ostali naj čakajo na nadaljna obvestila.

— Prosvetni tabor v Grahovem pri Cerknici, namenavan za 10. september, je preložen za nedoločen čas.

— Seja okrajne JRZ za ljubljansko okolico. V nedeljo 3. septembra dopoldne so se zbrali člani okrajnega odbora JRZ za ljubljansko okolico v salonu pri »Starem tiskarju« v Kolodvorski ulici. Sejo je vodil predsednik okrajnega odbora minister za gradbo g. dr. Miha Krek. Sejo je prisostvoval tudi bivši poslanec za ljubljansko okolico g. Smersu Rudolf. G. minister dr. Krek je podal podrobno poročilo o našem znanjem in notranjem položaju. Po poročilu se je razvila živahna debata. Naše je bila oglašena izrečena zaupnica našemu političnemu vodstvu z g. dr. A. Korošcem na čelu.

— Razstava cerkvene umetnosti. Razstava novih cerkvenih oblačil in cerkvenih paramentov, ki jih je oskrbela bratovščina sv. Rešnjega Telesa za ubožne cerkve ljubljanske škofije, bo letos od četrтка, 7. septembra, do ponedeljka, 11. septembra, v II. nadstropju škofijske palače. Odprta bo vsak dan od osmih do dvanajstih in popoldne od dveh do šestih. Obisk prav toplo priporočamo. Vabimo vse člane bratovščine iz vseh župnij ljubljanske škofije, da si ogledajo nova cerkvena oblačila in se prepričajo, kako dobro se porabijo vsi darovi, poslani bratovščini v proslavo evharističnega Zveličarja.

— Dekanat juridične fakultete v Ljubljani obvešča: Vsi gg. slušatelji(-ice), ki nameravajo v jesenskem izpitnem roku polagati pravnozdgovinske državni izpit, se pozivajo, da vložijo svoje prošnje za pripravitelje k izpitu najkasneje do 20. septembra t. l. Prošnje, ki morajo biti kolokovane z 200 din. je treba nasloviti na dekanat juridične fakultete v Ljubljani. Začetek izpita bo dekanat objavil s posebnim razglasom na oglasni deski juridične fakultete.

— Fr. Stupica, veletrgovina z železino in poljedelskimi stroji in monopolna prodaja razstreliv, Ljubljana, Gospodarska cesta 1, razstavlja tudi letos na odprtem prostoru desno od glavnega voha lepo sortirano zalogo poljedelskih strojev, ki vzbujajo občo pozornost in zanimanje obiskovalcev, posebno onih z dežele. Obiskovalci se zlasti zanimajo za ameriške kosilnice znamke »DEERING«, ki jih je ta trdnja vpeljala pred več kot 25 leti, ko je sedaj že pokojni lastnik trdnje g. Franc Stupica osebno demonstriral te kosilnice interesentom po deželi. Danes so razstirjene že širrom Slovenije. Dalje ima ta trdnja razstavljen razne motorje, mlatilnice in slamorenice, brane in plugge, gnojilnice žrpalke in razpršilnike, stroje za izkoriščanje sadja itd. Uporaba poljedelskih strojev prihrani kmetovalcem obilo časa in truda in vedno bolj se uvideva pomen strojnega obdelovanja zemlje, zaradi česar se umni gospodarji ne strajajo izdatkov za nabavo strojev za poljedelstvo. Dejstvo, da obstoja imenovana trdnja že 46 let, dokazuje najbolje, da je nje vodstvo v dobrih rokah in da uživa občo zaupanje in velik sloves med našim kmetijskim ljudstvom.

— Trgovsko učilišče »CHRISTOFOROV UČNI ZAVOD« s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska c. 15. Ravnanstvo zavoda objavlja: VPISOVANJE se vrši sedaj vsak dan dopoldne in popoldne tudi na praznik ob običajnih uradnih urah. — Pojavnila in novi ilustrirani prospekti brezplačno na razpolago osebno ali pismeno. Zavod je organiziran kot redna enoletna trgovska šola, potrjena je od ministrstva trgovine in industrije in ima pravico javnosti (veljavnost izpričeval, rodbinske doklade, vozne olajšave). Učence in učence pripravljajo v enem letu za vsakovrstne pisarniške in trgovske poklice. — Največji in najmodernejši zavod te vrste v naši državi! Lastno novo šolsko poslopje! Solnina zmerna. Zahtevajte prospekt.

Ne kupujte mačka v vreči!
Ne pijte kisle vode, ne da bi pazili, katero pijete!
Vaše zdravje je toliko vredno, da zahtevate
Radensko
tisto z rdečimi srci,
našo najboljšo mineralno vodo,
izrecno v originalnih steklenicah!

— Kongres Zveze planinskih društev kraljevine Jugoslavije, ki je bil sklican za 8. in 9. septembra, je preložen na nedeljo, 1. oktobra. Kongres bo v Nišu z enakim sporedom, kakor je bil že določen in objavljen. Po kongresu bodo izleti v planine in okolice Niša. Planinci, ki se žele udeležiti tega kongresa, naj se prijavijo v pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova 4-l. najpozneje do 20. septembra.

— Kongres slavistov odpovedan. Zaradi izrednih razmer kongres slavistov in filologov ne bo, ker so priglasenci iz tujih držav sodelovanje že odpovedali.

— Pri zaprtju, motnjah, v prebavi vzemite zjutraj, še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Okraden romunski državljani. V sobo romunskega državljanja Viljema Kostenda v nekem hotelu v Roški Slatini se je vthotopil tat in vlomil v nočno omarico, iz katere je ukradel zlato dvokrovno moško uro, vredno 2000 dinarjev, in denarnico, v kateri je bilo 200 dinarjev. Kakor so ugotovili, je vlomil elegantno obločen, kakih 35 let stari možki, ki se je predstavljal z imenom »Velimir Stanić, uradnik ministrstva za trgovino in industrijo v Beogradu«. Očividno je to pokleni hotelski tat, ki je po tatvini takoj izginil, ne da bi plačal svoj račun v hotelu.

— Noge nosijo vse žloveško telo, zatojorej so najvažnejši del telesa. Neguj jih s SANOPEDOM, da jih ohraniš zdrave. Glavna zaloga: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg.

— Opozorjam Vas na priložnostni nakup pisalnih strojev Continental. Glej »Male oglase«!

— Usnje: pitlinge, krom, bok, krupone, Erjavec, trgovina usnja, Stari trg 18, Ljubljana.

— Izlet v Južno Srbijo z minimalnimi stroški priredi Tujsko-prometna zveza v Ljubljani v dnevi od 16. do 25. septembra t. l. Prijave v vseh biljetarnah Putnika do 10. t. m.

— Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem po dvajsetletni zaposlitvi pri trdnji Julij Klein v Ljubljani otvoril lastno delavnico za umetno in stavbno steklarstvo ter okvirjenje slik. Ivan Gamberger, Ljubljana, Kolodvorska ul. 13.

— Veterinarski oddelek ministrstva vojske in mornarice je razpisal tečaj za sprejem diplomiranih veterinarjev iz civila v veterinarske častnike. Za potrebna obvestila se je obrniti neposredno na ta oddelek. — Pisarna veterinarskega odd. ministrstva vojske in mornarice, V. T. št. 6207, 29. avgusta 1939.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvice, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in elično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Lovska koč v Bohorju

V nedeljo je bila otvoritev lovske koč v Bohorju na »Plešivcu«. V soboto zvečer je zagorel velik kres in mnogo rakot. Zjutraj je bila sveta maša na prostem, katere se je udeležilo vel tristo ljudi. Pri maši in ves čas je igrala del. godba iz Senovega.

Požar v rajhenburškem samostanu

V nedeljo nekoliko pred polnočjo je gasilski rog prebudil v našem trgu ljudi iz spanja. Velik požar je nastal pri naših oo. trapietih in sicer v enonadstropni hiši učilnice, stoječe tik gradu, v kateri študirajo naši mladi trapieti. Rajhenburški gasilci so bili takoj na mestu z motorno in ročno brizgalno ter reševali, kar se je dalo. Nekoliko pozneje so prihiteli s svojo motorno gasilci iz Vidma. Gasilci so imeli težkoče z vodo in tako je bilo nemogoče rešiti stavbo. Pogorela je popolnoma, ostalo je samo ogrodje zidu. Vzrok požara se ne da točno dognati. Škoda je precejšnja in bo nekoliko povrnjena z zavarovalnino.

Po državi

* Stavke v rudniku Trepča je konec. Kakor smo že večkrat na tem mestu poročali, je pred poldrugim mesecem v rudniku Trepča Mines LTD, v katerem je naložen angleški kapital, izbruhnila stavka vsega rudniškega delavstva, na katero je podjetje čez nekaj časa po brezuspešnih pogajanjih odgovorilo s tem, da je odpovedalo vsem delavcem in jih vrlo iz rudniških stanovanj. Na posredovanje ministrstva za socialno politiko pa je vendar prišlo znova do pogajanj, ki so se dne uspešno zaključila. Med upravo rudnika in zastopniki delavskih sindikatov je bila podpisana nova kolektivna pogodba, ki urejuje delovno razmerje. V ponedeljek zjutraj se je pričelo v vseh rudniških napravah normalno obratovanje. Stavka je trajala 47 dni.

* Nemški parnik se je zatekel v splitsko pristanišče. V ponedeljek popoldne je pristal v severni splitski luki nemški parnik »Aegina«, ki je last severnonemškega Lloydja in je registriran v pristanišču Bremen. Parnik je brez tovora potoval iz Trsta v Brajlo, toda med potjo je dobil nalog, da prekine vožnjo in se zaleže v kakšno dalmatinsko luko. Na parniku je 35 mož posadke, in sicer 8 častnikov nemške narodnosti in 30 mornarjev Kitajcev. Parnik je sicer vozil med Vzhodno Azijo in Južno Ameriko.

* Demanti italijanskega konzula v Splitu. Generalni konzulat kraljevine Italije v Splitu demantira vse vesti, ki so se širile o tem, da je italijanski konzulat pozval vse italijanske državljane v Dalmaciji, da zapuste Jugoslavijo in odpotujejo v domovino.

* Tudi italijanske parobrodne družbe so ustavile promet z našimi pristanišči. Italijanski parobrodni družbi »Adriatic« in »Fiumanac« sta ustavili promet med italijanskimi lukami in Šibenkom.

* Smrtna nesreča na lovu. V Hercegovini pri Daruvurju je v nedeljo priredila večja družba, med katero je bil tudi ravnatelj Češke banke v Zagrebu Bezdicek s svojim 16letnim sinom Mirkom, lov na tukalico. Ko so odrasli opravili svoj lov, se je mladina spravila nad vrane. Ko je Miro Bezdicek tekel čez travnik, se je spotalnil in padel tako nesrečno, da se je prožila puška, ki jo je držal v roki. Poln naboj šiber ga je zadell v desno nogo v bližini trebuha. Šibre so mu presekale arterijo in je defek zaradi prevelike izgube krvi izdihnil, še preden so ga prepeljali v bolnišnico.

„SOFRA“ pregledne kartoteke. Pisalni stroji, štampilje za signiranje. Signirna barva i. dr.

„SOFRA“ Maribor, Gregorčičeva ul. 24

* Uboj v vlaku. V nedeljo zvečer je prispel v Osijek iz Djakova vlak, ki je v tovarnih vagonih pripeljal v poklicane rezerviste. V enem od tovarnih vagonov se je med vožnjo pripetil žalosten dogodek. Dva kmeta, Mijo Brkič in Marko Milanović, sovaščana iz Punitovcev pri Djakovu, sta pričela med vožnjo uravnavati star spor, ki se je pričel med njima že pred dvema letoma. Tedaj je Brkič Milanoviča ranil z nožem. Tudi to pot je po pripovedovanju očividcev Brkič z nožem planil nad Milanoviča, toda le-ta ga je prehitel in mu porinil nož v srce. Brkič se je zvalil po tleh in izdihnil, ne da bi ostali ljudje v vagonu to opazili, ker je vladal mrak. Milanoviča so v Osijeku prijeli in ga izročili sodišču.

* Splašeni konj povzročil smrtno nesrečo. Na cesti Samobor—Brezice se je v ponedeljek popoldne pripetila huda prometna nezgoda, ki jo je povzročil splašeni konj. 50letni tesar Martin Novosel iz Obrežja je na svojem vozu peljal trgov-

340.0 km² jezera v nevarnosti Velikanske množine jezera izginjajo

Širno, 340.00 kvadr. kilometrov obsegajoče Nežidersko jezero, ki spada po priključitvi Avstrije k ozemlju Nemčije, in čigar južni del leži na Madžarskem, je mimo Bodenskega jezera največje jezero sedanje Nemčije. Poleg zemljepisnega in klimatskega pomena je pa to jezero tudi eno najbolj zanimivih tozadevnih prirodnih pojavov.

Potnik, ki pride k Nežiderskemu jezeru, je očaran spriču velikosti tega smorjca, ki se v svoji brezmejnosti razteza pred njim. Navdušen je tudi zaradi rodovitnosti pokrajine okrog jezera, ki so zaradi milih podnebni prilik prave zakladnice sadja, zelenjave in vina. Tu dozorijo na leto več kot 200 milijonov kilogramov sadja; 200.000 vagonov zelenjave odpeljejo oddot vsako leto; tu narežejo na leto 400.00 vagonov trsa, da ne omenimo neizmernih količin vina. Vsako leto poroma semkaj množica potnikov. Lovci in pličeslovci najdejo tu svoj paradiz. In vse to je zdaj ogroženo, ker to jezero usiha. Ali more tako velikansko jezero tebi nič meniti ali usahneti?

Učenjaki pravijo, da more. In tudi ondodni prebivalci vedo o tem poročati. Ondi je še mnogo starih ljudi, ki se spominjajo poslednje usihajoče dobe od l. 1855 do 1871. Takrat ni ostalo v jezeru niti kapljice vode. Prav to bi se moglo pripetiti tudi zdaj. S hidrografičnimi (vodomernimi) napravami so strokovnjaki doznali, da se gladina Nežiderskega jezera v suhi letni dobi zniža vsak dan za dva milimetra. Seveda bi utegnili reči, kaj pa sta dva uboga milimetra! A tu tiči začet: ta dva milimetra sta velikanskega pomena! Zakaži, to jezero ima, kar strokovnjaki že dolgo vedo, svojo posebno slabost: velikost površine jezera ni v nobenem razmerju z njegovo globino. Površina 340.000 kvadr. kilometrov se vendar ne more ujemati s povprečno globino — 1 metra! Le na nekaterih krajih je jezero globoko kvečjemu 3 metre. Dan za dnem more izhlapi 700 milijonov litrov jezerske vode. Mimo tega pa se jezero na južnem

Ljubljana, 6. septembra

Gledališče

Drama: Sreda, 6. sept.: Velika skušnjava. Izven. Znižane cene. — Četrtek, 7. sept.: Zaprti. — Petek, 8. sept.: Neopravičena ura. Izven. Znižane cene. — Sobota, 9. sept.: aprto.

Opera: Sreda, 6. sept.: Zaprti. — Četrtek, 7. sept.: Plesni večer na izvirno simfonično glasbo. Gostovanje gđ. Wislakove. Izven. Znižane cene. Petek, 8. sept.: Traviata. Gostovanje ge. Zlate Gjungenac in g. Josipa Gostiča. Izven. — Sobota, 9. sept.: Trubadur. Gostovanje gđ. Basičeve. Izven. Znižane cene.

Radio Ljubljana

Sreda, 6. septembra: 10 Prenos službe božje iz stolnice — 11 Šolska proslava: Kralju Petru II. za rojstni dan (brezpos. učit. abit.) — 12 Orkestralni koncert (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi, 13.20 Šramel »Štirje fantje« — 18 Mladinska ura: Dedinje, Miločer, Bled, z njih mladi naš kralj stopa v svet (g. Viktor Pirnat) — 18.20 Reproduc. koncert godbe kraljeve garde — 18.40 Šola v službi narodne vzgoje (g. prof. E. Boje) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Poročila o naših izseljencih (g. Jože Premrou) — 19.40 Nac. ura — 20 Koncert pevskega zbora »Ljubljanski Zvon« — 21 Prenos iz Belgrada — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za oddih (plošče)

Drugi programi

Sreda, 6. sept. Belgrad: 20 Pevski konc. — 20.30 Petrovičeva igra »Mladi kralj« — 21.20 Jugosl. simf. glasba — Zagreb: 20 Konc. prenos — Solija: 19.30 Verdijska opera »Rigoletto« — Budimpešta: 20.15 Ork. konc. — 22 Jazz — 23 Cig. ork. — Trst-Milan: 17.15 Vok. konc. — 20.30 Operetna gl. — 21 Pesmi in plesi — 21.50 Igra — 22.20 Ork. konc. — Rim-Bari: 20.30 Vok. konc. — 21 Ork. konc. — Florencia: 21 Opera — Beromünster: 20.15-Vesel konc. — 21.20 Bachove sonate — Sottens: 20.35 Ork. konc. — 21.35 Plesna gl. — Monte Ceneri: 20.20 Shawova igra »Candida« — Strasbourg: 20 Simf. konc. — Paris: 20. Simf. konc. — Lyon: 20.30 Pisalno večer — Toulouse: 20.30 Opera — Bukarešta: 20 Franc. gl. — 21.15 Romunske narodne — Luksemburg: 20.30 Vok. konc. — 21 Ork. konc. — 22.05 Simf. konc. — Hürby: 20.30 Klavir — 21.25 Offenbachove »Hoffmannove pripovedke«.

Cerkveni vestnik

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost jutri v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob petih bo prva sveta maša, ob pol šestih pridiga in po pridigi sv. maša z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obilnem številu udeležijo jutri evharistične pobožnosti v uršulinski cerkvi.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjtin trg 2, mr. Kuralt, Gospodarska cesta 4 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Poizvedovanja

Na progi Slovenjgradec—Ljubljana—Lesce je bil zamenjan v popoldanskem vlaku kovčeg, katerega je dobili v Ljubljani Poljanski nasip 6.

Čevo soprogo Marijo Bratanič iz Jesenic ob Savi proti Brežicam, kjer sta nameravala nakupiti raznega blaga. Na nekem ovinku, kjer je cesta zelo ozka, jima je privozil nasproti osebni avtomobil. Voznik in sofer sta oba zmanjšala brzino in zavila vsak čim bolj na desno stran ceste. Toda v tem hipu se je splašil Novoselov konj in skočil pred avtomobil. Sofer ni mogel tako hitro ustaviti in je podrl konja na tla. Konju so se pri tem zlomile vse štiri noge. Novosel je tako nesrečno padel z voza, da je obležal na mestu mrtve, Brataničeva pa je dobila hude poškodbe po vsem telesu.

Anekdota

Slavni skladatelj Peter Čajkovsky se je nekoč mudil v Rimu. Stopil je v trgovino z muzikalijami in prosil, naj mu predlože najnovejša dela. Prodajalec, ki ni vedel, koga ima pred seboj, je predložil tudi nekaj del Čajkovskega. Ko je mojster ta dela enostavno položil na stran in zahteval druga, je mladi prodajalec odločno izjavil: »Če se ne zanimate za skladbe Čajkovskega, potem obžalujem, da vam tudi nič drugega ne morem prodati.«

Smehljajoč se, je zapustil Čajkovsky trgovino, ne da bi se dal spoznati.

koncu odteka po posebnem prekopu na madžarske ozemlje. V nadomestek pritoka je malo vode iz talne vode in iz reke V-ko in nekaj majhnih tokov — če je kaj dežja! Tega pa mora biti precej, da jzero ne bi usihalo.

Če bi to jezero usahnilo, bi to mogočno vplivalo na vse ondoto ozemlje. Treba je le, da se tozadevno znanstveno zamislimo v enake pojave po drugih delih sveta. Najboljši zgled za to je Severna Amerika. Ker so ond več desetletij ne prestanto izsekavali gozdove, je ondoto zemlja na daleč in široko izgubila svojega prirodnega regulatorja za moč. Zato so zdaj ond same puščave pokrajine, prej pa je bila rodovitna zemlja. Dandanjšnji skušajo tam z veliki stroški zasačiti gozdove, da bi se podnebje spet zravnilo.

Tudi Nežidersko jezero je v pokrajini, ki ima pustinske znake. Podnebni učinek jezera — po mislimo samo na vsakoletno izhlapevanje 700 milijonov litrov vode! — je zatojorej odločilno važnost za rodovitnost okolice. Pa še nekaj drugega je tla Nežiderskega jezera vsebujejo mnogo ležajo soli in sode, ki dajejo tudi jezerski vodi razmeroma veliko soli. Starejši okoljani, ki so bili do živeli izkušnje jezera v letih od 1855 do 1871, se spominjajo, da so bili na jezerskem dnu videti kristali sode in soli kot debela, bela plast.

Vse je treba torej poskusiti, da jezero ne usahne, sicer bi se vsa, sedaj tako rodovita okolica, sprememila v pustino. Ali pa je to pri te obsežnosti eploh mogoče? Mogoče je, saj je bi tudi človek tisti, ki je — mimo mnogih drugih — zgradil tudi jezove v Nilu (najznamenitejši je pri Assuanu), ki urejajo vodno gospodarstvo te življenjske sile Egipta in nenehoma nujajo obsežnim pokrajinam rodovitnost. Pri Nežiderskem jezero pa so te stvari razmeroma še bolj preproste. Z umetnim urejanjem odтока in z ureditvijo dotoka tistih voda, ki zdaj še ne tečejo v jezero, bo moči doseči »ravnatelj« v vodnem gospodarstvu tega, za vso ondoto ozemlje prevažnega jezera.

LJUBLJANA

1 Proslava kraljevega rojstnega dne v Ljubljani. Ker na kraljev rojstni dan 6. septembra odpadejo vse javne manifestacije po ulicah in cestah kakor n. pr. vse vojaške parade in revije ter civilni sprevodi in baklade, je župan mesta Ljubljane dr. Juro Adlešič sklical slavnostno sejo mestnega sveta ljubljanskega v proslavo rojstnega dneva Nj. Velikanstva kralja Petra II. Pri slavnostni seji bodo zapeli združeni pevski zbori Jenkovo »Molitevc«, župan dr. Juro Adlešič bo govoril prigoden govor, nato bodo pa združeni pevski zbori zapeli »Slovenec, Srb, Hrvat in godba »Sloga« bo zaigrala državno himno. Slavnostna seja mestnega sveta se prične v sredo zvečer 6. septembra točno ob 20 in jo bo oddajala tudi radio postaja, na kar opozarjamo vse naročnike radia in vsa ljubljanska in slovenska javnost. Da se občinstvo ne bo zbiralo po ulicah in cestah, odpade tudi razsvetljava privatnih domov, pač bo pa slavnostno dekorirana mestna hiša. Vabimo Ljubljance, da rojstni dan Nj. Velikanstva kralja Petra II. praznujejo z udeležbo pri cerkvenih opravilih, zvečer pa narodni praznik ljubljanskega rojstnega dne obhajajo dostojno na svojih domovih. Okrasite domove z zastavami!

1 Za rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Je g. ban dravske banovine razdelil med nižje uslužbenke kr. banske uprave, ki imajo šoloobvezne otroke, podporo v skupnem znesku 25.000 din. V poštev prihajajoči uslužbenki so dobili danes za vsakega šoloobveznega otroka primeren znesek.

1 Pogreb ge. Gosar Marije. Umrli je po krajši bolezni ga. Marija Gosar, roj. Hodnik, mati bivšega ministra, vseučiliškega prof. g. dr. Andreja, našega priznanega sociologa. Rajna gospa se je posvečala v svojem vzornem življenju popolnoma družini, ki jo je iskreno ljubila. Bila je pokopana v tork popoldne ter jo je na zadnji poti spremlilo veliko število prijateljev in znancev, med katerimi smo opazili ljubljanskega župana g. dr. J. Adlešiča, prosvetnega inspektorja prof. Kranjca ter številne kolege — vseučiliške profesorje. Naj ji bo blag spomin!

1 Peveci moških zborov Hubadove župe, JPS in »Ljubljane« naj se zbere jutri, v sredo 6. t. m. zvečer ob 18 in tri četrti pred mestnim magistratom. Zapeli bomo na galeriji sejne dvorane pesmi »Molitevc« in »Slovenec, Srb, Hrvat«. Moški zbori Hubadove župe JPS sodelujejo tudi pri sokolski manifestaciji in naj se zbere ob 18 in četrti na letnem telovadšču ljubljanskega Sokola. — Uprava Hubadove župe JPS.

1 Vse člane, mladce in naraščajnike fantovskega odseka Ljubljana-mesto pozivamo, da se udeležijo proslave rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II., ki bo danes 6. t. m. ob 10 popoldne v društveni sobi v Gospodarski zvezi.

1 Vsi peveci Hubadove župe se zberejo drevi ob 20 na Taboru.

1 Danes premiera »Velikega valčka« v kinu Unionu. Od danes naprej se predvaja v kinu Unionu film »Veliki valček«, ki je brez dvoma eden najlepših glasbenih filmov vseh časov. Krstna predstava je bila v pariski Veliki operi pod pokroviteljstvom najodličnejših osebnosti in je bila ta premiera velik družabni dogodek za vsemesto Pariz. Tudi drugod po svetu je to znamenito filmsko glasbeno delo francoskega režiserja Juliana Diviviera doživelo epohalen uspeh. Film nam slika v pristnem dunajskem miljeju tedanje dobe življenje in glasbeno ustvarjanje kralja valčkov, Johanna Straussa, njegovo umetniško delovanje in rojstvo vseh njegovih znamenitih klasičnih valčkov: »Na modri Donavi«, »V dunajskem lesuc itd. Najboljši filmski igralci, kakor Dunajčanka Luise Rainer, Fernand Gravet in Milica Korjus nastopajo. Film pomeni za ljubljansko glasbeno občinstvo nekaj prav izrednega. Vabimo Ljubljance, da si prav vsi ogledajo ta film.

1 Prednosti gledališke abonmaje. Pri najbogatejšem repertoarju v drami in operi morda najcenejši abonma vse Evrope. 38 dramskih in opernih predstav vidite lahko v sezoni za skupno ceno od 180 do 3200 din. Abonma je najcenejša in najlepša zabava v sezoni in abonenti vidijo vsa reprezentativna dela letnega repertoarja. Abonenti so rešeni navala pri blaginji, njihov stalni sedež jim je za vsako njihovo predstavo zagotovljen. Velika dobrota je tudi abonma na stalni večer. Zato obiskujte svoje narodno gledališče! Priglasite za abonma se sprejemajo v veži dramskega gledališča dnevno od 10 do 12 ter od 15 do 17. Lanskim abonmentom so rezervirani njihovi sedeži do včevši sobote, dne 9. t. m.

1 Lepe slive kg 2 din. Fr. Kham, Kongresni trg 8.

1 Kino Sloga predvaja danes film »Zrtev spovedne molčečnosti«, ki je izdelan v budimpeštan-

skih atelijah po J. Spielmanovem romanu istega naslova. Film nam slika dobrega vaškega dušnega pastirja, ki je vse svoje življenje žrtvoval ljubezni do bližnjega. Podel zločinca je izkoristil župnikovo dolžnost spovedne molčečnosti in ga pripravil v največjo nesrečo. Ubogi duhovnik je moral vzeti na sebe sum težkega zločina in pretrpeti pretresljiva ponižanja. Ta pretresljivi in vsebinsko globoki film, ki se da primerjati z lepimi filmi, kakor »Kirchfeldski župnik« in »Pater Vojtech«, bo imela Sloga od danes naprej na sporedu in prepričani smo, da si ga bo ljubljansko občinstvo v največjem številu ogledalo.

1 Sprejemni izpiti za novo vstopivše gojence srednje glasbene šole (konservatorij) se bodo vršili po sledečem vrstnem redu: V četrtek, dne 7. septembra ob pol 10 izpit iz klavirja za glavni in stranski predmet, soba št. 24. Izpit iz klavirja kot stranskega predmeta morajo polagati oni gojenci, ki so se prijavili za skladbo in orgle kot glavni predmet. Isti dan popoldne ob 3 bo izpit iz solo petja v sobi št. 20. Vsak gojencev solo petja mora imeti pripravljeni vsaj dve pesmi. Note je prinesiti s seboj. — V soboto, 9. septembra bo izpit iz violine kot glavnega predmeta ob 10 popoldne v sobi št. 20. Za gojence, ki so se se prijavili za kompozicijo kot glavni predmet, se vrši izpit iz harmonije ob 11 popoldne isti dan v sobi št. 17. Za gojence, ki so se prijavili za glavne predmete: klavir, violino, kompozicijo, orgle in solo petje, se vrše izpiti iz teorije in intonacije tudi v soboto, 9. septembra ob pol 9 popoldne v sobi št. 17. — Gojenci, ki so se prijavili za glavne predmete: flauto, oboe, klarinet in rog, so oproščeni sprejemnega izpita z ozirom na njih glasbeno predzobrazbo (teoretično in praktično). Ravnateljstvo pozivlja vse, ki so se prijavili k

sprejemnemu izpitu, da so ob določenih uri zanesljivo na razpolago izpitni komisiji.

1 Ravnateljstvo šole Glasbene Matice opozarja starše, da je vpis na Matično šolo še vedno mogoč. Gojenci se sprejemajo vsak dan v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica 8, čeprav se prične redni pouk v četrtek 7. t. m. Starši, po hititih z vpisom, da bo pouk reden.

1 Jesen je tu. Končno smo dočakali volesjem in z njim obilnatni jesenski dež, ki je najbolj prepričljiv dokaz, da se poletni dnevi nagibajo h koncu. Vse tork je deževalo v manjših presledkih. Odraže se je ohladilo in kopalne sezone je prav zares konec. Sicer lahko upamo, da še ni konec vseh lepih dni, vendar Herschel v svoji stoletni pratiki napoveduje za ves september dež, za srednja dva tedna v mesecu pa celo veliko dežja. Če bo njegova napoved držala, potem se nam obetajo kaj dolgočasni dnevi.

1 V duševni zmedenosti je skočil skozi okno. V noči od ponedeljka na tork je v duševni zmedenosti skočil skozi okno zasebni uradnik S. P. in padel iz tretjega nadstropja na cesto. 42 letni uradnik je že dal časa stanovat kot podnajemnik v tretjem nadstropju hiše na Novem trgu št. 1. Bil je znan kot miren in ljubezniv človek. V ponedeljek zvečer je prišel okrog 9 domov. Domači so opazili, da govori zmeden in ga tudi večkrat mirili. Ko je šel počivat, so bili domači prepričani, da se mu bo stanje zboljšalo. Slišali pa so, da je ponoči odprl okno. Domači sin je hitro odprl vrata, toda preden je mogel kaj storiti, se je uradnik, ki je bil oblečen v nočno srajco, poglaval skozi okno. Na cesti je oblezel vse pobit, imel je zlomljene noge in prebito lobanjo. Hitro so bili poklicani reševalci, ki so odpeljali ponesrečenca v bolnišnico. Med prevozom je bil uradnik že izdihnil, tako da so ga odpeljali nazaj pred Mestni dom, kamor je prišla tudi policijska komisija, v kateri sta bila policijski zdravnik dr. Lazar in dežurni uradnik Mislej. Komisija je odredila prevoz v mrtvašnico.

Te dni sta v belgradskem dvoru izročila Nj. kralj Vis. knezu-namestičku Pavlu svoje poverilnice novi španski poslanik na našem dvoru Garcia Komin (na levi) in novi turški poslanik Tevlik Kamil Koperler (na desni). V sredi je vršilec dolžnosti šefa protokola dr. Frančeš.

Mladinski tabor v Šoštanj, ki je bil določen za nedeljo, 10. septembra, je preložen na poznejši čas.

Celje

† Misijonar Matija Selič. V ponedeljek popoldne je v samostanu oo. lazarištev na Hribu sv. Jožefa v Celju umrl po zelo kratkem, hudem trpljenju, previden s sv. zakramenti, v 65. letu starosti g. Matija Selič. Pokojni je bil vnet misijonar, katerega je dobro poznala in ljubila vsa Stajerska. Naj mu bo Bog obilen plačnik! Pogreb bo danes ob 4 popoldne na okoliško pokopališče.

c Sv. maša za planince. Pri Kocbekovem domu na Koroski bo na praznik 8. septembra sv. maša. Pri Mozirski koči na Golteh pa bo sv. maša v nedeljo, 10. septembra ob 10. Izletnike in planince vabimo k udeležbi!

c Gradnja nove palače OUZD. V Celju sta se mudila g. ravnatelj Suzoria iz Zagrebu g. dr. Kovac in ravnatelj OUZD iz Ljubljane g. dr. Bohinjec. Na mestnem poglavarstvu je bil šestanec, katerega se je udeležil tudi predsednik celjske mestne občine g. dr. Alojzij Voršič. Kolikor smo zvedeli, se bo vendarle posrečilo rešiti pereče vprašanje gradnje prepotrebne palače OUZD v Celju. Govor je bilo tudi o določenem znesku 50.000 din odškodnine g. Dolžanu in o dovoljenju, da bo smel g. Dolžan zazidati lokna.

c Mladinski dan v Zrečah. Številnim prireditvam naših mladinskih organizacij so se pridružili v nedeljo tudi Zrečani in priredili na lepo nedeljo javni telovadni nastop. Privikrat je nastopila tokrat naša katoliška mladina v Zrečah, zato pa je bila vseh prireditelj tako prišrčna, da je navdušila mladino. Popoldne je bil sprejem ekvipaže Zreče, po sprejemu pa sv. maša, katero je daroval konjiški arhidijakon g. Tovernik, pridigo pa je imel celjski profesor g. Peter Kovarčič. Po sv. maši je bilo slavnostno zborovanje, na katerem je spregovoril g. Sevek iz Oplotnice. Posebno lepo število ljudi se je zbralo pri popoldanskem javnem telovadnem nastopu. Mladino in vse je presenetil g. ban dr. Marko Natlačen, ki se je na povratku iz Gornje Radgone zglasil v Zrečah in s svojo navzočnostjo dal prireditvi še poseben pomen. Mnocih je g. bana navdušeno pozdravila. Vsekega gosta je pozdravil g. Bezjak G. ban je imel na telovadnem prostoru pomemben nagovor, ki je na vse zelo ugodno vplival.

c Na Ložnici pri Celju je umrl 84 letni prevžitkar Kbelič Jurij. Naj v miru počiva!

c Dežurno zdravniško službo za člane OUZD ima danes na drž. praznik g. dr. Čerin, Prešernova 1, v petek na Marijin praznik pa g. dr. Premšak, Cankarjeva ul.

c Velik požar v Sv. Petru na Medvedjem selu. V nedeljo ob pol 9 zvečer je začelo goreti pri Savinskih v Sv. Petru na Medvedjem selu. Ogenj je bil viden daleč na okoli in se je močno razširil ter zajel vse poslopje, da je zgorelo do tal. Na kraj požara so prihili gasilci ter preprečili, da se ogenj ni razširil na sosedna posestva. Škoda je precejšnja. Kako je požar nastal, še ni znano.

c Neznani kolesar je podrl v Storaž 29 letnega delavca Gabra Franca iz Dobrave pri Celju in mu zlomil desno nogo v gležnju.

c Smrtna nesreča 76 letnega starčka. Blizu Bračlovč se je pripetila huda motoklistična nesreča, ki je zahtevala življenje 76 letnega posestnika Brinovca Antona. Brinovca je podrl na cesti neznani motoklist. Motorno kolo ga je enilo s tako silo ob cesto, da si je starček prebil lobanjo. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je umrl. Naj v miru počiva.

c Motoklistična nesreča pri Grižah. 30 letni sodar Čančar Luka se je peljal z motornim kolesom iz Loke pri Sv. Jurju ob Taboru proti Grižam. Na mostu čez Savinjo blizu Griž pa je treščil z motornim kolesom v ograjo, se prevrnil in hudo poškodoval po glavi in rokah.

Iz naše včerajšnje II. izdaje

Na poljskih bojnih so boji trajali in so Nemci bombardirali spet Varšavo ter so v večernih urah po svojih poročilih zasedli Katowice. Mlavo in Ostrowo Poljaki so pri Zbysznu napravili protinapad čez mejo na nemško ozemlje.

Na angleško-nemški fronti je bil napad angleških bombnikov na nemške vojne luke v Kielu, Wilhelmshavenu in Kuxhavenu. Nemci poročajo, da so sestrelili polovico letal. Angleži pravijo, da nimajo škode, pač pa da so njihove bombe napravile veliko škodo.

Na nemško-francoski fronti razen letalskega poleta čez mejo in bombardiranja nekega nemškega vojaškega transporta ni bilo nobenega večjega vojaškega dela.

»Athene«, ki jo je potopila po angleških poročilih nemška podmornica, je potegnila s seboj v globino okrog 90 žrtev, ostalih 1300 so rešili. Ponoči je angleški rušilec potopil nemško ladjo »Olinde«, potem ko ji je dal svarilo in je rešil potnike in posadko. Grški parnik »Kostic« je zadob ob mino na gdanski obali in se potopil.

Južna Afrika je v parlamentu s 80 glasovi proti 68 sprejela v načelu, da se pridruži Angliji v vojni proti Nemčiji.

MARIBOR

Regulacija rek in osušitev močvirij na severni meji Veliki načrti za važna melioracijska dela

Zadnje dni smo nekajkrat pisali o načrtih za velika javna dela na severni meji. Tako smo omenjali regulacijska dela na Dravi, za katera je zagotovljenih 17 milijonov dinarjev, potem smo poročali o napravi vodovodov in cistern v obmejnih krajih, za katere so načrti že napravljeni, sredstva zagotovljena ter se je mestoma z deli že pričelo. V sklop vseh teh javnih del pa spadajo tudi načrti za velike melioracije in regulacije, ki se bodo vršile v okviru vsedravnega projekta za javna dela ter iz tozadavnega milijardnega posojila. Ti načrti pa zahtevajo dolgotrajna tehnična dela in pa velikih drugih priprav, predvsem pa sodelovanje domačega prebivalstva iz prizadetih krajev.

V okviru teh navedenih del se bo letos začelo že z regulacijo Ložnice pri njenem izlivu v Dravinjo. Reguliral se bo tok od Makol pa do železniške proge. Ložnica ima veliko porečje ter odvaja vse potoke med Polskavo in Konjicami v Dravinjo. Od Slovenske Bistrice do izliva v Dravinjo je njen tok zelo poševen in vjugast, pa zaradi tega preplavlja vedno vso okolico ter je vzrok, da je vsa ta velika ravnina zamočvirjena. Zemlja, ki bi bila ogromne vrednosti, tako pa je primerna samo za močvirne travnike s kisljo travo. Iz fonda za javna dela je določenih za regulacijska dela na Ložnici 6 milijonov dinarjev. Za pripravljalna dela, ki se bodo kmalu pričela, je že nakazanih 70.000 din. Osnovala se je tudi že vodna zadruga, ki ima sedež v Slov. Bistrici.

m Maribor v zastavah. Včeraj se je Maribor odel v zastave na čast rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Razobešene so na vseh hišah, mestna občina pa jih je razobešila na drogovihi po Aleksandrovi cesti ter na kandelabrihi na Glavnem trgu. Odpadle so snovi nameravane velike manifestacije, zato pa bo danes tem več ljudi prisostvovalo ob 8 službi božji, ki bo na prostem na Slomškovem trgu.

m Repertoarni načrt Narodnega gledališča v Mariboru iz katerega se bodo črpala dela za sezono 1939-40. Drama: Slovenska dela: Cankar-Skrbinšek: Hlapec Jernej in njegova pravica, Finžgar: Veriga, Golouh: Kraljica, Kreft: Celjski grofje, Srbohrvaška dela: Senčič: Služaj z ulice, Plavčič-Djoković: Slovo na mostu, Nušič: Mister Dolar, Ruska dela: Čehov: Otava, Gorki: Na dnu, Ostrovskij: Gozd, Tolstoj-Bor: Vstajenje. Angleška dela: Milne: Gospod Pim prihaja mimo, O'Neill: Ana Christie, Shakespeare: Othelo in Hamlet, Shaw: Licemerci. Italijanska dela: Benetti: 30 sekund ljubezni, Goldoni: Lažnik. Francoska dela: Moliere: Namišljeni bolnik. Nemška dela: Klabund: Praznik cvetočih črešenj, Schiller: Kovarstvo in ljubezen. Špansko delo: Lope de Vega: Pametna norica. Finsko delo: Vuolijoki: Zene na Niekavuoriju. Norveško delo: Hamsun: V krempljih življenja. Madžarsko delo: Bekefi: Neopravičena ura. — Opera: Risto Savin: Lepa Vida, Auber: Fra Diavolo, Pucini: Tosca. — Opereta: Beneš: Navihanka, Friml: Rosemarie, Jones: Geisha, Planquette: Carnevillski zvonovi, Rasberger: Zaročka na Jadranu. — Tudi morebitne druge uspele slovenske in tuje novosti niso izključene.

Zobozdravnica med. dent. et phil. dr. Bosiljka Krajnovič

zopet redno ordinira, Maribor, Kopališka ulica 4

m Odpovedana 20 letnica SPD. Slovensko planinsko društvo, podružnica Maribor, odpoveduje proslavo svoje 20 letnice, ki je bila določena za nedeljo, 10. t. m. pri Mariborski koči. V današnjih prilikah bodo njeni prijatelji postavili agilno narodno obrambno podružnico najbolje s tem, če ji v spomin njenega jubileja podarijo kak dar.

m Lepa slavnost v Radvanju. V nedeljo popoldne je bila v Radvanju pri Mariboru lepa gasilska slavnost. Radvanjski gasilci so si postavili krašen gasilski dom s pomočjo svoje občine. V nedeljo popoldne ga je blagoslovil stolni dekan prelat dr. Cukala, ki je imel ob tej priliki globoko zajet govor. Slavnosti se je udeležil okrajni načelnik Eliet, starešina gasilske župe Klemenčič, veliko gasilcev in domačinov ter mnogo obiskovalcev iz Maribora. Novi gasilski dom je žel upravičeno občudovanje in priznanje vseh udeležencev proslave.

m Odkrit avtor starih fresk v gradu. Poročali smo že, da je prišel slikar prof. Matija Sternen v veliki dvorani mariborskega gradu s prenavlja-

njem fresk in slik. Prof. Sternen se je posrečilo tudi, da je sedaj razvozil skrivnost avtorja tempera slik ob straneh stropa v viteški dvorani. Te slike so velike umetniške vrednosti. Prof. Sternen je na en izmed njih odkril skoraj že izbrisani napis: Pinxit et fecit Laurenti L. 1692. (Slikal in zasnoval Laurenti L. leta 1692.) Laurenti je bil znan italijanski slikar ter je bil po slikah v mariborskem gradu sodeč velik mojster v svoji stroki.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč ima danes na državni praznik za člane in svoje OUZD dr. Stanko Pogruje, Tyrseva ulica 14, I.

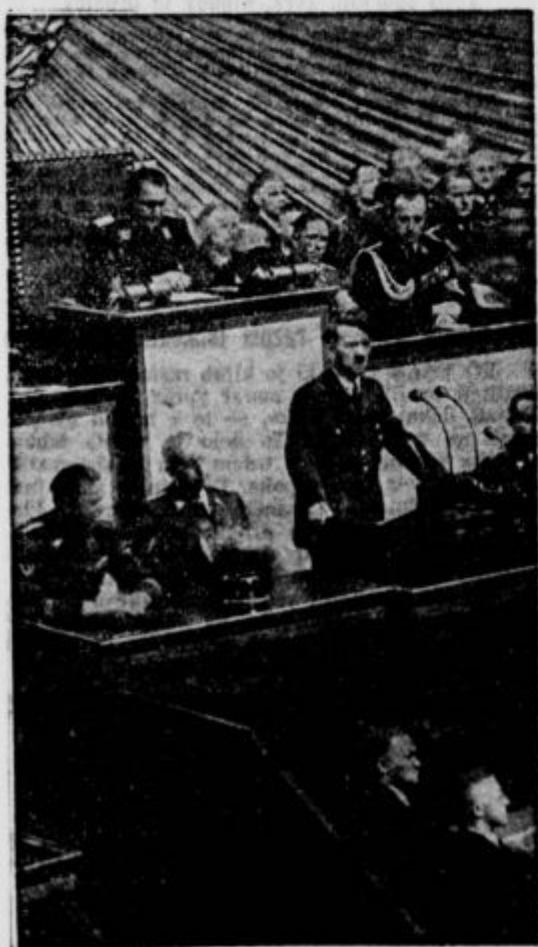
m Tujski promet v avgustu je bil v Mariboru nenavadno živahen. Dosti je k temu pač doprinesel tudi Mariborski teden, ki je bil letos obiskanih kakor še nikoli. V mariborskih hotelih in prenočiščih je v avgustu prenočevalo 1949 tujcev, ki so imeli skupno 4656 nočnin. Največ je bilo Jugoslovancev 1197 s 3257 nočninami, za njimi pa pridejo Nemci, ki jih je bilo 584 ter so imeli 1068 nočnin.

m Obrtno gibanje. V avgustu je bilo izdanih v Mariboru 15 novih obrtnih pravic, izbranih pa je bilo iz obrtnega registra 9 zapadlih obrti.

m Zaradi 1500 din povzročil 40.000 din škode. Nepoznan tat je povzročil ogromno škodo tovarni usnja Halbärth. Ta tovarna v Loški ulici že nekaj časa ni več v obratu, toda še vedno je popolnoma opremljena z vsemi potrebnimi stroji. Te dni pa je opazil lastnik, da je nepoznan tat obiskal tovarno. Mikali so ga medenastni in bakreni deli strojev. Ker jih ni mogel drugače dobiti, se je spravil nad stroje s klavdom ter jih je popolnoma razbil in razstavil. Kakor je bilo ugotovljeno, je tat ukraden medenino in baker prodal za 1500 din, lastniku pa je povzročil na razbitih strojih okoli 40.000 din škode. Polcija je tatu že na sledu.

m Novice iz bolnišnice. Pri Zgor. Kungoti se je ponesrečil 33 letni posestnik Ivan Toso. Zaletel se je v nekega drugega kolesarja ter si pri padcu s kolesa zlomil roko. — V Hotinji vasi sta dva domača fant napadla 30 letnega težaka Janca Solina od Sv. Miklavža. Tako sta ga pretepla z bikovko, da se reveža morali takoj prepeljati v bolnišnico.

m Mariborski stanovanjski vlomilec aretiran v Gradu? Te dni je dobila mariborska policija od graške policije obvestilo, da so aretirali tam 24 letnega Ivana Jančiča, ker je izvršil v Lipnici vlom v neko stanovanje. Našli so pri njem papirje na ime Karla Seruge, 20 letnega posestnikovega sina iz Zgor. Pristave. O Jančiču se je nadalje ugotovilo, da je že nekaj časa bival v Osmarki ter je imel vedno veliko denarja. Sedaj pravi, da je tihotapil saharin v Jugoslavijo, in sicer da je zalagal z njim neko Antonio Perko v Rušah. Mariborska policija pa sumi, da je Jančič tisti, ki je vlamjal v mariborska stanovanja. Vlomil so pred časom kar naenkrat prenehali, ta čas pa se ujema natančno z dobo, ko je Jančič zapustil Maribor ter se podal v Nemčijo.

Hitler govori na zadnjem nemškem državnem zboru. Za njim na slavnostnem sedežu njegov prvi naslednik maršal Göring.

KULTURNI OBZORNIK

Pred gledališko sezono v Ljubljani

Živimo v času, ko vsak človek globlje in ostreje razmišlja o svetu in vsem, kar ravna njegov tok. Živimo v času, ko je narodna zavest močnejša in pripravljena braniti svojo zemljo in ljudi, njihov obstanek, miselnost in med najvažnejšimi silnicami — kulturo, ker je ta poleg vere brez dvoma najmočnejši vzgojni činitelj. V mirnem času kultura gradi, v nemirnem pa stoji na braniku in krepi zdravo in trezno miselnost, ki se v zmedeni nemiru rada izgublja, in mora biti čvrsta opora moralni zavesti ljudstva, da je ne omajajo v sedanjosti tako naraščajoča nemoralna, neznačajnost in laž.

Gledališka umetnost je ogledalo sveta in svetovnih dogodkov v večjem ali manjšem obsegu, ker črpa svojo snov iz svetovnih dogajanj. Prave odrske umetnine, ki so v njih zapodane misli in spoznanja genialnih pisateljev o občečloveških vrtilinah, napakah, strasteh, ki prepletajo svet in so stoletja in tisočletja vedno nova gibalna za zgodovinske dogodke, ne izgube nikoli svoje veljave. Oder je torej kraj, kjer je občinstvo deležno spoznanj in dogajanj največjih duhov, ki so domeli velike skrivnosti človeških src in razuma, vseh plemenitih in pogubnih sil, ki vplivajo na razvoj sveta in zato je oder veljaven vzgajatelj človeške miselnosti.

Razumljivo je, da mora biti gledališki spored izbran z zavestjo odgovornosti, ki terja tehtna in resnično vredna in pomembna dela. Bolj kakor v mirnem času si želi človeški duh v današnjih dneh odgovora na najrazličnejša vprašanja, ki jih življenje uro za uro odpira pred njim. Kje ga bo našel? Vse skuša odgovorjati nanje: radio, časopisi, književnost, film... To so tiskane besede, zvok, reprodukcije kretanj in glasu, Oder in igralci na njem pa odgovarjajo z živo besedo in kretanjem in kar je več: z živim občutjem, z doživljanjem. Raz oder govori umetnina, pisatelj stavlja vprašanje in daje nanj odgovor, ki ga podoživlja igralec in sodoživlja gledalec. V tem je misija in veličina gledališke umetnosti. Tu živi svet, v katerem se razvijajo usodne napake velikih in majhnih ljudi, kjer zmagujejo ideje po duhovnih ali krvavih borbah, kjer se bje borba med dobrim in slabim, kjer zažive utopije, ki bodo mogoče nekoč postale resnice... Tu plove človeški duh na krilih pisateljevega genija v koč in palače, na vse kraje sveta, v navi vseh ljudi, kar jih premore zemeljska obla, tu mu je dana čarobna možnost zveljaviti v karkoli, tu zraste človek visoko čez sebe v višji pomembnejši pravni svet, ki mu je sicer nedosežen in nedoumljiv. Tja ga popeljejo visoko vredna umetniška dela.

Vsi pa tudi vemo, da potrebujemo bolj kot kdaj prej ravno v današnjih težkih dneh odhoda, razvedrila in zabave. Po vseh moreh mislih, po vsakdanjem delu in njegovih skrbih se začeli človek pozabljenja in smeha. Želi si pozabiti na okolico in biti drugje, v nekem povsem novem, njemu všečnem svetu. Kje bo našel bolj pisane kot v gledališču pri dobri komediji ali veseloligri, ki mu sprosti duha in ukreše smeh? Smeh je čarodejno zdravilo za vse nevšečnosti, za vse tegobe in bolečine.

Letošnja gledališka sezona nam obeta s svojim sporedom tako po resni, kakor po zabavni strani nad vse zanimiv potek.

Od domačih del pridejo na vrsto:

Medved: »Kacijanar«, tragedija zarotnika Kacijanarja, ki skuša skupno s Frankopani, Zrinjskimi, Tahijem, Erdődiem in drugimi hrvaškimi veljaki, ki so odpadli od cesarja Ferdinanda, osvoboditi Hrvaško. Naslovno vlogo bo igral Levat. Režija je prof. Sestova. **Cankar:** »Pohujšanje v dolini Sentilforjanski«, farsa in simbolna podoba. **Finžgar:** »Naša kritic, ljudska igra iz časa Napoleonove vlade v naših krajih. Zraven navedenih iger bodo prišla na spored tudi kakšna nova dela naših pisateljev, ki jih bodo predložili mogoče tekom sezone, če bodo ustrezala zahtevam gledališča.

Izmed hrvaških del: Plaović: »Voda s planinec«, folklorna politična satira. Murat-Begović:

Dve knjigi o črnogorcih

1. Dr. Pero Dj. Soč: Prilozi za kulturno istoriju Crne Gore. — Beograd, 1939, str. 102. Znani črnogorski kulturni delavci, diplomat in politik ter zgodovinar dr. P. Soč, bivši črnogorski minister, je napisal zopet novo knjigo člankov, ki izpopolnjuje njegove dosedanje številne studije o črnogorski zgodovini. Njegova knjiga, ki ima nad 70 slik, je posvečena črnogorskim kulturnim umetninam, je razdeljena na več poglavij. V prvem obravnava zgodovinski in narodni značaj muzeja, arhiva in biblioteke na Cetinju. Noče opisovati samo junaštva Črnogorcev in njihovega bojevanja, temveč hoče dati pregled tudi njihovega kulturnega dela. Znano je namreč, da je Črna Gora imela prvo tiskarno na slovenskem jugu in to že 28 let po iznajdbi tiska ter 16 let za Rimom, toda prej kot Pariz, Moskva ali Cambridge! Tako je v prvem poglavju prihajajo stanje od davnine do padca Črne Gore v svetovni vojni leta 1916. Poleg tiskarne se tu zasleduje rast cetinjskega arhiva, časopisa in kulturnega delovanja starih črnogorskih samostanov, ki so skoraj vsi prikazani tudi v slikah. V drugem poglavju opremlja rast arhiva v času avstrijske okupacije od 1916—1918, v tretjem pa od osvoboditve 1918 do pravega muzeja leta 1928. Največji del pa je posvečen sedanjemu stanju Muzeja, arhiva in biblioteke na Cetinju, ki jo opisuje v četrtem poglavju. Nadaljnji esej je posvečen predmetom, ki niso v muzeju, pa so važni za Črno Goro, to so razna povelja, ukazi, časopisni članki itd. Zadnje poglavje pa govori o novih nalogah muzeja, pred katerimi stoji in ki jih mora rešiti, da bo cetinjski muzej ogledalo črnogorske elave in veličine, kras preteklosti, kapor je vsa črnogorska zgodovina kras jugoslovanske zgodovine!

2. Mičun Pavičević: Črnogorci u pričiama i anekdotama. Zagreb 1939, str. 190. — Mičun Pavičević je sedaj izdal v Zagrebu že 21. knjigo svojih črnogorskih pripovedi in anekdot. Prav za prav to niso pripovedke, temveč anekdote, ki se pripovedujejo o mrtvih in živih Črnogorcih, ki pa so vredne, da se obranijo bodočnosti že zato, ker so povedane tako precizno in klasično jedrnat, kakor znajo govoriti samo Črnogorci. In v tem je vrednost Pavičevićevih anekdot: v njih žive pristni Črnogorci v vsakdanjem življenju, pristni in kretjni in besedi, te nudi tako pisatelji gradivo za etnografski oris Črnogorcev. Kdor bo iskal v teh pripovedovanih leposlovnih lepot, pravih pripovedi ali legend, ne bo prišel na svoj račun, kdor bo pa iskal klasične jedratosti, figurativnega govorjenja preprostih ljudi, kdor bo iskal

»Na božjem potu«, muslimanska folklorna drama, ki slika prelom med staro in mlado generacijo v bosanskem muslimanskem svetu.

Iz drugih slovanskih književnosti: Čehov: »Striček Vanja«, drama ruskega provincialnega inteligenta, ki se je razočaral nad svojim idolom, profesorjem na univerzi, za katerega se je vse življenje žrtvoval. Naslovno vlogo bo igral Cesar, režiser dramaturg Josip Vidmar. Tolstoj: »Moč temec«, psihološka drama ruskega mušika, ki zapade moči temnih oblasti in zagroši zločin. Gogolj: »Revizor«, ruska satira na razmere v provinci. Dostojevski: »Idiot«, psihološka drama. — Langer: »St. 72«, delo češkega pisatelja, drama kaznjence, ki kot avtorica in glavna igralka dokaže v igri, ki jo je napisala sama, zločin, zaradi katerega je bila nedolžna obsojena. Glavno vlogo bo igrala M. Danilova. Režiser prof. Sest. — Izmed klasičnih del: Sofokles: »Antigona«, tragedija Antigone v borbi za nepisane božje postave zoper avtokratsko Kreontovo samovoljnost. Naslovno vlogo bo igrala Šaričeva, režiser Lipah. Shakespeare: »Kakor vam drago« in »Korjolan«. Prvo je komedija tipično shakespeareovskega sloga z običajnimi zamenjavami in zmešnjavami, drugo tragedija Korjolana, ki slika v okviru rimske politične drame njegov prestop k sovražniku. **Lope de Vega:** »Pametna norica«, delo španskega klasika. Goethe: »Egmont«, tragedija grofa Egmonta, borce za pravice Nizozemcev pod španskim jarmom. **Seribe:** »Kozarec vodec«, komedija spletk na angleškem dvoru kraljice Ane. Igrala jo bo Nablocka. Režiser prof. Sest. — Iz literatur drugih književnosti: Mauriac: »Asmodee«, zadnje Mauriacovo delo in njegov edini odskri umotvor, moderna psihološka drama iz francoskega podočeljskega plemiškega življenja. Shaw: »Hudičev učeneec«, historična komedija iz časov ameriške osvobodilne vojne. Naslovno vlogo bo igral Jan. Režiser dr. Bratko Kreft. **Andersson:** »Elizabet«, historična drama iz življenja Elizabete Angleške. **Alversen:** »Abrahamova daritev«, delo Šveda, težka moderna drama o vzgoji. **Bergmann:** »Markurelle«, dramatizacija istoimenskega romana, ki slika očelovsko ljubezen krčmarja do sina, o katerem ne ve, da ni njegov. — **Igre modernega, veseliga značaja:** Borgova: »Na prisojni strani«, nordijska ljubavna igra. **Herceg:** »Severna lisica«, igra o zakonskem trikotniku. **Casella:** »Smrt na dopustu«, fantastična sodobna komedija. **Gehri:** »Sesto nadstropje«, slike iz življenja stanovaneev v 6. nadstropju tipičnega pariškega hotela.

Opera bo črpala svoj repertoar v novi sezoni iz naslednjih slovanskih del: **Bravničar:** »Hlapec Jernej«, opera v oratorijem slogu, komponirana na Delakovo dramatizacijo Cankarjeve istoimenske novele. **Mirk:** »Rajamaje«, libreto za to izvirno delo je napisala Ruža Marija Petelinova, vsebinsko je pravljica, v kateri se bojujeja za zmago dobro in zlo. **Konjović:** »Košanec«, delo s srbskim folklornim obelježjem. **Kričič:** »Strah na gradu«, originalna komična opera modernističnega sloga, satirične vsebine. **Novak:** »Signorina Gioventù« in »Nikotinac« (balet). **Čajkovski:** »Jolanta« in »Ščelkunščik« (balet). — Izmed tujih oper so na sporedu: **Mozart:** »Figarova svatba«, **Bizet:** »Carmen«, **Iber:** »Ivetoški kralj«, politična satira na razne državne forme. **Massenet:** »Zongler Naše ljube Gospe«, **Cilea:** »Adriana Lecouvreur«, opera po sloviti Scribovi in Legoujevi dram. **D'Alebert:** »Nikavac«, **Goldmark:** »Čvrček za pejoč in »Sabska kraljica«, **Wagner:** »Lohengrin« in »Tannhäuser«. Opereta bo izvajala: **Frimelova slovit:** »Rose-Marjole«, **Leharjevo:** »Friderik« — zgodbo Goethejeve mladostne ljubezni, »Škrjančkov gaj« in »Lumpacija Vagabundac.

Opozarjamo na razpis abonmanta. Priglasijo sprejemajo v veži dramskega poslopja od 10. ure dalje. Abonentom, posebno pa še državnim uradnikom nudijo velike ugodnosti pri obisku opernih, operetnih in dramskih predstav. Abonma omogoča vsakomur z ugodnostmi mesečnega plačevanja v obrobih obisk predstav. Stalni abonmani sta Sreda in Četrtek, poleg njiju so še Premierski ter A in B. Vse podrobne informacije brezplačno v Drami.

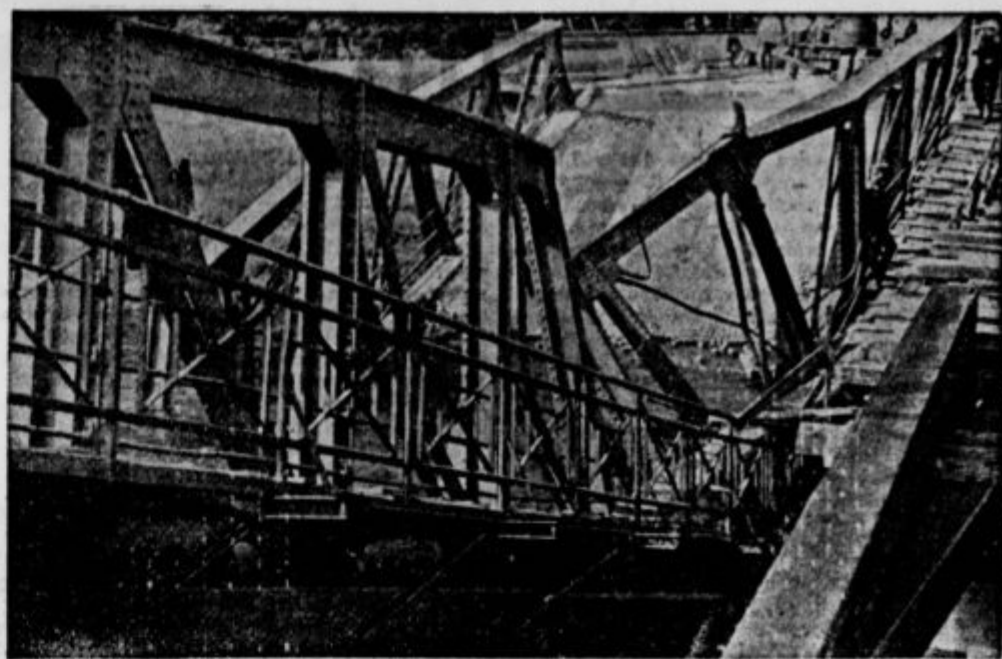
Ljudsko modrost, ki se kaže v raznih situacijah in bistroumnih izrekih, ta bo našel tu ogromno črnogorskega duha in bo vesel, da Pavičević ohranja to ljudstvo, ki je prav sedaj na prehodu iz patriarhalnih dob v modernost, za bodočnost. Ravno pravi čas se je pojavil Pavičević, da reši spomin na te duhovite in bistre kretneje in dogodke črnogorskih analfabetov. Naturni duh Črnogorcev se kreše v teh anekdotah, ki pa so nekatere tudi ponesrečene in manj duhovite, včasih tudi banalne. Marsikaj morda ne bi spadalo v javnost, toda za podobo Črnogorca je pa vseeno značilno, in etnograf bo z veseljem pograbil morda ravno tako anekdoto. Marsikaka anekdota, ki je tudi podana samo v skopih nekaj vrsticah, bo morda poznejšemu bralcu nudila še snov za literarno obdelavo, za grotesko ali komedijo, pa tudi herojsko dramo. In v tem je pomen tudi te 21. knjige tega črnogorskega folklorja, ki mu je uvid napisal dr. Ernest Čimič, predsednik Stola sedmorice v Zagrebu.

— **Marija Tutta-Stefan**, koncertna in oratorijska pevka, državno izprašana glasbenica in literarna pedagoginja (Praga) podučuje samo resnično nadarjene učence v solo-petju, klavirju, recitaciji (nemski). Predpriprava za državne in odrske izpite. Prvovrstne reference. Govorilne ure dnevno od 12—2 in od 6—7. Turnograjska 4.

»Lovec«, št. 9. — prinaša naslednje vsebine: Kajtamar: Vodeče srne ne! — kjer hoče povedati, naj lovec čuva srne vodnice, da se ne zatre rod. Inž. Mirko Sušteršič: Gojitev srnjadi. Dr. Lovrenčič: »Sjedi — pa slušaj«, kjer govori o brakih. O brakih piše tudi dr. J. Lavrič: Naš program — izučen brak. Jože Kristen: Učenje braka. — Pasemski znaki brakov Jugoslavije. Iz lovškega oprtnika in podobni drobiži.

Novo delo Ivana Meštroviča. V Novem Sadu bodo koncem t. m. postavili spomenik znanemu srbskemu domoljubu in politiku Svetozaru Miletiću, ki ga je napravil Ivan Meštrovič. Posebni odbor, katerega na čelu stoji Srbska Matica, pripravlja slavnostno odkritje spomenika. Zagrebška »Nova Evropa« je objavila posebne članke o Miletiću ob tej priliki ter tudi o Meštrovičevem spomeniku.

Slovaška Matica v Turčianskem svetu Martinu je sklenila, da bo letos poslala za milijon kron svojih knjig Slovakom, ki žive v inozemstvu. Nekatere teh knjig, ki so namenjene v tujino, so zelo dragocene, saj samo album »Slovaška v slikah« stane 240 k. Kakor vidimo, ima slovaška Matica veliko razumevanja za Slovake v tujini, v čemer bi jo morala naša društva posnemati.

Pogled na most, ki ga je poljska vojska ob umiku podrla.

600 km brzine na uro je človek že dosegel na tleh

Več let se je svet čudil čudovitemu hitrostnemu uspehu Malcolm Campbell, ki je s svojim rekordnim avtomobilom dosegel absolutni svetovni hitrostni rekord: 484 km 444 m na uro! Težko je bilo misliti, da bi bilo moči tako blazno naglo po tleh še kako prekositi. A v to je veroval angleški kapitan Georg E. T. Eyston. Tako iskreno se je zamislil v še hitrejšo brzino, da se je več let pripravil, uril in vežbal na še večjo rekordno brzino. A dne 19. novembra leta 1937 je ves svet osupnil, ko je zaslišal, kako je Eystonov rekordni avtomobil »Thunderbolt« prekosil rekord M. Campbell. Eyston je dosegel brzino 502 km 436 m na uro.

Eyston pa ni počival na svojih lavorikah, marveč je še dalje spopolnjeval, dokler ni 27. av-

gusta 1938 prekosil svoj lastni hitrostni rekord, ki je dosegel s svojim avtomobilom brzino 556 km 10 m na uro.

A človeška zvezda elave ni nikoli varna. Že je začela temniti tudi Eystonova, ki se je pojavil nevaren brzinski tekmeč John Cobb. Eyston je obdržal svoj rekord samo 4 tedne, a Cobb ga je prekosil: dosegel je brzino 563 km 592 m na uro.

Cez 24 ur pa se je Eyston pomiril s Cobbom in je dosegel nov rekord 575 km 430 m na uro. Cobb je odnehal, vendar se je pripravil na nov poskus.

Bilo je 21. avgusta 1939, ko se je Cobb spet pojavil in s svojim prečudnim avtom »Lelechim levom«, dosegel neznansko brzino 594 km 495 m na uro, kar je hkrati svetovni hitrostni avtomobilski rekord. Človek je torej približal 600 kilometrske brzini na uro po tleh, a ne bo dolgo, ko bo dosegel tudi 700 km...

ŠPORT

Finale za Davisov pokal

Avstralija : Amerika 3:2

Nepriznanih zmagovalci — vsaj za ameriške športne kroge — v finalni borbi za Davisov pokal, Avstralci. Presenečenje Amerikancev je bilo tem večje in upravičenejšo, saj so Amerikanci po prvih dveh igrah v singlu in po igri v double vodili z rezultatom 2:1. Toda v obeh igrah v singlu sta v zadnjih igrah nastopila Riggs in Parker. Najprej sta se srečala Avstralec Quist in Amerikane Riggs. Zmagal je po silno napeti borbi Avstralec Quist z rezultatom 6:1, 6:4, 3:6, 6:4. S to avstralsko zmago se je stanje točk izenačilo na 2:2. In končno sta nastopila v odločilni tekmi Avstralec Bromwich in Amerikane Parker. V tem srečanju pa Amerikane napram izredno razpoloženemu Avstralcu ni mogel nič opraviti. Bromwich je premagal Parkerja z rezultatom 6:0, 6:1, 6:3 ter si zagotovil stanje 3:2 za Avstralijo in pa dragocen Davisov pokal.

Zgodovina tekmovalj za Davisov pokal je zelo zanimiva, kajti že 40 let roma po vsem svetu. Zadnjikrat so Avstranci zmagali pred svetovno vojno l. 1914, ki so branili pokal vsa štiri leta med vojno, ko ni bilo tekem. Po svetovni vojni so si Davisov pokal priborili l. 1921. ponovno Amerikanci, ki so ga branili do l. 1924. Za njimi so prišli na vrsto Francozi, nato pa Angličani, ki so ga morali pred tremi leti prepustiti Amerikancem.

Sašk iz Sarajeva v Ljubljani

V nedeljo 10. t. m. bo gostoval v Ljubljani sarajevski SASK, ki bo nastopil proti naši Ljubljani v prvenstveni borbi.

Moštvo SASK-a je izredno bojevito, a med napadalci je najbolj znan in nevaren Muradori. Sarajevčani bodo seveda tudi trd oreh, vendar pa še vedno zdrobljiv.

Rokoborba

Hajduk, Sarajevo : SSK Maraton, Maribor 12:10

Rokoborci Maratona iz Maribora in oni od sarajevekega Hajduka so se pomerili v Mariboru v nadaljevalnem tekmovalju za državno prvenstvo, ki se je takole razvijalo:

V prvi točki (bantam kategorija) sta nastopila Dolinšek Maks in Hopek. S tehnično napako pa je Dolinšek v 17. minuti omogočil Hopeku zmago s tušem.

V perolahki kategoriji sta nastopila Babič (M) in Kalazič. Odlični Babič je bil v veliki premoči ter je nasprotnika imel večkrat v nevarnem prijemu. Kalazič ga je pri oprostitvi nevarnega prijema hudo ranil, tako da je Babič bil prisiljen, da se v 19. minuti uda.

V welter kategoriji sta nastopila Blatnik (M) in Uzelac. Državni prvak Uzelac ni mogel ničesar proti odličnemu Blatniku, ki ga je v 10 minutah položil na lopatice. Sodnik pa te Blatnikove zmage ni priznal. Šele po borbi po točkah je imel Uzelac prednost za eno točko in zmagal s 3:1.

Srednja kategorija: Verbošt (M): Ivanič. Odlična državna prvaka sta si enakomerno merila moči, vendar Ivanič ni bil kos dobro razpoloženemu Verboštu, ki ga je presenetil in v treh minutah položil na lopatice.

V polteški kategoriji sta nastopila Orešnik (M) in Ošim. Orešnik je v odličnem stilu premagal svojega nasprotnika v 5 minutah.

V težki kategoriji sta se pomerila Vidic (M) in Miletič. Nasprotnika sta bila enakovredna. Po 12. minuti uspešne borbe se je posrečilo Miletiču, da je z obilno težino svojega telesa premagal svojega za več kot 25 kg lažjega nasprotnika.

Stanje točk po končanem tekmovalju je bilo 12:10 za Hajduka.

Športni drobiž

Za olimpijski nogometni turnir v Helsinkih leta 1940 se je doslej prijavilo deset narodov, in sicer: Nemčija, Nizozemska, Poljska, Norveška, Danska, Madžarska, Belgija, USA, Švedska in Finska.

Pri ameriških plavalnih prvenstvih je zmagal olimpijski zmagovalac Adolf Kiefer v hrbtnem

plavanju na 100 m v odličnem času 1:6.6. Omeniti bi še bilo nov državni rekord, ki ga je postavil Skinner v prsnem plavanju na 220 jardov s časom 2:46.6.

Dva nova odlična nogometaša so odkrili Čehi pri poskusni tekmi z Jugoslavijo. Sta to Smejkal iz Nachoda in Kulíš od Bate, Zlin.

Francoska nogometna zveza hoče dobiti dobre športne učitelje na ta način, da bo poslala stare aktivne igralce v angleške klube v šolo.

Pri pripravih za olimpijske igre leta 1940 ima zaposlenih mesto Helsinki okrog 2000 oseb. Stroški znašajo že do sedaj 284 milijonov finskih mark.

Italijanska zveza, ki bi imela kot pridediteljica izvesti v času od 1.—14. septembra v Meranu svetovne sablaške tekme, je v sporazumu z mednarodno sablaško zvezo z ozirom na svetovni politični položaj odgovorila na prideditev. Tekmovalci, ki so prispeli v Meran, so se takoj zopet vrnili na svoje domove.

Table-tenis turnir SK Mladice

SK Mladica priredi propagandni table-tenis turnir za prvenstvo Most in Kodeljevega za leto 1939. Turnir se igra 30. sept. 1939 v dvorani SK Mladice na Kodeljevem. Igra se od 9 do 12 in od 14 do konca turnirja.

Prijave se sprejemajo do 9. sept. na naslov: Dušan Krečič, Povšetova 76a, Ljubljana — Kodeljevo. Zbranje bo pol ure pred pričetkom turnirja ob prisotnosti kapetanov sodelujočih moštvo.

Igra se po pravilih JTTZ z new villa žogicami. Vse partije se odigravajo po čistemu coup sistemu na best of three. Moštvo tvori dva igralca za single in double par po Davis coup sistemu. Vsi igralci, ki so se prijavili, morajo brezpogojno plačati prijavnino, ne glede na to, če igrajo ali ne. Pravico igranja imajo vsi, člani in nečlani klubov, ki gojijo ta šport!

Discipline: a) moštva lo din; b) single gospodov 7 din; c) single novincev 5 din. Pravico igranja pod e) imajo vsi, ki se niso doslej igrali na javnem table-tenis turnirju JTTZ. Protesti se uvažujejo le, če se predlože pisмено najpozneje pol ure po odigrani partiji s priloženo kaveljo 30 din, ki se vrne, če se protest ugotovi. Zmagovalci posameznih skupin pod a), b) in c) dobe diplome in naslov prvaka Most in Kodeljevega za leto 1939.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Kolesarsko društvo »Sava« v Ljubljani priredi v nedeljo 8. oktobra 1939 medkolesarske cestne dirke na progi Ljubljana—Lutdnik—Trebje in obratno. Točen razpis dirk sledi.

Kongres Zveze planinskih društev kraljevine Jugoslavije, ki je bil določen na dan 8. in 9. sept. je preložen na soboto 30. septembra t. l. in na nedeljo 1. oktobra. Vršil se bo v Nisu z enakim programom kot je bil že določen in objavljen. Po kongresu so predvideni izleti v planine v okolici Nisa. Planinci, ki se želijo udeležiti navedenega kongresa in s tem zvezniški planinski izletov, se prijavite v pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4-1, najkasneje do 20. septembra t. l.

ZFO

FO Višnja gora — razpis lahkootletskih tekem

FO Višnja gora, ki je kljub razmeroma visoki kvaliteti svojih članov moral vprav to leto preživljati dokaj hudo krizo, se je z novim članom vrzel na delo. Najboljše delo je vodila lahkootletski sekcija, ki je v trdem delu in sistematični vaji že žela lepe uspehe. Tako je že znan tudi širšemu občinstvu Zupančič Lojze, član SK Planine. Ta in še mnogo drugih bodo na praznik 8. septembra priredili drugi svoj lahkootletski meeting in pokazali sadove poletnega treniranja. Na sporedu so skoraj vse lahkootletske discipline z malenkostno izjemo teka na dolge proge, ker je zanj med atleti premalo zanimanja in tudi ni igršča, ki bi dopuščal podobne ugodnosti.

Za nego lica in rok

rabite

Benkovo pomado in Violette-kremo!

Lekarna pri Sv. Trojici

F. pl. BENKO, ZEMUN

Odobreno S. Er. 8332/1937 i S. Er. 959/1937

CELO LETO MOŠT (šira)

lahko trajno pripravite iz grozja, kakor tudi vse sadne sokove
Bres kakih aparatov! Bres izgube časa! Bres strokovnega znanja!
s pomočjo **NIPAKOMBINA A/II.**
Odlična iznajdba današnje znanosti! Enostavno! Poceni! Higijensko!
Odobril Ministrstvo poljedelstva.
Pojasnila in cenik pošlje brezplačno: **RADIOSAN, Zagreb, Dukljaninova ul. 1.**

Pred 20 leti so državniki podpisali versajski mir

Pogled na mirovno konferenco v Versaillesu

Versajski mir, ki je potegnil nove meje po Evropi in v velikem delu ostalega sveta, je podpisalo 70 zastopnikov raznih držav, starih in novih. Od teh zastopnikov jih danes živi samo še 29. Vsi ostali so že zapustili ta svet in njegovo diplomacijo in v nekaj letih bodo pozabili še njihova imena. Od vseh Francozov, ki so takrat smeli sesti k tistemu papirju in se podpisati, je živ samo še *Andre Tardieu*, ki je danes 62 let star in je od l. 1936 v političnem življenju popolnoma umaknil. Živi v mestu Mentone na francosko-italijanski meji in od časa do časa napiše še kak članek za dnevnik »Le Journal«, ali za tednik »Gringoire«. Pa tudi v teh člankih se še pokaže »stari lev«. Pred enim letom se je poročil. Pred kratkim pa ga je nekoliko zadela mrtvoud in le počasi prihaja k sebi. Skoro gotovo je, da v aktivno politično življenje ne bo nikoli več posegel, pa naj bodo njegovi članki v omenjenih dveh listih še bolj duhoviti.

Najstarejši izmed državnikov, ki so l. 1919 sedeli v razkošnem gradiču Versailles, pa je princ Saionji, nekdanji japonski ministrijski predsednik, ki ima danes že 90 let in je na Japonskem še vplivna osebnost. Prišlo je v navado, da se vsak novi predsednik vlade pred nastopom svoje službe zgleda pri njem in ga vpraša za svet. Njemu tudi pripisujejo zaslug, da se je japonska zunanja politika zasukala v drugo smer.

Po starosti je za njim prvi 80-letni poljski pianist *Ignacy Paderewski*, ki je sedel v versajski zračni dvorani kot prvi predsednik mlade poljske republike. Zastopnik Avstralije sir *Joseph Cook* je danes 69 let star in se je umaknil v zasebno življenje. Dolgo vrsto let je zastopal avstralski dominijon pri Zvezi narodov. Za njim je versajski mir podpisal njegov rojak *Villem Huges*, ki je tudi že 75 let star. Izmed pomembnejših še živčih takratnih državnikov so še: *Lloyd George*, markiz *Guglielmo Imperiali*, poslanec angleške delavske stranke *George Barnes* in *Mohamed Duster Haider*, ki je v Versaillesu zastopal Hedžas.

Združene države severne Amerike so ob usodni zeleni mizi imele pet zastopnikov, od katerih pa ni nobenega več med živimi. *Woodrow Wilson* je umrl na nekem propagandnem potovanju v mestu Wichita v državi Kansas. Njegov državni tajnik *Lansing* je umrl v 64. letu starosti. Nekdanji poslanik USA v Rimu in Parizu *Henry White*, dalje polkovnik *E. M. House* in general *T. J. Bliss* so umrli kar povrsti v letih 77, 78 in 79. Prvi iz vrst takratnega francoskega zastopstva je umrl *Clemenceau*, in sicer l. 1929 v 88. letu starosti. Zunanji minister *Stephan Pichon* je

užakal 76 let, poslanik *Jules Cambon* pa 90 let. Kakor je iz tega pregleda razvidno, so vsi ti državniki užakali čedno starost in ni mogoče opaziti, da bi jih vest kaj pekla, ker so na listino svetovne važnosti postavili svoj podpis.

Več mož, ki so podpisali versajski mir, je domovina obdala z vsemi častmi. Zlasti Anglija se je izkazala za zelo velikodušno. *Bonarja Lawa* so po njegovi smrti l. 1932 slovesno pokopali v westminsterski opatiji. *Lord Balfour* je bil odlikovan z redom hlačne podveze, *David Lloyd George* pa z redom »za zaslug«. Toda vsi podpisniki versajskega miru niso bili deležni tako slovesnega konca. Zastopnik Hondurasa *dr. Bonila* je umrl l. 1926 v Novem Orleansu v preganstvu. *Salvador Chamorro*, ki je bil prej predsednik republike Nicaragua, sedaj živi v Mehiki — tudi v preganstvu. *Dr. Alfonso da Costa*, demokratični voditelj Portugalske, je umrl kot izgnanec v Parizu l. 1937. In slednjič *Edvard Beneš*, ki je doživel rojstvo in konec češkoslovaške republike, živi sedaj kot univerzitetni profesor v Ameriki.

Med temi sedemdesetimi državniki v Versaillesu so bili zastopani vsi poklici. Bili so med njimi maharadža, pa tudi mesarji. Med prvimi se je razkazoval v razkošni dvorani sir *Ganga Sing Bahadur*, maharadža iz Bikanira, ki je danes 58 let star. Danes je tajnik indijske zgornje zbornice in zastopnik Indije pri Zvezi narodov. Avstralec *William Huges* je bil slednjič že ministrijski predsednik, prej pa je podrl marsikatero vola. Kitajski zunanji minister *Lu Tsen Tsiang* je po podpisu versajskega miru stopil v red benediktincev in danes živi v nekem belgijskem benediktinskem samostanu. Italijanski ministrijski predsednik *Silvio Crispi* je po Mussolinijevem nastopu tudi spremenil poklic in je danes kljub svojim 70 letom eden izmed največjih italijanskih industrijev. Portugalski zunanji minister *dr. Augusto Soares* je tudi popustil politiko in je danes vinski trgovec. Danes prodaja južna vina in jih razvaja daleč po svetu. Večina podpisnikov versajskega miru pa so bili pravniki. Za najbolj odličnega med njimi velja nekdanji grški zunanji minister *Nicolas Politis*, ki je danes 65 let star in je častni doktor univerze v Cambridgeu, Nancyu in član francoskega instituta, kraljeve akademije v Benetkah in akademije za mednarodno pravo v Haagu.

70 jia je sedelo v Versaillesu v zračni dvorani, pod dragocenimi lestenci, za zelenimi mizami, kjer so krojili pravico in delili svet. Samo devetnajsterim je dano do konca gledati, kako učinkuje njihova takratna državniška misel.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

sporoča, da so bili glasom telefoničnega sporočila, dne 5. septembra izžrebani naslednji dobitki V. razreda 38. kola:

80.000 din	29.501, 73.310, 60.000 din	29.239, 57.332,
50.000 din	49.535, 72.166, 20.000 din	61.760, 81.434,
16.000 din	52.904, 12.000 din	81.053,
10.000 din	št. 8.214, 8.560, 15.032, 15.220, 16.525,	25.760, 40.508, 55.941, 56.249, 85.657, 99.676,
8.000 din	št. 18.053, 20.979, 31.260, 43.576, 78.389,	95.017, 95.375, 96.966, 98.076,
6.000 din	št. 7.152, 20.198, 25.201, 27.212, 29.644,	30.125, 35.920, 37.160, 58.179, 67.396, 71.837,
	77.021, 81.239, 82.161, 92.648, 95.370, 98.847,	
5.000 din	št. 4.396, 4.940, 17.716, 20.573, 25.130,	26.540, 52.672, 55.100, 59.992, 64.387, 71.381,
	71.537, 78.791, 81.234, 81.346, 91.357, 95.641,	
4.000 din	št. 5.082, 6.305, 10.434, 11.257, 12.754,	14.768, 17.789, 20.939, 22.475, 29.887, 32.627,
	35.538, 36.799, 37.099, 42.531, 52.561, 53.662,	61.566, 65.636, 67.000, 69.050, 70.141, 70.539,
	76.026, 88.379, 91.943, 94.700, 98.492,	

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobitkov po 1000 dinarjev.

Prihodnje žrebanje bo v četrtek, dne 7. sept. in bo trajalo do 9. septembra. — Srečke so novim naročnikom še vedno na razpolago.

Otroški kotiček

SLON SAMBO

(24) Jana in Filipa so zgrabili za ušesa; na vso moč sta se drla, naj jima Sambo pomaga, a ta se je obrnil in stekel nazaj v park. Stražniki se niso upali, da bi mu zastavili pot.

(25) Kako sta bili Filipova in Janova mati prestrašeni, ko ju je policija prignala domov! Še bolj sta se zgrozili, videč dolga ušesa svojih fantov. »Le Sambo *nama more pomagati,« sta javkala fanti, »a kdo ve, kje je zdaj Sambo?«

Pierre L'Ermitte:

Ljubezen - soprog ali Bog?

Iz francoščine z dovoljenjem avtorja

»Toda popustimo vsak za polovico. Moja mama se imenuje Terezija. Njen god je 15. oktobra. Kaj če bi se poročila na njen god?«

Lucija se sklenjenimi rokali vzdihne: »Pravi! Mali Tereziki Deleta Jezusa sem posebno vdana. Njenemu varstvu bova priporočila najin zakon. Samo...«

»Samo? ponovi za njo Gilbert.«

»V naši župniji se v oktobru vrši mnogo porok. Često se za njihove datume domenijo že poleti, še pred počitnicami.«

»Toda, ljuba Lucija, saj ni v Parizu samo ena župnija. Če se ne bova mogla poročiti pri Sv. Frančišku Saleškemu, se bova pač kje drugje. Tu na primer! Celo ljubka in dražesna bi bila poroka v vaški cerkvi.«

»Gilbert, nikoli!«

»Zakaj ne?«

»Ker bi se stem na tako svečan dan izneverila svoji župniji, izneverila njim, ki so me vzgajali. Njim, katerim se moram zahvaliti, da sem danes to, kar sem.«

Gilbert se je nasmehnil s tistim, zanj tako značilnim smehljajem.

»Toda tudi Morteau je vaša župnija.«

»A ne vzdrži nikake primere z župnijo svetega Frančiška Saleškega. Morteau je kraj počitka, sproščanja. Pariz pa znače življenje samo, delo, apostolat. Ponavljam vam: vse kar je dobrega v meni, dolgujem svojim staršem in svoji župniji.«

»Zelo jo ljubite!«

»Da, Gilbert, zelo jo ljubim. Tako torej mislim, da bi bilo prav, da si zagotoviva čimprej datum najine poroke.«

»No, Lucija, če že tako ljubite svojo župnijo, pišite še danes gospodu župniku, naj nama rezervira 15. oktober.«

»Zvečer mu bom pisala. Toda pisno samo ne bo zadostovalo!«

»Kaj še, moj Bog!«

Lucija pogleda Gilberta naravnost v oči: »Z ozirom na prisrčne odnose, v katerih živimo z gospodom župnikom, bi bilo umestno, da ga osebnost obiščeva in mu sporočiva, da se namerava poročiti, ker ne bi hotela, da bi izvedel za to šele od drugih.«

»Gotovo,« se vmeša oče, »le pojdi in predstavi gospodu župniku žrtev!«

»Kakšno žrtev? Lucijo ali mene?«

»Vas seveda! Vidite, dragi Gilbert, mi moramo biti žrtve. Napram ljubezni smo brez moči. Skrivnost zakonske sreče tiči v popuščanju. Čemu bi se spuščali v bitke, ki so za nas že vnaprej izgubljene? To sem vam povedal zato, da bi vam prihranil nepotrebno šolo. Tako sem jaz, ko sem se ženil...«

»Pojdi, pojdi, Henrik!« se vmeša že nekoliko vznemirjena mama.

... nosil nazaj zavirane ovratnike. Kakor dobro se počuti, če imaš trde ovratnike. Spočetka sem se ji upiral, navsezadnje sem se moral pa le vdati. Česen se mi zadane, dobi se na morem nikjer...«

»Toda, Henrik, upam da ne boš nadaljeval.«

»Česen je izvrstna jed, vsemogočno zdravilo. Imam dedno sredozemsko bolezen. Ne boste mi verjeli, da mi je bilo potem, ko so me oropali česna, v največji užitek, da sem se na Lyonskem kolodvoru sprehajal ob marseilskem viaku, ki diši po česnu, po tem česnu, ki ga moja soproga tako neumljeno preganja.«

»Kakšni nasveti za bodočega zeta!«

»Nikakšni nasveti, le ugotovitev! Bolje, da smo si na jasnem. Moja mala Lucija napravi iz

mene, vse kar hoče. In vendar sem ugleden gospod, oficir častne legije, in inženirji čakajo na moja povelja.«

»Torej, dragi tast, posnemal vas bom. Popuščal bom na vsej črti.«

Gilbert se obrne k svoji zaročenki: »Lucija, danes, jutri, vedno vam bom na razpolago...«

»Če mi boste le res!«

»Res, res.«

»Torej kar začniva! Kdaj bova šla v Pariz?«

»Kadar želite. Ta teden bom popolnoma prost.«

»Torej se bova odpeljala! Jutri zjutraj ob pol devetih. Mislim, da ni pregodaj? Predstavila vas bom našemu župniku, gospodu Pauletu. Skupno bomo določili datum poroke in izbrali cerkve. Ali soglašate?«

Gilbert se nasmeje: »Kako ne bi soglašal po vsem tem, kar je pravkar povedal vaš papa! Služabnik sem služabnice Gospodove!«

»Torej bi služabnica Gospodova bila zelo zadovoljna, če bi hoteli obiskati njenega župnika in malce pokramljati z njim. On naju bo poročil. Le če imate vi morda med svojimi znanci ali sorodniki kakega duhovnika...«

»Ne, poznam sicer nekaj duhovnikov, ki so bili nekoč moji profesorji, pa nisem več v stikih z njimi.«

»Torej drži kakor sva se dogovorila. Priznaj, da sva uredila po obedu precej stvari.«

»In še kako važnih!« pripomni Gilbert. »Toda kaj vendar delate tamle, Lucija?«

Lucija razgrne belo platno, ki ga drži v rokah. Nekaj rdečih vrtnic je že vtkanih. Zaročenec ga vzame v roke in ogleduje. Nato de vzhiteno: »Zdi se mi, da bo iz tega nastal prt!«

»Da, namizni prt z ducatom enakih serviet.«

»In tale ljubka stvarca bo krasila najino bodočo gnezdeco, kajne?«

Lucija odvrne: »Ne, gospod, pripravljam jo

Vse šolske potrebščine

kakor zvezke, beležnice, mape, svinčnike, navadna in nalivna peresa, peresnike, peresnice, radirke, risalna orodja, risalne bloke in deske, ravnila, trikotnike, tuše, žrnilo, nahrbtnike, aktovke itd. nudi po najnižji ceni trgovina

H. Ničman, Ljubljana

Kopitarjeva ul. 2, tel. 40-01

Gnojilne črpalke
brzoparilniki
štedilniki

GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje Podražaj Ciril, lg 147 pri Ljubljani

Pozor! Dolgoletna in poznana trdka Triglav-Slovenac v Beogradu ima na razpolago: **Palate in hiše za rento, vile za najem in stavbišča v vseh krajih Beograda.** Zato je v interesu vsakega kupca, da se pred nakupom obrne na trdka Triglav-Slovenac v Beogradu, ki da vsakemu kupcu na razpolago avto za ogled stavb brez obveze nakupa G. g., kupei ne pozabite pred nakupom obiskati trdka

TRIGLAV - SLOVENAC, Hartvigova 3/I.

Tel. 26722 v Beogradu

KOLESA

kupite dobro in poceni
tudi na obroke pri

H. SUTTNER

Brezobvezen ogled

Ljubljana

Aleksandrova 6.

* Dobrodelna dražba je v Franciji zelo priljubljena. Cerkev namreč ne dobiva za podporo svojih revežev nikakih prispevkov od države. Zato požrtvovalne imovitejše gospe prodajajo na dražbi svoja ročna dela v korist revnih.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; šentjovanijski oglas 1 din. Debelo tiskane naslovnice besede se računajo dvojno. Najmanjši snesek za mali oglas 15 din. - Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolijska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. - Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti snemko.

Službe iščejo

Damski frizer
dobro verziran, išče mesto. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Izureden«.

Mesto sluge ali slično
išče 36 letni samski, z znanjem slovensčine in nemščine ter italijansko-naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14691. (a)

Prodajalka
želi premeniti službo v trgovino ali kaj sličnega. Prevzame tudi lokal. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pridna in poštena« št. 14215. (a)

Kurjač
za enkratno kurjavo, ki je zmožen vseh drugih popravil v hiši, želi zaposlitve proti majhni plači. Ponudbe prosil v upr. »Slov.« pod šifro »Trezen in zmožen« št. 14339. (a)

Službo dobe

Čevlarskega pomočnika
sprejemem takoj. Miklavčič, št. Vid nad Ljubljano. (b)

Mlinarskega pomočnika
starejšega, sprejemem. — Fran Juvan, Sred. Garmelne, p. št. Vid n. Lj.

Magistra(-o) farmacije
ali stajista(-ko), iščem za svojo lekarno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Lekarna« št. 14675. (b)

Mesarskega pomočnika
mladega in pridnega, z dežele, takoj sprejemem. Josip Javornik, Potočnikova 10, Ljubljana. (b)

Več prodajalk
in prodajalcev za prodajo knjžice, katero potrebuje vsaka gospodinja, sprejemem. Vprašati na »Moj dom«, Ljubljana, Dvoržakova št. 8. (b)

Zasluzek

Dobro zaslužek
nudimo vsaki osebi v mestu in na deželi. Plašite na »Moj dom«, Ljubljana — Dvoržakova ulica št. 8.

Radio

Modele I. 1940
radioaparator Blaupunkt, Mediator, Lorenz so pripravljeni. — Velika izbira! »Tehnik« Banja, Ljubljana, Miklošičeva c. 20.

Posestva

Stavbne parcele
v bližini kolodvora šent Vid-Višmarje, s vodovodom in elektriko, prodam pod ugodnimi pogoji in v poljubni velikosti po 20 din in več kv. meter. Pojanenla Višmarje 59.

Tovarno olja
za bučno in druga olja, dobro vpeljano, rentabilno stanovanjsko hišo — prodam. Prodajni dam v našem stroju ali dam v našem. Dopisi na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »440.000« št. 14688.

Enonadstropno hišo
v planinskem trgu na Vačah, prav poceni prodam. Porenta Anton, hišni posestnik, Vače. (p)

Stavbna parcela
pri Dolenski cesti in v št. Vidu, napredaj, Informacije pri Rožkar, Florjanska ulica 13. (p)

Ženitbe

Ljubezen
moža si zagotoviti, ako mu postrežeš z dobro, okusno hrano. Zato kuhaj po preizkušenih receptih, zbranih v knjžici poklicne kuharice. Knjžico dobavljajo: Mizerit Deziderij, Zidani most. Cena v predplačilu 10 din.

Starši!

Dijaki!

Nova založba

v Ljubljani

Kongresni trg 19

Vam ob začetku šolskega leta nudi vse, kar potrebujete za šolo!

Stanovanja

ODDAJO: Stanovanje

5 sobno s kabineto in vsemi pritliklinami v centru, oddam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14670. (c)

Krasno stanovanje

2 sobi, kabinet, kuhinja, kopalnica, pralnica vrt in garaža — oddam takoj boljši družini v Ljubljani. Plačljivo po dogovoru za nekaj let naprej. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14663. (c)

Dijaki

Visokošolki

oddam sončno in zračno opremljeno sobo z zajtrkom. Ogled med 2. in 4. uro. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14456.

Dijaka nižješolca

sprejme v svojo oskrbo boljša družina v Mariboru. Soba lepa in zračna v novi zgradbi nasproti realne gimnazije. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« 14656.

SOBE

ODDAJO:

Sobo

z eno event dvema poseljama, lahko tudi s hrano, posebnim vdomom takoj oddam. Bohoričeva ulica 9. (e)

Prodamo

Nov šivalni stroj
ugodno prodam. Podjunska 20, Ljubljana. (f)

Šolske torbice
in aktovke v veliki izbiri priporočila Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. (f)

Premog

koks, drva nudi I. Pogačnik
Ljubljana, Bohoričeva 5 telefon 20-59
Postrežba brezhibna

Orehova jedra
med in vosek dobite najceneje: Medarna, Ljubljana, Zidovska ulica 4.

VINA

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani
TELEFON ŠTEV. 25-73

Kislo zelje

novi, prvovrstni, po brezkonkurenčni ceni, vsako množino dobavlja Homan, Ljubljana, Sv. Petra c. 81. telefon 35-39. (f)

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke
Ivan Legat
Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Pozor! Pozor!

Najlepša bukova drva, prvovrsten trboveljski premog nudi po najnižji dnevni ceni
VELEPIČ
Ljubljana-Siška, Jernejeva 25, telefon 27-08

KUPUJTE PRI NAŠIH INSERENTIH!

Šolske haljice

iz zelo dobrega klota, od 45 din naprej, kakor tudi iz lameja, svile v vseh barvah in vse velikosti v zalogi. — Izdeluje se tudi po naročilu!

F. I. Goričar
Ljubljana, Sv. Petra cesta

Polepšala se je v enem tednu

GUBE SO IZGINILE

MEHKA GLADKA KOŽA - DIVNA POLT

KAKŠNA JE BILA

KAKŠNA JE SEDAJ

Gospodična Drouet je preizkusila tako presenetljivo izpremembo svoje zunanosti v 8 dneh. Citajte spodaj njeno lastno pismo, v katerem je točno pojasnjeno, kako je to dosegla in kako lahko to doseže tudi vsaka druga žena.

»Koraj lahko sama sebi verjamem, piše gospodična Drouet, »ko gledam svoje fotografije, stare 8 in 10 dni. Imela sem brazde in gube na čelu ter okrog oči in ust. Polt je bila vela in blede. Danes me vse prijateljice občudujejo ter zavidajo zaradi gladke čiste kože, na kateri ni niti ene gube. Vsem povem, naj uporabljajo hrano za kožo Tokalon — rožnato za noč, belo pa za dan. Nekatere so se mi posmehovale, dokler niso same poizkušale, zdaj so pa prav tako navdušene kakor jaz.«
Rožnata hrana za kožo Tokalon vsebuje Biocel, presenetljivo vitalni element mladosti, ki ga je odkril znameniti dunajski vseučiliški profesor. Uporabljajte rožnato hrano Tokalon za noč. Ona hrani in olepšava kožo med Vašim spanjem. Koža postane čvrsta in re-

šena gub. Čez dan uporabljajte belo kremo Tokalon, ki napravi kožo svežo in jasno, razkroji zajedalce in zoži razširjene znojnice.

ZAJAMČENA VRNITEV DENARJA.

Vsaka žena, ki se posveti tej enostavni negi treh minut dnevno, lahko dobi gladko deklisko kožo ter svežo, krasno polt. Rezultati so v tisočih primerih bili tako presenetljivi, da lahko damo to brezpogojno jamstvo vrnitve denarja. Nabavite si še danes po eno tubo obeh krem Tokalon za hrano kože. Uporabljajte jih 10 dni po navodilu. Če niste navdušeni od sijajnega, uspešnega rezultata, vrnite nam kremo, čeprav ste že polovico porabili, in mi Vam v celoti nadoknadimo Vaš izdatek.

Razno

Gumbnice, gube, plise, monogrami, entel, ažurolino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Franciskanska ulica
Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Denar

Vaši prihranki

so varno in plodonosno naloženi v domačem zavodu »Moj dom«, Ljubljana, Dvoržakova št. 8.

Posojila

Iščite samo pri domačem solidnem zavodu. Plašite ali pridite osebno. »Moj dom«, Ljubljana, Dvoržakova ulica št. 8.

STROJI

Tekstilni stroji

selfaktor, grebenar (Dreikrempelsatz), Drusterkarde, vlačare (Reisswolf, Mischwolf, Klopffwolf) itd., v dobro ohranjenem stanju, napredaj takoj. Vprašati plemenito: A. D. Belgrad, Poštini predal 89.

„SLOVENEČ“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Mestna elektrarna ljubljanska

OBRTNIKOM priporočamo našo stopnjevalno obrtno tarifo z zniževanjem cene od din 2'50 do din 1'25 za kilovatno uro, odvisno od porabe toka in uporabe motorjev

GOSPODINJAM nudimo električni tok za kuhanje po 90 para za kilovatno uro, že pri porabi 60 kwh mesečno pri tri-sobnem stanovanju

NUDIMO posebno tarifo za električne peči s ceno toka 90 para za kilovatno uro na poseben števec, ne glede na porabo. Števnina samo din 4'— mesečno

NUDIMO izredno nizko tarifo za nočni tok v ogrevalne svrhe, posebno pripravno za električno opremljene kopalnice in pralnice. Cena toku samo 60 para za kilovatno uro; priklopljanje z avtomatično stikalno uro

Vsa pojasnila dobite pri

Ravnateljstvu Mestne elektrarne Krekov trg 10/II.

Vzajemna posojilnica

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7
poleg hotela Union

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge vsak čas razpoložljive.

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.

† Marija Smolnikar roj. Venišnikar

soproga šolskega upravitelja v pokoju

ki je umrla danes ob 5.30 zjutraj, previdena s tolažili sv. vere, v 84. letu starosti. Pogreb blage pokojnice bo v petek 8. septembra ob 14.30 iz hiše žalosti v Šoštanj, Školska 5, do župne cerkve sv. Mihaela v Šoštanju, odkoder bodo zemeljski ostanke prepeljani na okoliško pokopališče v Celje, kjer jo bomo ob 17. položili k večnemu počitku. — Sveta maša zadušnica se bo brala v soboto 9. septembra ob 7 zjutraj v farni cerkvi v Šoštanju. — Šoštanj, dne 5. septembra 1939.

Zalujoče rodbine: Smolnikar, Novak, Venišnikar in Tischler.

Naznanjamo, da je nenadoma preminul naš uradnik, gospod

Stanislav Palouc

korespondent in rezervni kapetan II. razreda

Pogreb bo v sredo, 6. septembra 1939 ob 3 popoldne izpred mrliške veže Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Zvestega uradnika bomo obdržati v trajnem spominu!

Ljubljana, 5. septembra 1939

OBNOVA D. D. - Evidenčna pisarna, Ljubljana

LJUBIJANA

I Proslava kraljevega rojstnega dne v Ljubljani. Ker na kraljev rojstni dan 6. septembra odpadejo vse javne manifestacije po ulicah in cestah kakor n. pr. vse vojaške parade in revije ter civilni sprevodi in baklade, je župan mesta Ljubljane dr. Juro Adlešič sklical slavnostno sejo mestnega sveta ljubljanskega v proslavo rojstnega dneva Nj. Veličanstva kralja Petra II. Pri slavnostni seji bodo zapeli združeni pevski zbori Jenkovo »Molitev«, župan dr. Juro Adlešič bo govoril prigoden govor, nato bodo pa združeni pevski zbori zapeli »Slovenec, Srb, Hrvat« in godba »Sloga« bo zaigrala državno himno. Slavnostna seja mešnega sveta se prične v sredo zvečer 6. septembra točno ob 20 in jo bo oddajala tudi radio postaja, na kar opozarjamo vse naročnike radia in vse ljubljansko in slovensko javnost. Da se občinstvo ne bo zbiralo po ulicah in cestah, odpade tudi razsvetljava privatnih domov, pač bo pa slavnostno dekorirana mestna hiša. Vabimo ljubljance, da rojstni dan Nj. Veličanstva kralja Petra II. praznujejo z udeležbo pri cerkvenih opravilih, zvečer pa narodni praznik kraljevega rojstnega dne obhajajo dostojno na svojih domovih. Okrasite domove z zastavami!

I Za rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. je g. ban dravske banovine razdelil med nižje službenice kr. banske uprave, ki imajo šolobvezne otroke, podporo v skupnem znesku 25.000 din. V poštev prihajajoči uslužbenici so dobili danes za vsakega šolobveznega otroka primeren znesek.

I Pogreb ge. Gosar Marije. Umrli je po krajši bolezni g. Marija Gosar, roj. Hodnik, mati bivšega ministra, vseučiliškega prof. g. dr. Andreja, našega priznanega sociologa. Rajna gospa se je posvečala v svojem vzornem življenju popolnoma družini, ki jo je iskreno ljubila. Bila je pokopana v tork polpodne ter jo je na zadnji poti spremljalo veliko število prijateljev in znancev, med katerimi smo opazili ljubljanskega župana g. dr. J. Adlešiča, prosvetnega inspektorja prof. Kranjca ter številne kolege — vseučiliške profesorje. Naj ji bo blag spomin!

I Peveci moških zborov Hubadove župe, JPS in »Ljubljane« naj se zberejo jutri, v sredo 6. t. m. zvečer ob 18 in tri četrt pred mestnim magistratom. Zapeli bodo na galeriji sejne dvorane pesmi »Molitev« in »Slovenec, Srb, Hrvat«. Moški zbori Hubadove župe JPS sodelujejo tudi pri sokolski manifestaciji in naj se zberejo ob 18 in četrt na letnem telovadišču ljubljanskega Sokola. — Uprava Hubadove župe JPS.

I Vse člane, mládce in naraščajočice fantovskega oddelka Ljubljana-mesto pozivamo, da se udeležijo proslave rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II., ki bo danes 6. t. m. ob 10 dopoldne v društveni sobi v Gospodarski zvezi.

I Vsi pevci Hubadove župe se zberejo drevo ob 20 na Taboru.

I Danes premiera »Velikega valčka« v kinu Unionu. Od danes naprej se predvaja v kinu Unionu film »Veliki valček«, ki je brez dvoma eden najlepših glasbenih filmov vseh časov. Krstna predstava je bila v pariški Veliki operi pod pokroviteljstvom najodličnejših osebnosti in je bila ta premiera velik družabni dogodek za vse mesto. Tudi drugod po svetu je to znamenito filmsko glasbeno delo francoskega režiserja Juliana Diviviera doživelo epohalen uspeh. Film nam slika v pristnem dunajskem miljeju tedanje dobe življenje in glasbeno ustvarjanje kralja valčkov, Johanna Straussa, njegovo umetniško delovanje in rojstvo vseh njegovih znamenitih klasičnih valčkov: »Na modri Donavi«, »V dunajskem lesuc itd. Najboljši filmski igralci, kakor Dunajčanka Luise Rainer, Fernand Gravet in Milica Korjus nastopajo. Film pomeni za ljubljansko glasbeno občinstvo nekaj prav izrednega. Vabimo ljubljance, da si prav vsi ogledajo ta film.

I Prednosti gledališkega abonmaja. Pri najbogatejšem repertoarju v drami in operi morda najcenejši abonma vse Evrope. 38 dramskih in opernih predstav vidite lahko v sezoni za skupno ceno od 180 do 3200 din. Abonma je najcenejša in najlepša zabava v sezoni in abonenti vidijo vsa reprezentativna dela letnega repertoarja. Abonenti so rešeni navala pri blagajni, njihov stalni sedež jim je za vsako njihovo predstavo zagotovljen. Velika dobrota je tudi abonma na stalni večer. Zato obiskujte svoje narodno gledališče! Priglasite za abonma se sprejemajo v veži dramskega gledališča dnevno od 10 do 12 ter od 15 do 17. Lanskim abonmentom so rezervirani njihovi sedeži do vsejši sobote, dne 9. t. m.

I Lepe slive kg 2 din. Fr. Kham, Kongresni trg 8.

I Kino Sloga predvaja danes film »Žrtve spovedne molčečnosti«, ki je izdelan v budimpeštanskih atelijah po J. Spielmanovem romanu istega

naslova. Film nam slika dobrega vaškega dušnega pastirja, ki je vse svoje življenje žrtvoval ljubni do bližnjega. Podel zločince je izkoristil župnikovo dolžnost spovedno molčečnosti in ga pripravil v največjo nesrečo. Ubogi duhovnik je moral vzeti na sebe sum težkega zločina in pretrpeti pretresljiva ponižanja. Ta pretresljivi in vsebinsko globoki film, ki se da primerjati z lepimi filmi, kakor »Kirchfeldski župnik« in »Pater Vojtech«, bo imela Sloga od danes naprej na sporedu in prepričani smo, da si ga bo ljubljansko občinstvo v največjem številu ogledalo.

I Sprejemni izpiti za novo vstopivše gojence srednje glasbene šole (konservatorij) se bodo vršili po sledečem vrstnem redu: V četrtek, dne 7. septembra ob pol 10 izpit iz klavirja za glavni in stranski predmet, soba št. 24. Izpit iz klavirja kot stranskega predmeta morajo polagati oni gojenci, ki so se prijavili za skladbo in orgle kot glavni predmet. Isti dan popoldne ob 3 bo izpit iz solo petja v sobi št. 20. Vsak gojencek solo petja mora imeti pripravljeni vsaj dve pesmi. Note je prinesiti s seboj. — V Soboto, 9. septembra bo izpit iz violine kot glavnega predmeta ob 10 dopoldne v sobi št. 20. Za gojence, ki so se prijavili za kompozicijo kot glavni predmet, se vrši izpit iz harmonije ob 11 dopoldne isti dan v sobi št. 17. Za gojence, ki so se prijavili za glavne predmete: klavir, violino, kompozicijo, orgle in solo petje, se vrše izpiti iz teorije in intonacije tudi v soboto, 9. septembra ob pol 9 dopoldne v sobi št. 17. — Gojenci, ki so se prijavili za glavne predmete: flavto, oboe, klarinet in rog, so oproščeni sprejemnega izpita z ozirom na njih glasbeno predzobrazbo (teoretično in praktično). Ravnateljstvo pozivlja vse, ki so se prijavili k sprejemnemu izpitu, da so ob določeni uri zanesljivo na razpolago izpitni komisiji.

Te dni sta v belgrajskem dvoru izročila Nj. kralj. Vis. knezu-naměstniku Pavlu svoje poverilnice novi španski poslanik na našem dvoru Garcia Komin (na levi) in novi turški poslanik Tefvik Kamil Koperler (na desni). V sredi je vršilec dolžnosti šefa protokola dr. Frančež.

I Ravnateljstvo šole Glasbene Matice opozarja starše, da je vpis na Matično šolo še vedno mogoč. Gojenci se sprejemajo vsak dan v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica 8, čeprav se prične redni pouk v četrtek 7. t. m. Starši, po hititju z vpisom, da bo pouk reden.

I Jesen je tu. Končno smo dočakali vselej in z njim obilnatni jesenski dež, ki je najbolj pripriljiv dokaz, da se poletni dnevi nagibajo h koncu. Ves terek je deževalo v manjših presledkih. Odražje se je ohladilo in kopalne sezone je prav zares konec. Sicer lahko upamo, da še ni konec vseh lepih dni, vendar Herschel v svoji stoletni pratiki napoveduje za ves september dež, za srednja dva tedna v mesecu pa celo veliko dežja. Če bo njegova napoved držala, potem se nam obetajo kaj dolgočasni dnevi.

I V duševni zmedenosti je skočil skozi okno. V noči od ponedeljka na torek je v duševni zmedenosti skočil skozi okno zasebni uradnik S. P. in padel iz tretjega nadstropja na cesto. 42letni uradnik je že dalj časa stanoval kot podnajemnik v tretjem nadstropju hiše na Novem trgu št. 1. Bil je znan kot miren in ljubezniv človek. V ponedeljek zvečer je prišel okrog 9 domov. Domači so opazili, da govori zmeden in ga tudi večkrat mirili. Ko je šel počivat, so bili domači pripravljeni, da se mu bo stanje zboljšalo. Slišali pa so, da je ponoči odprl okno. Domači sin je hitro odprl vrata, toda preden je mogel kaj storiti, se je uradnik, ki je bil oblečen v nočno srajco, pogнал skozi okno. Na cesti je obležal ves pobit, imel je zlomljene noge in prebito lobanjo. Hitro so bili poklicani reševalci, ki so odpeljali ponesrečenca v bolnišnico. Med prevozom pa je uradnik že izdihnil, tako da so ga odpeljali nazaj pred Mestni dom, kamor je prišla tudi policijska komisija, v kateri sta bila policijski zdravnik dr. Lutar in dežurni uradnik Mistej. Komisija je odredila prevoz v mrtvašnico.

Regulacija rek in osušitev močvirij na severni meji Veliki načrti za važna melioracijska dela

Zadnje dni smo nekajkrat pisali o načrtih za velika javna dela na severni meji. Tako smo omenjali regulacijska dela na Dravi, za katera je zagotovljenih 17 milijonov dinarjev, potem smo poročali o napravi vodovodov in cistern v obmejnih krajih, za katere so načrti že napravljeni, sredstva zagotovljena ter se je mestoma z deli že pričelo. V sklop vseh teh javnih del pa spadajo tudi načrti za velike melioracije in regulacije, ki se bodo vršile v okviru vsedržavnega projekta za javna dela ter iz tozadavnega milijardnega posojila. Ti načrti pa zahtevajo dolgotrajnega tehničnega dela in pa velikih drugih priprav, predvsem pa sodelovanje domačega prebivalstva iz prizadetih krajev.

V okviru teh navedenih del se bo letos začelo že z regulacijo Ložnice pri njenem izlivu v Dravinjo. Reguliral se bo tok od Makol pa do železniške proge. Ložnica ima veliko poročje ter odvaja vse potoke med Poljsko in Konjicami v Dravinjo. Od Slovenske Bistrice do izliva v Dravinjo je njen tok zelo poščen in višavast, pa zaradi tega preplavlja vedno vso okolico ter je vzrok, da je vsa ta velika ravnina zamočvirjena. Zemlja, ki bi bila ogromne vrednosti, tako pa je primerna samo za močvirne travnike s kislom travo. Iz fonda za javna dela je določenih za regulacijska dela na Ložnici 6 milijonov dinarjev. Za pripravljajna dela, ki se bodo kmalu pričela, je že nakazanih 70.000 din. Osnovala se je tudi že vodna zadruga, ki ima sedež v Slov. Bistrici.

Poljska letala bombardirala Berlin

Varšava, 5. septembra. AA. Pat: 30 poljskih letal je danes bombardiralo Berlin. Vsa letala so se nepoškodovana vrnila v svoja oporišča.

Angleška in francoska letala nad Aacheom in Hamburgom

Bruselj, 5. septembra. AA. Stefani: Eskadrila, v kateri so bila francoska in angleška letala, je danes dopoldne bombardirala okolico Aachena. Eksplozija bomb se je slišala prav do Eupena. Prav tako poročajo, da so 4 angleška letala prišla nad Hamburg, od katerih pa so dva bila sestreljena.

Čenstohovski samostan porušen?

Francoske radijo postaje poročajo, da vlada na Poljskem velika žalost, ker je njihova velika narodna svetinja, samostan na Jasni gori pri Čenstohovi porušen.

Poljski časopisi potrjujejo vest, da so Nemci bombardirali poljsko narodno svetišče v Čenstohovi in porušili samostan ter pokvarili čudežno podobo, ki pa so jo menihi skrili na varno mesto. Nemski radio postaje to vest zanikajo.

Vojska na morju

London, 5. septembra. AA. Reuter: Izve se, da je bila potopljenca ladja »Bosnia«, ki jo ima v zakupu Cunardova družba. Neka petrolejska ladja je prevzela posadko.

London, 5. septembra. AA. Reuter: V Londonu so dobili obvestilo, da je bila poleg ladje »Olinde« potopljenca tudi ladja »Fritzen«, ki je last podjetja »Fritzen & Com. sinovi«. Posadka je bila rešena.

Montevideo, 5. sept. AA. Havas: Angleška petrolejska ladja San Gerardo je priplula v Montevideo s 40 potniki, ki jih je ladja vkrcala iz nemške tovorne ladje »Olinde«, katero je v nedeljo potopila angleška križarka »Ajax«. Kapitan »Olinde« Herman Schneeklott je izjavil kapitanu San Gerarda Dawisu, da ga je poveljni križarka »Ajax« Wood Heas vzel v svojo kabino, da bi mu prihranil strašne prizore, kako je »Olinde« tonila. Taka gesta je nalezela na priznanje nemškega kapitana. Moštvo, ki se je vkrcalo iz »Olinde«, je dobilo tri obroke hrane. Vsi so se pohvalno izrazili o načinu, a katerim so z njimi postopali. Kapitanu so dali posebno kabino na angleški petrolejski ladji. Skrb za posadko je prevzel zdaj tukajšnji nemški konzul.

London, 5. sept. AA. Reuter: V odgovoru na vprašanje lorda Strabolgyja o potopu »Atheneje« je izjavil lord Stanhope v zgornjem domu v imenu vlade, da mu je nemogoče navesti podrobnosti vse dotlej, dokler razne ladje ne bodo izkrcale rešenih potnikov. Lord Stanhope je izjavil, da je podmornica po pričevanju očitvecev torpedirala ladjo brez poprejšnjega opomna, nato pa se je pojavila na površju, tako da zdaj okoliščina, v kateri je prišlo do torpediranja ladje, ni več dvomljiva. Imam poročila, je nadaljeval lord Stanhope, da je bilo na »Athenejo« oddanih tudi nekaj strelcev, vendar pa za to še nima uradnega potrdila. Ministrstvo mornarice čaka na vrnitev kapitana »Atheneje«, da bi se potem natančno in gotovo ugotovilo dejansko stanje, preden bi dali kakšno izjavo o tem. Kar se pa tiče vesti, da bi ladja zadelo ob mino, je čisto pravilno mnenje lorda Strabolgyja, da na takem mestu ničče ne more polagati min, ker je morje pregloboko.

Newyork, 5. septembra. AA. DNB: Angleška ladja »Queen Mary« je prispela danes v Newyork s 44.5 milijona dolarjev v zlatu in s 2431 potniki. Ladjo so spremljali na poti dve angleški vojni ladji.

Švica mobilizirala

Bern, 5. septembra. AA. Stefani: Po splošni mobilizaciji, za katero plačuje Švica vsak dan 5 milijonov švicarskih frankov, je zvezni svet odredil civilno organizacijo vseh moških od 16. do 65. leta in vseh žensk od 18. do 60. leta. Pričakujejo, da se bo iz Francije vrnilo 40.000 Švicark. Noben Švicar ne bo mogel priti v Švico niti ne na tranzitni poti brez vizuma kakšnega švicarskega konzulata v tujini. Bernski kanton razdeljuje te dni obmejnemu prebivalstvu plinske maske.

Japonska nevtralna

Tokio, 5. septembra. AA. Reuter: Japonski pomočnik zunanjega ministra je sporočil danes angleškemu, francoskemu, poljskemu, nemškemu in italijanskemu veleposlaniku ter odpravniku poslov Združenih držav izjavo predsednika japonske vlade generala Abeja, ki je včeraj poudaril, da bo Japonska vodila politiko nevmešavanja v evropsko vojno.

Izjemna pooblastila belgijskega kralja

Bruselj, 5. septembra. AA. Stefani: Po govoru, ki ga je imel predsednik vlade Pierlot v parlamentu naglašujoč nevtralnost Belgije in njeno pripravljenost, da se brani za vsako ceno, je parlament izglasoval nujni zakonski načrt, a katerim se dajejo kralju Leopoldu izjemna pooblastila in s katerim se dovoljuje kredit 2 milijard belgijskih frankov za narodno obrambo ter za njune državne potrebe.

Novi zakoni na Angleškem

London, 5. septembra. AA. Reuter: Kralj Jurij je danes podpisal 10 zakonskih predpisov, ki se nanašajo na vojne razmere. Med temi zakoni se nahaja tudi zakon o postopanju s sovražnikom ter zakon o narodni vojaški registraciji.

Nova vlada v Južni Afriki

Capetown, 5. septembra. AA. Reuter: Preden je bila objavljena vest o ostavki vlade Herzoga, je bilo sporočeno, da je generalni guverner odklonil Herzogovo zahtevo, da bi se razpisale volitve.

Capetown, 5. sept. AA. Reuter: Predsednik vlade Herzog je podal ostavko. General Smuts sestavlja novo vlado južnoafriške zveze.

Capetown, 5. septembra. AA. Reuter: Iz zanečljivih virov se je zvedelo, da bo nova vlada južnoafriške zveze, katero bo sestavil general Smuts, jutri razglasila obsedno stanje.

Amerika moli za mir

Washington, 5. septembra. AA. Stefani: 107 ameriških torpedov, ki so se nahajali v filadelfijskem arzenalu na demontaži, so hitro popravili in postavili v službo, da bi ščitile trgovske ladje. V vseh molinlah v Združenih državah se berejo molitve za konec vojne v Evropi in za ohranitev ameriške nevtralnosti.

Novo dramsko gledališče v Pragi

Praga, 5. septembra. c. Znana češka igralka je v Pragi ustanovila novo gledališče, ki bo nosilo ime gledališče Ane Sedlačkovec. Najela je dvorano v Mozarteumu v središču Prage. V njeni gledališki skupini bo igrala tudi njena hčerka Marcela Sedlačkova.

Verouk obvezen v čeških srednjih šolah

Praga, 5. septembra. c. Prosvetno ministrstvo je izdalo odredbo, da je verouk v vseh čeških šolah obvezen predmet. Do sedaj je bilo dovoljeno, da so lahko starši tudi med šolskim letom odjavljali svoje otroke od verouka in je bila njihova izjava obvezna. Sedaj pa pravi ministrova odredba, da je verouk za vse otroke obvezen predmet.

Drobne novice

Pariz, 5. sept. AA. Havas. Predsednik republike Lebrun je izmenjal brzojavke z angleškim kraljem Jurijem VI. Oba državna poglavarja potrjujejo svoj sklep boriti se ramo ob rami v najplemenitejšem namenu braniti pravico in svobodo.

Pariz, 5. sept. c. Danes ob 17.15 je prišel v Pariz s posebnim vlakom francoski veleposlanik v Berlinu, Coulondre. Njegova pot v domovino je potekla brez nevarnosti.

Newyork, 5. sept. AA. Havas. Kongres organizacije »Pax Romanac« je sprejel sklep, da prenese svoj sedež v USA zaradi vojne v Evropi. Sedež te organizacije je bil do sedaj v Friedgradu v Švici.

Berlin, 5. sept. AA. DNB. Nemške interese v Franciji zastopa Švedska, francoske interese v Nemčiji USA, nemške v vsej Britaniji Švica, britanske v Nemčiji USA, nemške interese na Poljskem Holandija, poljske interese v Nemčiji pa Švedska.

Tunis, 5. septembra. AA. Havas: Promet na pomorskih in letalskih progah med Tunisom in Italijo, je normalen.

Vatikan, 5. septembra. AA. Stefani: Veleposlanika Italije in Francije ter poslanik Portugalske so obiskali danes državno tajništvo v Vatikanu, kjer so imeli konferenco z megr. Montinijem. Kardinal Maglione je odpotoval v Casorio, kjer bo nadaljeval svoje počitnice, ki jih je prekinil zaradi mednarodne napetosti.

London, 5. sept. c. Angleški veleposlanik v Berlinu sir Neville Henderson je danes popoldne dopotoval iz Berlina na obmejno postajo med Nizozemsko in Nemčijo. Na mejno postajo je prišel ob 14.40. Ob 14.50 je že odpotoval v Amsterdam.

Njegov odhod iz Berlina ni bil brez težav, ker je nemška vlada hotela vedeti podrobno, kdaj bo osebe nemškega veleposlaništva lahko odšlo iz Londona. Posredovati je morala nizozemska vlada, da sta nemško zastopstvo v Angliji in angleško zastopstvo v Berlinu lahko v redu odšli v svojo domovino.

Odlikovanja politikov

Belgrad, 5. septembra. AA. Z ukazom kr. na mestnikov ter na predlog predsednika vlade so bili odlikovani z redom sv. Save 1. reda: dr. Giorgi Tasić, dr. Ilić Mihajlo in dr. Konstantinovič Mihajlo, redni profesorji v Belgradu, dr. Ivo Krhek redni profesor univerze v Zagrebu, dr. Juraj Sutaj, advokat iz Sarajeva in dr. Anton Filipandić, ravnatelj bančnih in zavarovalnih družb v Zagrebu.

Z redom Jugoslovanske krone 3. razreda Franc Smodej, bivši senator.

Z redom sv. Save 2. reda Alojzij Mihelič, dr. Grboč, Dragan in Pozderac Nurija, bivši narodni poslanci in podpredsedniki nar. skupštine, dr. Kulovec Franc, bivši senator in inž. Nikodije Bogdanović, predsednik glavne uprave združenja rezervnih častnikov v Belgradu.

Z redom sv. Save 3. razreda dr. Anton Ogriček, bivši nar. poslanec.

Hitler govori na zadnjem nemškem državnem zboru. Za njim na slavnostnem sedcu njegov prvi naslednik maršal Göring.

KULTURNI OBZORNIK

Pred gledališko sezono v Ljubljani

Zivimo v času, ko vsak človek globlje in ostreje razmišlja o svetu in vsem, kar ravna njegov tok. Zivimo v času, ko je narodna zavest močnejša in pripravljena braniti svojo zemljo in ljudi, njihov obstanek, miselnost in med najvažnejšimi silnicami — kulturo, ker je ta poleg vere brez dvoma najmočnejši vzgojni činitelj. V mirnem času kultura gradi, v nemirnem pa stoji na braniku in krepi zdravo in trezno miselnost, ki se v zmedeni nemiru rada izgublja, in mora biti čvrsta opora moralni zavesti ljudstva, da je ne omajajo v sedanjosti tako naraščajoča nemoralna, neznačajnost in laž.

Gledališka umetnost je ogledalo sveta in svetovnih dogodkov v večjem ali manjšem obsegu, ker črpa svojo snov iz svetovnih dogajanj. Prave odreske umetnine, ki so v njih zapodane misli in spoznanja genialnih pisateljev o občečloveških vrlinah, napakah, strasteh, ki prepletajo svet in so stoletja in tisočletja vedno nova gibalna za zgodovinske dogodke, ne izgube nikoli svoje veljave. Oder je torej kraj, kjer je občinstvo deležno spoznanj in dognanj največjih duhov, ki so domeli velike skrivnosti človeških src in razuma, vseh plemenitih in pogubnih sil, ki vplivajo na razvoj sveta in zato je oder veljaven vzgojitelj človeške miselnosti.

Razumljivo je, da mora biti gledališki spored izbran za zavestno odgovornost, ki terja tehtna in resnično vredna in pomembna dela. Bolj kakor v mirnem času si želi človeški duh v današnjih dneh odgovora na najrazličnejša vprašanja, ki jih življenje uro za uro odpira pred njim. Kje ga bo našel? Vse skuša odgovorjati nanje: radio, časopisi, književnost, film... To so tiskane besede, zvok, reprodukcije kretanj in glasu. Oder in igralci na njem pa odgovarjajo z živo besedo in kretnjo in kar je več: z živim občutjem, z doživljanjem. Raz oder govori umetniku, pisatelju stavlja vprašanje in daje nanj odgovor, ki ga podoživlja igralec in sodoživlja gledalec. V tem je misija in veličina gledališke umetnosti. Tu živi svet, v katerem se razgrinjajo usodne napake velikih in majhnih ljudi, kjer zmagujejo ideje po duhovnih ali krvavih borbah, kjer se bije borba med dobrim in elahim, kjer zažive utopije, ki bodo mogoče nekoč postale resnica... Tu plove človeški duh na krilih pisateljevega genija v koče in palače, na vse kraje sveta, v nravi vseh ljudi, kar jih premore zemeljska obla, tu mu je dana čarobna možnost življenja v karkoli, tu zraste človek visoko čez sebe v višji pomembnejši pravni svet, ki mu je sicer nedosežen in nedoumljiv. Tja ga popeljejo visoko vredna umetniška dela.

Vsi pa tudi vemo, da potrebujemo bolj kot kdaj prej ravno v današnjih težkih dneh oddiha, razvedrila in zabave. Po vseh morebitnih mislih, po vsakdanjem delu in njegovih skrbih si zaželi človek pozabljenja in smeja. Želi si pozabiti na okolico in biti drugje, v nekem povsem novem, njemu vsemnem svetu. Kje bo našel bolj pisanega kot v gledališču pri dobri komediji ali veseligrji, ki mu sprostí duha in ukreše emeh? Smeje je čarodejno zdravilo za vse neveselosti, za vse tege in bolečine.

Letošnja gledališka sezona nam obeta s svojim sporedom tako po resni, kakor po zabavni strani nad vse zanimiv potek.

Od domačih del pridejo na vrsto:

Medved: »Kacijanec, tragedija zarotnika Kacijanarja, ki skuša skupno s Frankopani, Zrinjskimi, Tahijem, Erdődiem in drugimi hrvaškimi veljaki, ki so odpadli od cesarja Ferdinanda, osvoboditi Hrvaško. Naslovno vlogo bo igral Levor. Režija je prof. Sestova. Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski, farsa in simbolna podoba. Finžgar: »Naša kric, ljudska igra iz časa Napoleonove vlade v naših krajih. Zraven navedenih iger bodo prišla na spored tudi kaka nova dela naših pisateljev, ki jih bodo predložili mogoče tekom sezone, če bodo ustrezala zahtevam gledališča.

Izmed hrvaških del: Plavič: »Voda s planinac, folklorna politična satira. Murat-Begović:

Dve knjigi o Črnogorcih

1. Dr. Pero Dj. Soč: Prilozi za kulturnu istoriju Crne Gore. — Beograd, 1939, str. 102. Znani črnogorski kulturni delavci, diplomat in politik ter zgodovinar dr. P. Soč, bivši črnogorski ministar, je napisal zopet novo knjigo člankov, ki izpopolnjujejo njegove dosedanje številne studije o črnogorski zgodovini. Njegova knjiga, ki ima nad 70 slik, je posvečena črnogorskim kulturnim umetninam, je razdeljena na več poglavij. V prvem obravnava zgodovinski in narodni značaj muzeja, arhiva in biblioteke na Cetinju. Noče opisovati samo junašča Črnogorcev in njihovega bojevanja, temveč čisto dati pregled tudi njihovega kulturnega dela. Znano je namreč, da je Črna Gora imela prvo tiskarno na slovanskem jugu in to že 28. let po iznajdbi tiska ter 16 let za Rimom, toda prej kot Pariz, Moskva ali Cambridge! Tako je v prvem poglavju prihajalo stanje od davnine do padca Crne Gore v svetovni vojni leta 1916. Poleg tiskarne se tu zasleduje rast cetinjskega arhiva, časopisa in kulturnega delovanja starih črnogorskih samostanov, ki so ekoraj vsi prikazani tudi v slikah. V drugem poglavju spremlja rast arhiva v času avstrijske okupacije od 1916—1918, v tretjem pa od osvoboditve 1918 do pravega muzeja leta 1928. Največji del pa je posvečen sedanjemu stanju Muzeja, arhiva in biblioteke na Cetinju, ki jo opisuje v četrtem poglavju. Nadaljnji esej je posvečen predmetom, ki niso v muzeju, pa so važni za Črno Goro, to so razna povelja, ukazi, časopisni članki itd. Zadnje poglavje pa govori o novih nalogah muzeja, pred katerimi stoji in ki jih mora rešiti, da bo cetinjski muzej ogledalo črnogorske slave in veličine, kras preteklosti, kapor je vsa črnogorska zgodovina kras jugoslovanske zgodovine!

2. Mičun Pavičević: Črnogorci in pričama i anekdotama. Zagreb 1939, str. 190. — Mičun Pavičević je sedaj izdal v Zagrebu že 21. knjigo svojih črnogorskih pripovedi in anekdot. Prav za prav to niso pripovedke, temveč anekdote, ki se pripovedujejo o mrtvih in živih Črnogorcih, ki pa so vredne, da se ohranijo bodočnosti že zato, ker so povedane tako precizno in klasično jedrnato, kakor znajo govoriti samo Črnogorci. In v tem je vrednost Pavičevićevih anekdot: v njih žive prištni Črnogorci v vsakdanjem življenju, pristni in kretnji in besedi, ter nudi tako pisatelju gradivo za etnografski oris Črnogorcev. Kdor bo iskal v teh pripovedovanih leposlovnih lepot, pravih pripovedk ali legend, ne bo prišel na svoj račun, kdor bo pa iskal klasične jedrnosti, figurativnega govorjenja preprostih ljudi kdor bo iskal

»Na božjem potu«, muslimanska folklorna drama, ki slika prelom med staro in mlado generacijo v bosanskem muslimanskem svetu.

Iz drugih slovanskih književnosti: **Cehov:** »Striček Vanja«, drama ruskega provincialnega inteligenta, ki se je razočaral nad svojim idolom, profesorjem na univerzi, za katerega se je vse življenje žrtvoval. Naslovno vlogo bo igral Cesar, režiser dramaturg Josip Vidmar. **Tolstoj:** »Moč temec, psihološka drama ruskega mučnika, ki zapade moči temnih oblasti in zagreši zločin. **Gogolj:** »Revizor«, ruska satira na razmere v provinci. **Dostojevski:** »Idiot«, psihološka drama. — **Langer:** »St. 72«, delo češkega pisatelja, drama kaznjence, ki kot avtorica in glavna igralka dokaže v igri, ki jo je napisala sama, zločin, zaradi katerega je bila nedolžna obsojena. Glavno vlogo bo igrala M. Danilova. Režiser prof. Sest. — **Izmed klasičnih del:** Sofokles: »Antigona«, tragedija Antigone v borbi za nepisane božje postavbe zoper avtokratsko Kreontovo samovoljnost. Naslovno vlogo bo igrala Saričeva, režiser Lipah. **Shakespeare:** »Kakor vam drago« in »Koriolan«. Prvo je komedija tipično shakespearevskega sloga z običajnimi zamenjavami in zmešnjavami, drugo tragedija Koriolana, ki slika v okviru rimske politične drame njegov prestop k sovražniku. **Lope de Vega:** »Pametna norica«, delo španskega klasika. **Goethe:** »Egmont«, tragedija grofa Egmonta, bora za pravice Nizozemcev pod španskim jarmom. **Seribe:** »Kozarec vode«, komedija spletk na angleškem dvoru kraljice Ane. Igrala jo bo Nablocka. Režiser prof. Sest. — **Iz literatur drugih književnosti:** **Mauriac:** »Asmodee«, zadnje Mauriacovo delo in njegov edini drski umotvor, moderna psihološka drama iz francoskega podelskega plemiškega življenja. **Shaw:** »Hudičev učeneec, historična komedija iz časov ameriške osvobodilne vojne. Naslovno vlogo bo igral Jan. Režiser dr. Bratko Kreft. **Andersson:** »Elizabetac«, historična drama iz življenja Elizabete Angleške. **Alversen:** »Abrahamova daritev«, delo Šveda, težka moderna drama o vzgoji. **Bergmann:** »Markurelle«, dramatizacija istoimenskega romana, ki slika očetovsko ljubezen krčmarja do sina, o katerem ne ve, da ni njegov. — **Igre modernega, vselega značaja:** **Borgova:** »Na prisojni strani«, nordijska ljubavna igra. **Herceg:** »Severna lisica«, igra o zakonskem trikotniku. **Casella:** »Smrt na dopust«, fantastična sodobna komedija. **Gehri:** »Sesto nadstropje«, slike iz življenja stanovančev v 6. nadstropju tipičnega pariškega hotela.

Opera bo črpala svoj repertoar v novi sezoni iz naslednjih slovanskih del: **Bravničar:** »Hlapec Jernej«, opera v oratoriskem slogu, komponirana na Delakovo dramatizacijo Cankarjeve istoimenske novele. **Mirk:** »Rajamajc«, libreto za to izvorno delo je napisala Ruža Marija Petelinova, vsebinsko je pravilica, v kateri se bojujeta za zmago dobro in zlo. **Konjović:** »Koštanec, delo s srbskim folklornim obeležjem. **Krička:** »Strah na gradcu«, originalna komična opera modernističnega sloga, satirične vsebine. **Novak:** »Signorina Gioventù« in »Nikotinac« (baleta). **Cajkovski:** »Jolanta« in »Šeekunščik« (baleti). — Izmed tujih oper so na sporedu: **Mozart:** »Figarova svatba«, **Bizet:** »Carmen«, **Iber:** »Vetoški kralj«, politična satira na razne državne forme. **Massenet:** »Zongler Naše ljube Gospe, Čilea: »Adriana Lecouvreur«, opera po sloviti Scribovi in Legouvejevi dram. **D'Alebert:** »Nizavac, Goldmark: »Čvrček za pečec in »Sabska kraljica, Wagner: »Lohengrin« in »Tannhäuser«. Opereta bo izvajala: **Frimelovo slovit:** »Rose-Marjole, Leharjevo »Friderike« — zgodbo Goethejeve mladostne ljubezni, »Škrjančkov gaj« in »Lumpacija Vagabundac.

Opozarjamo na razpis abonance. Priglasit se sprejemajo v veči dramskega poslojpa od 10. ure dalje. Abonentom, posebno pa še državnim uradnikom nudijo velike ugodnosti pri obisku opernih, opernih in dramskih predstav. Abonma omogoča vsakomur z ugodnostmi mesečnega plačevanja v obrokih obisk predstav. Stalni abonmani sta Sreda in Četrtek, poleg njihjo so še Premierski ter A in B. Vse podrobne informacije brezplačno v Drami.

Ljudsko moštvo, ki se kaže v raznih situacijah in bistroumih izrekih, ta bo našel tu ogromno črnogorskega duha in bo vesel, da Pavičević ohranja to ljudstvo, ki je prav sedaj na prehodu iz patriarhalnih dob v modernost, za bodočnost. Ravno pravi čas se je pojavil Pavičević, da reši spomin na te duhovite in bistre kretnje in dogodke črnogorskih analfabetov. Naradni duh Črnogorcev se kreše v teh anekdotah, ki pa so nekatere tudi ponesrečene in manj duhovite, večjih tudi banalne. Marsikaj morda ne bi padalo v javnost, toda za podobo Črnogorca je pa vseeno značilno, in etnograf bo z veseljem pograbil morda ravno tako anekdoto. Marsikaka anekdota, ki je tudi podana samo v skopih nekaj vstihah, bo morda poznejšemu bralcu nudila še snov za literarno obdelavo, za grotesko ali komedijo, pa tudi herojsko dramo. In v tem je pomen tudi te 21. knjige tega črnogorskega folklorja, ki mu je uvođ napisal dr. Ernest Čimič, predsednik Stola sedmorice v Zagrebu.

— **Marija Tutta-Stefan**, koncertna in oratorijeka pevka, državno izprašana glasbena in literarna pedagoginja (Praga) podučuje samo rečnično nadarjene učence v solo-petju, klavirju, recitaciji (nemski). Predpriprava za državne in odrske izpite. Prvotvorne reference. Govorilne ure dnevno od 12—2 in od 6—7. Turnogradska 4.

»Lovec, št. 9. — prinaša naslednjo vsebino: Kajtimar: Čudeže srne ne! — kjer hoče povedati, kaj lovec čuva srne vodnice, da se ne zatre rod. Inž. Mirko Sušteršič: Gofite srnjadi, Dr. Lovrenčič: »Sjedi — pa slušaj«, kjer govori o brakih. O brakih piše tudi dr. J. Lavrič: Naš program — izučen brak. Jože Kristen: Učenje je braka. — Pasemski znaki brakov Jugoslavije. Iz loveškega oprtika in podobni drobci.

Novo delo Ivana Meštroviča. V Novem Sadu bodo koncem t. m. postavili spomenik znanemu srbskemu domoljubu in politiku Svetozaru Miletiću, ki ga je napravil Ivan Meštrovič. Poseben odbor, kateremu na čelu stoji Srbska Matica, pripravlja slavnostno odkritje spomenika. Zagrebška »Nova Evropa« je obljubila posebne članke o Miletiću ob tej priliki ter tudi o Meštrovičevem opletniku.

Slovaška Matica v Turčianskem svetu Martinu je sklenila, da bo letos poslala za milijon kron svojih knjig Slovakom, ki žive v inozemstvu. Nekatere teh knjig, ki so namenjene v tužino, so zelo dragocene, saj samo album »Slovaška v slikah« stane 240 kš. Kakor vidimo, ima slovaška Matica veliko razumevanja za Slovake v tužini, v čemer bi jo morala naša društva posnemati.

Pogled na most, ki ga je poljska vojska ob umiku podrla.

600 km brzine na uro je človek že dosegel na tleh

Več let se je svet čudil čudovitemu hitrostnemu uspehu Malcolma Campbella, ki je s svojim rekordnim avtomobilom dosegel absolutni svetovni hitrostni rekord: 484 km 444 m na uro! Težko je bilo misliti, da bi bilo moč tako blazno naglacio po tleh še kako prekositi. A v to je veroval angleški kapitan Georg E. T. Eyston. Tako lekreno se je zamislil v še hitrejšo brzino, da se je več let pripravljval, uril in vežbal na še večjo rekordno brzino. A dne 19. novembra leta 1937 je vse svet osupnil, ko je zaslišal, kako je Eystonov rekordni avtomobil »Thunderbolt« prekosil rekord M. Campbella. Eyston je dosegel brzino 502 km 436 m na uro.

Eyston pa ni počival na svojih lavorikah, marveč je še dalje spopolnjeval, dokler ni 27. av-

gusta 1938 prekosil svoj lastni hitrostni rekord, ko je dosegel s svojim avtomobilom brzino 556 km 10 m na uro.

A človeška zvezda elave ni nikoli varna. Zo je začela temniti tudi Eystonova, ki se je pojavil nevaren brzinski tekmeč John Cobb. Eyston je obdržal svoj rekord samo 4 tedne, a Cobb ga je prekosil: dosegel je brzino 563 km 592 m na uro.

Cez 24 ur pa se je Eyston pomiril s Cobbom in je dosegel nov rekord 575 km 430 m na uro. Cobb je odnehal, vendar se je pripravljval na nov poskus.

Bilo je 21. avgusta 1939, ko se je Cobb spet pojavil in s svojim prebudnim avtom »Letechim levom«, dosegel neznaneko brzino 594 km 495 m na uro, kar je hkrati svetovni hitrostni avtomobilski rekord. Človek se je torej približal 600 kilometrske brzini na uro po tleh, a ne bo dolgo, ko bo dosegel tudi 700 km...

ŠPORT

Finale za Davisov pokal

Avstralija : Amerika 3:2

Nepričakovano so zmagali — vsaj za ameriške športne kroge — v finalni borbi za Davisov pokal, Avstraleci. Presenečenje Amerikancev je bilo tem večje in upravičeneje, saj so Amerikanci po prvih dveh igrah v singlu in po igri v double vodili z rezultatom 2:1. Toda v obeh igrah v singlu sta v zadnjih igrah nastopila Riggs in Parker. Najprej sta se srečala Avstralec Quist in Amerikanec Riggs. Zmagal je po silno napeti borbi Avstralec Quist z rezultatom 6:1, 6:4, 3:6, 6:4. S to avstralsko zmago se je stanje točk izenačilo na 2:2. In končno sta nastopila v odločilni tekmi Avstralec Bromwich in Amerikanec Parker. V tem srečanju pa Amerikane napram izredno razpoloženemu Avstralcu ni mogel nič opraviti. Bromwich je premagal Parkerja z rezultatom 6:0, 6:1, 6:3 ter si zagotovil stanje 3:2 za Avstralijo in pa dragocen Davisov pokal.

Zgodovina tekmovalj za Davisov pokal je zelo zanimiva, kajti že 40 let roma po vsem svetu. Zadnjikrat so Avstraleci zmagali pred svetovno vojno l. 1914., ki so branili pokal vsa štiri leta med vojno, ko ni bilo tekem. Po svetovni vojni so si Davisov pokal priborili l. 1921. ponovno Amerikanci, ki so ga branili do l. 1924. Za njimi so prišli na vrsto Francozi, nato pa Angličani, ki so ga morali pred tremi leti prepustiti Amerikancem.

Sašk iz Sarajeva v Ljubljani

V nedeljo 10. t. m. bo gostoval v Ljubljani sarajevski SASK, ki bo nastopil proti naši Ljubljani v prvenstvenih borbi.

Moštvo SASK-a je izredno bojevitno, a med napadalci je najbolj znan in nevaren Muradori. Sarajevčani bodo seveda tudi trd oreh, vendar pa še vedno zdroljiv.

Rokoborba

Hajduk, Sarajevo : SSK Maraton, Maribor 12:10

Rokoborci Maratona iz Maribora in oni od sarajevskega Hajduka so se pomerili v Mariboru v nadaljevalnem tekmovalju za državno prvenstvo, ki se je takole razvijalo:

V prvi točki (bantam kategorija) sta nastopila Dolinšek Mahe in Hopek. S tehnično napako pa je Dolinšek v 17. minuti omogočil Hopeku zmago s tušem.

V perolahki kategoriji sta nastopila Babič (M) in Kalazič. Odlični Babič je bil v veliki premoči ter je nasprotnika imel večkrat v nevarnem primenu, Kalazič ga je pri oprostitvi nevarnega prijema hudo ranil, tako da je Babič bil prisiljen, da se v 19. minuti uda.

V svetli kategoriji sta nastopila Blatnik (M) in Uzelac. Državni prvak Uzelac ni mogel ničesar proti odličnemu Blatniku, ki ga je v 10 minutah položil na lopatice. Sodnik pa te Blatnikove zmage ni priznal. Šele po borbi po točkah je imel Uzelac prednost za eno točko in zmagal s 3:1.

Srednja kategorija: Verbošt (M): Ivanič. Odlična državna prvaka sta si enakomerno merila moči, vendar Ivanič ni bil kos dobro razpoloženemu Verboštu, ki ga je presenetil in v treh minutah položil na lopatice.

V polteški kategoriji sta nastopila Orešnik (M) in Oeim. Orešnik je v odličnem stilu premagal svojega nasprotnika v 5 minutah.

V teški kategoriji sta se pomerila Vidic (M) in Miletič. Nasprotnika sta bila enakovredna. Po 12. minuti uspešne borbe se je posečilo Miletiču, da je z obilno težino svojega telesa premagal svojega za več kot 25 kg lažjega nasprotnika.

Stanje točk po končanem tekmovalju je bilo 12:10 za Hajduka.

Športni drobci

Za olimpijski nogometni turnir v Helsinkih leta 1940 se je doslej prijavilo deset narodov, in sicer: Nemčija, Nizozemska, Poljska, Norveška, Danska, Madžarska, Belgija, USA, Švedska in Finska.

Pri ameriških plavalnih prvenstvih je zmagal olimpijski zmagovalac Adolf Kiefer v hrbtnem

plavanju na 100 m v odličnem času 1:56. Omeniti bi še bilo nov državni rekord, ki ga je postavil Skinner v prsnem plavanju na 220 jardov s časom 2:46,6.

Dva nova odlična nogometaša so odkrili Čehi pri poskusni tekmi z Jugoslavijo. Sta to Smejkal iz Nachoda in Kulíš od Bate, Zlin.

Francoška nogometna zveza hoče dobiti dobre športne učitelje na ta način, da bo poslala stare aktivne igralce v angleške klube v šolo.

Pri pripravah za olimpijske igre leta 1940 ima zaposleni mesto Helsinki okrog 2000 oseb. Stroški znašajo že do sedaj 284 milijonov finskih mark.

Italijanska zveza, ki bi imela kot prireditelja izvesti v času od 1.—14. septembra v Meranu svetovne sablaške tekme, je v sporazumu z mednarodno sablaško zvezo z ozirom na svetovni politični položaj odpovedala to prireditel. Tekmovalci, ki so prispeli v Meran, so se takoj zopet vrnili na svoje domove.

Table-tenis turnir SK Mladike

SK Mladika priredi propagandni table-tenis turnir za prvenstvo Most in Kodeljevega za leto 1939. Turnir se igra 10. sept. 1939 v dvorani SK Mladike na Kodeljevem. Igra se od 9 do 12 in od 14 do konca turnirja.

Prijave se sprejemajo do 9. sept. na naslov: Dušan Kredič, Povšetova 76a, Ljubljana — Kodeljevo. Zrebanje bo pol ure pred pričetkom turnirja ob prisotnosti kapetanov sodelujočih moštvev.

Igra se po pravilih JTTC z new villa žogicami. Vse partije se odigrajo po čistem coup sistemu na best of three. Moštvi tvorita dva igralca za single in double par po Davis coup sistemu. Vsi igralci, ki so se prijavili, morajo brezpogojno plačati prijavnino, ne glede na to, če igrajo ali ne. Pravico iziranja imajo vsi člani in nečlani klubov, ki gojijo ta šport! Discipline: a) moštva 30 din; b) single gospodov 7 din; c) single novincev 5 din.

Pravico iziranja pod e) imajo vsi, ki se niso doslej igrali na javnem table-tenis turnirju JTTC.

Protesti se uvažujejo le, če se predlože pisмено najpozneje pol ure po odigrani partiji s priloženo kaveljko 30 din, ki se vrne, če se protesta ugotli.

Zmagovalec posameznih skupin pod a), b) in c) dobe diplome in naslov prvaka Most in Kodeljevega za leto 1939.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Kolesarsko društvo »Sava« v Ljubljani priredi v nedeljo 8. oktobra 1939 medkolesarske kolesarske cestne dirke na progi Ljubljana—Rudnik—Trebneje in obratno. Točen razpis dirk sledi.

Kongres Zveze planinskih društev kraljevine Jugoslavije, ki je bil doleten na dan 8. in 9. sept. je preložen na soboto 30. septembra t. l. in na nedeljo 1. oktobra. Vrtil se bo v Nišu z enakim programom kot je bil že doleten in objavljen. Po kongresu so predvideni izleti v planine v okolici Niša. Planinci, ki se želijo udeležiti navedenega kongresa in s tem zvezanih planinskih izletov, se prijavite v pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4-L, najkasneje do 20. septembra t. l.

ZFO

FO Višnja gora — razpis lahkootletskih tekem

FO Višnja gora, ki je kljub razmeroma visoki kvaliteti svojih članov moral vprav to leto preživljati dokaj hudo krizo, se je z novim članom utegla na delo. Najboljše delo je vodila lahkootletski selekci, ki je v trdem delu in sistematični vaji že žela lepe uspehe. Tako je že znan tudi širšemu občinstvu Zupančič Lojze, član SK Planine. Ta in še mnogo drugih bodo na praznik 8. septembra priredili drugi svoj lahkootletski meeting in pokazali sadove poletnega treniranja. Na sporedu so skoraj vse lahkootletske discipline z malenkostno izjemo teka na dolge proge, ker je zanj med atleti premalo zanimanja in tudi ni igrišča, ki bi dopuščal podobne ugodnosti.

Za nego lica in rok rabite

Benkovo pomado in Violette-kremo!

Lekarna pri Sv. Trojici
F. pl. BENKO, ZEMUN

Odobreno S. Er. 8332/1937 i. S. Er. 064/1937